

Wiadomości Uniwersyteckie

Nr 9/228
Listopad
2016

Fotorelacja

WYDARZENIA

Inauguracja roku
akademickiego 2016/2017
s. 4-9

NAUKA I LUDZIE

Politolog ds. arktycznych
s. 50-53

NAUKA I LUDZIE

Otwarcie Szkoły Giełdowej
na Wydziale Ekonomicznym UMCS
s. 56-57

PL ISSN 1233-216X

Uroczysta inauguracja roku akademickiego 2016/2017

23.10.2016 r.

Fot. Bartosz Proll, Grzegorz Narolski,
Jerzy Norkowski, Piotr Borowski

Spis treści

WYDARZENIA

- 4 : Inauguracja roku akademickiego 2016/2017
- 6 : Przemówienie inauguracyjne Rektora prof. Stanisława Michałowskiego
- 9 : Wręczenie Nagrody im. Jerzego Giedroycia
- 10 : Z życia Uczelni
- 17 : Na Wydziałach

KARTKA Z KALENDARZA

- 24 : Jubileusz 70-lecia pracy i 90-lecia urodzin Stanisława Leszczyńskiego
- 27 : Studencie! Wstąp do legionu!

NAUKA I LUDZIE

- 31 : Dysfunkcje publicznego prawa gospodarczego
- 32 : Jubileusz 60-lecia Zakładu Geografii Regionalnej i Turystyki
- 34 : Historia Zakładu Geografii Regionalnej i Turystyki
- 35 : Spotkanie z red. L. C. Ribasem
- 35 : „Dramat poetycki od-nowa”
- 36 : Ukraińsko-polskie sympozjum fizykochemiczne we Lwowie
- 39 : Sławiści z UMCS na Święcie Literatury Polskiej we Lwowie
- 39 : Goście z Kazachstanu
- 40 : O Niemczech, intelektualistach i mediach
- 43 : „Responsywność w terapii dziecka z autyzmem”
- 44 : Warsztaty dla uczniów i nauczycieli polonijnych w USA

- 45 : Działalność Centrum Europy Wschodniej
- 46 : Konferencja „40 lat KOR”
- 47 : Wieści z Muzeum UMCS
- 48 : Naukowcy z UMCS prekursorami nowej humanistyki w Polsce
- 50 : Politolog ds. arktycznych
- 53 : Wizyta studyjna pracowników Zakładu Dydaktyki w Norwegii
- 54 : Dysleksja i dyskalkulia – obszary ciągle naukowo ważne
- 55 : Konferencja „Obraz między sacrum i profanum”
- 56 : Otwarcie Szkoły Giełdowej na Wydziale Ekonomicznym UMCS
- 57 : Konferencja „Ciało, strój, biżuteria...”
- 59 : Konferencja archiwalna „Obraz i dźwięk. Oferta współczesnego archiwum”
- 60 : KIEW: Bezpieczeństwo w Europie Wschodniej
- 61 : II Kongres Edukacji Medialnej w Lublinie
- 62 : XIII Konferencja Datowanie Mineratów i Skaf

SPRAWY STUDENCKIE

- 63 : Studenci rusycyści powrócili z tarczą z V Europejskiego Festiwalu Rusycystów
- 65 : Spotkanie ze „sprzedawcą arbuzów”
- 66 : Polsko-ukraińska wymiana studencka
- 66 : Prezentacja wyników prac inwentaryzacyjnych studentów gospodarki przestrzennej
- 67 : Razem, aby ratować
- 67 : Czy znamy Lublin?

W ŚWIECIE KSIĄŻEK

- 68 : Monografia „The EU’s New Borderland”

Wydawca: Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

Adres redakcji: pl. Marii Curie-Skłodowskiej 5, p. 1305, 20-031 Lublin, tel. 81 537 54 19

e-mail: wiadomosci@umcs.lublin.pl
www.wiadomosci.umcs.pl

Redakcja: Aneta Adamska, Agnieszka Gałczyńska, Marcin Gołębiowski, Ewa Kawałko-Marczuk (redaktor naczelny), Marta Kostrzewa

Współpracownicy: Sara Filipiak, Monika Gabryś-Sławińska, Jolanta Jarzyńska, Jerzy Kasprzak, Eliza Komierzyńska, Konrad Koperwas, Waczesław

Kostko, Beata Kozłowska, Piotr Majewski, Monika Mielko-Remiszewska, Przemysław Mroczek, Aneta Okuń, Monika Pańczyk, Sylwia Skotnicka, Krzysztof Trojnar

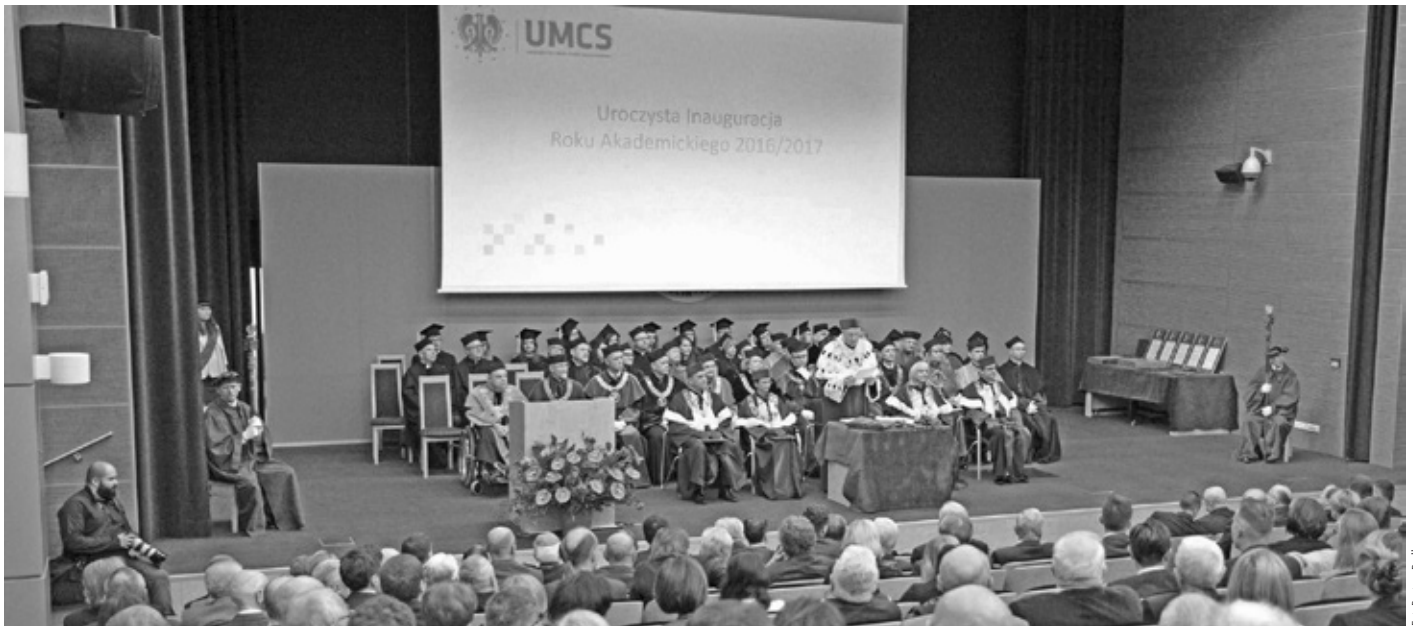
Okładka: Fot. Bartosz Proll

Druk: Standruk

Nakład: 630 egz.

Projekt graficzny i skład: Studio DTP Academicon, dtp@academicon.pl, <http://dtp.academicon.pl/>

Redakcja zastrzega sobie prawo do skracania i korekty nadesłanych tekstów. Ma również prawo do wyboru tekstów do publikacji.

Fot. Bartosz Proj

Inauguracja roku akademickiego 2016/2017

Po raz 73. Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie uroczystie zainaugurował nowy rok akademicki 2016/2017. Zgodnie z tradycją inauguracja na UMCS odbyła się 23 października – w dniu, w którym powołano Uczelnię do życia.

Uroczystość, w której udział wzięli licznie przybyli goście oraz społeczność akademicka, rozpoczęła się od odśpiewania hymnu państwowego oraz przemówienia inauguracyjnego Rektora prof. dr. hab. Stanisława Michałowskiego.

W dalszej części uroczystości odbyło się wręczenie nagród i odznaczeń.

Za zasługi w działalności na rzecz rozwoju nauki odznaczeni zostali: Złotym Krzyżem Zasługi: prof. Anna Żukowska i prof. Siergiej Kowalow, Srebrnym Krzyżem Zasługi: prof. Jolanta Andrzejewska, Brązowym Krzyżem Zasługi: prof. Danuta Kępa-Figura.

Za szczególne zasługi w twórczości artystycznej Brązowym Medalem „Zasłużony Kulturze Gloria Artis” został odznaczony prof. Stanisław Leon Popek.

Corocznie Kapituła pod przewodnictwem prof. Krzysztofa Pomiana nadaje ufundowaną przez nasz Uniwersytet Nagrodę im. Jerzego Giedroycia, która została ustanowiona przez Senat UMCS w 2001 r. i od tamtej pory przyznawana jest „za badania nad dziedzictwem paryskiej »Kultury«”. W tym roku Kapituła Nagrody spośród 21 zgłoszonych książek wskazała dziesięć nominacji. Laureatem Nagrody im. J. Giedroycia został dr hab. Mirosław Szumiło z Instytutu Historii UMCS za książkę pt. *Roman Zambrowski 1909–1977. Studium z dziejów elity komunistycznej w Polsce* (Warszawa, Wyd. IPN 2014). Jak czytamy w rekomendacji prof. A. Friszkego, „jest to książka wybitna, najlepsza jak dotąd biografia czołowego działacza PZPR, ale nie mniej istotne jest opisanie czasów sprzed 1945 r., a więc biografia komunisty, ukazująca całą złożoność losów, wyborów, uwikłań. Autor wykazał się umiejętnością ważenia empatii i krytyki, dotarł do chyba wszystkich ważnych świadectw, znakomicie wykorzystał niepublikowane wspomnienia Zambrowskiego.

Osobnym wybitnym dokonaniem jest dotarcie do archiwów moskiewskich, ukazanie, jak Moskwa wpływała na ruch komunistyczny (i władze PRL), jak wikłała w czasie wojny takiego działacza, ale też jak go »podgryzała« w latach 50. Przy okazji jest tu zatem studium zależności od Moskwy powojennej Polski, ale pokazane z dużą kulturą, umiarem w ocenach, co nie jest powszechne w naszym życiu”. Wręczono także Nagrodę honorową im. J. Giedroycia, którą otrzymał Andrzej Peciak.

Nagrodę Naukową „Marii Curie”, przyznawaną za wyjątkowo ważne dla danej dyscypliny indywidualne lub zespołowe osiągnięcia i odkrycia naukowe, otrzymał w tym roku zespół, w skład którego wchodzi: prof. dr hab. Wiesław I. Gruszecki, dr hab. Rafał Luchowski i dr Wojciech Grudziński z Wydziału Matematyki, Fizyki i Informatyki UMCS za „Odkrycie nowych możliwości obrazowania molekularnego”.

Zespół prof. Wiesława I. Gruszeckiego pobit światowy rekord rozdzielczości w mikroskopii w podczerwieni oraz odkrył nową metodę obrazowa-

nia molekularnego opartą na efekcie foto-termicznym. Wyniki zostały ogłoszone w renomowanych czasopiśmie naukowych „Nanoscale” i „Analytical Chemistry”. Badania lubelskich naukowców opisane w „Nanoscale” dotyczą obrazowania mikroskopowego próbek w oparciu o zjawisko absorpcji promieniowania z zakresu podczerwieni (IR). Ostatnie lata przyniosły ogromny postęp w mikroskopii IR, w związku z opracowaniem systemu mikroskopowego o nazwie „nano-IR”. System ten umożliwił ustanowienie limitu rozdzielczości w obrazowaniu IR na poziomie ok. 100 nm. Zespół prof. Gruszeckiego, we współpracy z fizykami z Politechniki Federalnej w Lozannie (EPFL), podjął udaną próbę pobicia tego rekordu, w wyniku której udało się obniżyć granicę rozdzielczości do poziomu ok. 10 nm. Było to możliwe dzięki opracowaniu specjalnych próbek złożonych z dwóch składników (wielo-dwuwarstwy lipidowo-białkowe), różniących się znacznie przewodnictwem termicznym oraz charakteryzujących się znacznym uporządkowaniem w kierunku prostopadłym do płaszczyzny próbki.

Drugie osiągnięcie, ogłoszone na łamach „Analytical Chemistry”, związane jest z odkryciem metody obrazowania molekularnego w oparciu o efekt foto-termiczny. Nowa technika nazwana została przez autorów mikroskopią obrazowania foto-termicznego (PTIM, Photo-Thermal Imaging Microscopy). Umożliwia ona obrazowanie w nanoskali obiektów molekularnych, oparte na wydzielanym przez nie ciepłe. Metoda ta może być zastosowana w badaniach próbek biologicznych, chemicznych, fizycznych, a także w naukach materiałowych.

Senat UMCS, w uznaniu zasług dla Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej oraz bardzo dobrą i owocną współpracę z Instytutem Archeologii Wydziału Humanistycznego, odznaczył Medalem Amicis Universitatis Mariae Curie-Skłodowska prof. Siegmara von Schnurbeina.

Za wieloletnią owocną pracę na rzecz rozwoju Uczelni, a także za wybitne osiągnięcia na polu nauki, organizacji procesu dydaktycznego oraz

kształcenia młodej kadry naukowej, Senat UMCS nadał Medale „Zasłużony dla UMCS”: prof. dr. hab. Tadeuszowi Borowieckiemu, prof. dr. hab. Bronisławowi Jańczukowi, prof. dr. hab. Romanowi Lebodzie i prof. dr. hab. Emilianowi Chibowskiemu.

Tradycją stało się, że podczas uroczystej inauguracji wręczany jest Medal Najlepsze Absolwentowi Uniwersytetu. Złoty Medal otrzymał Maciej Błotnicki – absolwent Wydziału Prawa i Administracji. Najlepszymi absolwentami poszczególnych Wydziałów, laureatami Srebrnych Medalii zostali: Wydział Biologii i Biotechnologii – mgr Patrycja Horbowicz; Wydział Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej – mgr Joanna Borowska; Wydział Chemii – mgr Rafał Olchowski; Wydział Prawa i Administracji – mgr Justyna Pomorska; Wydział Humanistyczny – mgr Monika Kwapisz-Ciepińska; Wydział Ekonomiczny – lic. Aleksandra Wróblewska; Wydział Pedagogiki i Psychologii – mgr Agata Dziemian; Wydział Filozofii i Socjologii – mgr Tomasz Kłusek; Wydział Politologii – mgr Bartosz Janik; Wydział Artystyczny – mgr Agnieszka Dudek; Wydział Zamiejscowy w Puławach – lic. Magdalena Firlej.

W tym roku po raz pierwszy wręczona została Nagroda Santander Universidades, ufundowana przez Fundację Banku Zachodniego WBK

SA im. S. Bryły. Laureatką Nagrody została Anna Zawrotniak – studentka Wydziału Chemii. Na zakończenie tej części uroczystości wręczona została Nagroda Fundacji Absolwentów UMCS. Jej laureatami zostali kolejno: w kategorii „Najlepszy absolwent studiów I stopnia”: Aleksandra Wróblewska – absolwentka Wydziału Ekonomicznego oraz w kategorii „Najlepszy absolwent studiów II stopnia/jednolitych magisterskich”: Marlena Stradowska – absolwentka Wydziału Pedagogiki i Psychologii.

Podczas uroczystej inauguracji immatrykulowano także studentów, którzy otrzymali najlepsze wyniki w postępowaniu rekrutacyjnym, a byli to: Agnieszka Malec z Wydziału Biologii i Biotechnologii, Mikołaj Barakszyn z Wydziału Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej, Anita Kolibska z Wydziału Matematyki, Fizyki i Informatyki, Wiktoria Szewczyk z Wydziału Chemii, Karol Kuterek z Wydziału Prawa i Administracji, Marta Korbel z Wydziału Humanistycznego, Maciej Kalinowski z Wydziału Ekonomicznego, Marta Zając z Wydziału Pedagogiki i Psychologii, Marcin Szałaj z Wydziału Filozofii i Socjologii, Piotr Borowski z Wydziału Politologii, Kacper Dziedzic z Wydziału Artystycznego i Anna Nowak z Wydziału Zamiejscowego w Puławach.

Fot. Bartosz Profil

Wśród immatrykulowanych tego dnia doktorantów, którzy również otrzymali najlepsze wyniki w postępowaniu rekrutacyjnym, znaleźli się: Paulina Polak z Wydziału Biologii i Biotechnologii, Joanna Borowska z Wydziału Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej, Agnieszka Jankowska z Wydziału Matematyki, Fizyki i Informatyki, Rafał Olchowski z Wydziału Chemii, Eryk Pietrusiński z Wydziału Prawa i Administracji, Izabela Puchala z Wydziału Humanistycznego, Magdalena Kłopotek z Wydziału Ekonomicznego, Alicja Pazur z Wydziału Pedagogiki i Psychologii, Beata Fijołek z Wydziału Filozofii i Socjologii, Jakub Wołyniec z Wydziału Politologii.

W dalszej kolejności kilka słów do społeczności akademickiej Uczelni skierowali: Olga Szczygielska – Przewodnicząca Zarządu Uczelnianego Samorządu Studentów i Marcin Sankiewicz – Przewodniczący Rady Uczelnianej Samorządu Doktorantów, Członek Uczelnianego Zarządu Samorządu Doktorantów UMCS.

Wykład inauguracyjny pt. „Mikrobiologia wczoraj i dzisiaj – w setną rocznicę urodzin prof. Władysława Kunickiego-Goldfingera” wygłosił prof. dr hab. Adam Choma z Wydziału Biologii i Biotechnologii UMCS.

Muzyczną oprawę uroczystości zapewniły Chóry: Akademicki UMCS im. Jadwigi Czerwińskiej i Wydziału Artystycznego UMCS pod dyktando prof. Zofii Bernatowicz.

Uroczystości inauguracyjne zwieńczył koncert „Libertango” w wykonaniu Kwintetu Tanguillo oraz Anny Ibercher i Piotra Woźniaka, który odbył się w Sali Widowiskowej ACK UMCS „Chatka Żaka”. Kwintet Tanguillo to lubelski zespół instrumentalny założony w 2003 r. Tworzą go w większości pracownicy Wydziału Artystycznego UMCS: akordeonistka Elwira Śliwkiewicz-Cisak, pianista Piotr Chilimoniuk, gitarzysta Jakub Niedoborek, skrzypek Dariusz Drzazga, a także kontrabasista Robert Brzozowski. Instrumentarium Kwintetu Tanguillo nawiązuje do Quinteto Tango Nuevo – zespołu założonego przez argentyńskiego mistrza bandoneonu – Astora Piazzollę.

Aneta Adamska

Przemówienie inauguracyjne Rektora prof. Stanisława Michałowskiego

Dostojni Goście, Prześwietny Senacie, Szanowni Państwo – Pracownicy UMCS, Drogie Studentki, Drodzy Studenci!

Rozpoczynamy 73. rok akademicki w Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Dzisiejsza uroczystość stanowi dla mnie, a także władz rektorskich i dziekańskich, wyjątkowe przeżycie – zaczynamy bowiem nową kadencję 2016–2020, kadencję służby na tak odpowiedzialnych stanowiskach w naszej Alma Mater. Inaugurując nowy rok akademicki, stawiamy zarazem zasadnicze pytania: jaki jest punkt startu do kolejnego roku akademickiego?; jaką Uczelnią ma być UMCS, aby sprostać wyzwaniom współczesności?

Maria Curie-Skłodowska mówiła: „Jestem z tych, którzy wierzą, że nauka jest czymś bardzo pięknym”. Te słowa są szczególnie ważne dla Uniwersytetu, także dlatego, że na rok 2017 przypada jubileusz 150-lecia urodzin naszej Patronki.

Szanowni Państwo,

Z przyjemnością stwierdzam, że UMCS to Uczelnia kompletna, która realizuje proces dydaktyczny, prowadzi badania naukowe oraz przejawia dużą aktywność na polu kulturalnym i sportowym. Wykształciliśmy ponad 235 tysięcy absolwentów, którzy, nie waham się tego powiedzieć, stali się naszymi ambasadorami niemal na całym świecie. Zatem serdecznie pozdrawiam naszych absolwen-

tów, tych, którzy są dziś z nami, oraz tych rozsianych po całym świecie, którzy każdego dnia tworzą historię Uczelni. Cieszy fakt, że pomimo niżu demograficznego zainteresowanie młodzieży studiowaniem u nas jest nadal wysokie. W roku akademickim 2015/2016 w Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej na 12 Wydziałach kształciło się ok. 21 000 studentów, w tym na studiach stacjonarnych ponad 18 000. Na studiach III stopnia kształciliśmy ponad 500 doktorantów. W wyniku przeprowadzonej rekrutacji na studia w roku akademickim 2016/2017 przyjęliśmy ponad 9500 osób. Liczba studentów cudzoziemców, około 1600, utrzymuje się na poziomie porównywalnym z rokiem ubiegłym. Studiuje u nas przedstawiciele 49 krajów świata, w przeważającej mierze są to obywatele Ukrainy i Białorusi. Dużą grupę stanowią studenci z Rosji, Bangladeszu, Indii, Hiszpanii. Mamy również studentów z tak egzotycznych krajów jak: Gambia, Ghana, Japonia, Zambia.

Naszym celem jest jednak nie tylko kształcenie studentów, ale również dzieci i osób dorosłych, zgodnie z modelem uczenia się przez całe życie. W tym miejscu należy wspomnieć o funkcjonującym niezwykle prężnie Uniwersytecie Dziecięcym UMCS oraz naszych patronatach nad Uniwersytetami Trzeciego Wieku w kilku miastach.

Fot. Barbara Prohl

Cieszy nas dobra opinia pracodawców o naszych absolwentach – UMCS nadal zajmuje pierwsze miejsce w kategorii preferencji pracodawców w województwie lubelskim.

Jednocześnie prestiżowe czasopismo „Nature” opublikowało raport „Nature Index 2016 Rising Stars”. Wschodzące gwiazdy to kraje, których pozycja w rankingu spektakularnie wzrosła na przestrzeni ostatnich czterech lat. Polska została wymieniona w tym rankingu jako pierwsza wśród „wschodzących gwiazd nauki”. W zestawieniu dotyczącym państw Europy Południowej i Wschodniej na 25 jednostek naukowych wymieniono osiem polskich, w tym gronie, na 22. miejscu znalazł się Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej.

Nie byłoby dobrej pozycji Uniwersytetu, gdyby nie osiągnięcia w badaniach naukowych i ściśle z nimi związanej ich komercjalizacji. Tylko dla przykładu należy podkreślić, że w ostatnim roku akademickim nasi pracownicy opracowali lek dla pszczoł oraz preparaty poprawiające wzrost i plonowanie roślin bobowatych. Lek dla pszczoł oparty jest o preparaty roślinne i ma zastosowanie w leczeniu u nich nosemozy oraz wpływa na poprawę ich odporności. Charakteryzuje się wysoką skutecznością w leczeniu zakażeń pszczoł miodnych grzybami Nosema. W przypadku preparatów poprawiających wzrost i plonowanie ro-

ślin bobowatych wykorzystane jest zjawisko symbiotycznego wiązania azotu. Branża rolnicza widzi w preparacie duży potencjał, ponieważ ma on na celu zwiększenie naturalnego, biologicznego nawożenia roślin funkcjonujących dzięki bakteriom glebowym.

Na szczególną uwagę zasługuje też osiągnięcie zespołu prof. Wiesława Gruszeckiego, który pobił światowy rekord rozdzielczości w mikroskopii podczerwieni oraz odkrył nową metodę obrazowania molekularnego, za co w dniu dzisiejszym otrzyma Nagrodę Naukową „Marii Curie”.

Warto również podkreślić, że prof. Patryk Oleszczuk został pierwszym na UMCS laureatem programu badawczego Komisji Europejskiej – Horyzont 2020. Otrzymał grant umożliwił mu prowadzenie badań na jednym z najbardziej prestiżowych i wysoko notowanych w rankingu szanghajskim amerykańskich uniwersytetów w Karolinie Północnej.

Bardzo istotna jest również współpraca Uczelni z biznesem i gospodarką, bowiem naukowcy powinni w jak największym stopniu zajmować się tym, co ma również znaczenie dla przemysłu. W UMCS przykładem takiego powiązania „dwóch światów” jest spółka BioInnova, która jest ciekawym przykładem współpracy biznesu z uczelnią. Za tę współpracę serdecznie dziękuję Prezesowi Maciejowi Manieckiemu, a także zespoło-

wi prof. Janusza Szczodraka. Zaangażowanie obu stron pozwoliło na efektywne podjęcie działań w zakresie komercjalizacji wynalazku mutanazy i współpracy z firmami branży biotechnologicznej i spożywczej. Warto też podkreślić, że współpraca z przemysłem zaowocowała wykonaniem w ostatnim roku akademickim 250 analiz i ekspertyz na jego rzecz. W tym miejscu serdecznie dziękuję prof. Andrzejowi Dawidowiczowi i osobom z jego zespołu.

Wielkie nadzieje na dalszą aktywność naukową wiążemy z rozpoczęciem działalności Centrum Analityczno-Programowego dla Zaawansowanych Technologii Przyjaznych Środowisku „Ecotech-Complex. Człowiek, Środowisko, Produkcja”. Mamy nadzieję, że stanie się ono podstawą dla wspólnych badań środowiska lubelskiego, ale też ich umiędzynarodowienia. Wiele przesłanek wskazuje, że tak się stanie. Pragnę też podkreślić, iż większej aktywności naszych pracowników służy nowy Regulamin Nagród Rektora.

Szanowni Państwo,

Podkreślałem już, jak istotnymi elementami funkcjonowania Uniwersytetu są również kultura i sport. Są to dwa obszary działalności Uczelni, które w praktyce nie są finansowane ze środków Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Mimo tego, Akademickie Centrum Kultury „Chatka Żaka” radzi sobie dobrze, o czym świadczy liczba imprez organizowanych na jej terenie, a także coraz prężniej działający Inkubator Medialno-Artystyczny, w tym Radio Centrum i Telewizja Akademicka UMCS.

Wiele emocji i radości przynosi nam od lat sport akademicki. Ubiegły rok akademicki okazał się najlepszym w historii. W klasyfikacji Akademickich Mistrzostw Polski studenci UMCS uplasowali się na drugim miejscu wśród uniwersytetów, a więc powtórzyli ubiegłoroczne osiągnięcie, oraz szóste miejscu wśród wszystkich uczelni w kraju, co oznaczało awans o dwie pozycje w stosunku do roku ubiegłego. Z wielką przyjemnością odebrałem wyróżnienie za zajęcie tych miejsc podczas Gali

Sportu Akademickiego. Koszykarki Pszczółki AZS UMCS osiągnęły największy jak dotąd sukces w historii lubelskiej koszykówki i sportu na UMCS, zdobywając Puchar Polski Kobiet, co dało im przepustkę do europejskich pucharów. Nasze siatkarki plażowe – Monika Brzostek i Kinga Kołosińska wystąpiły udanie na igrzyskach olimpijskich w Rio de Janeiro. Ale sport akademicki to nie tylko koszykarki i siatkarki plażowe, należy pamiętać również o pozostałych sekcjach, w tym tenisistkach stołowych, lekkoatletach, futsalistach, koszykarzach, piłkarkach i piłkarzach ręcznych oraz siatkarkach. Składam zatem serdeczne gratulacje dla naszych studentów sportowców, zawodników i trenerów, a zarazem dla Tomasza Bieleckiego i Dariusza Gawła. Sukcesy naszych drużyn nie byłyby możliwe bez wsparcia władz miasta, a także naszych sponsorów z otoczenia biznesowo-gospodarczego. Dziękuję serdecznie Prezydentowi dr. Krzysztofowi Żukowi i radnym Rady Miasta Lublin oraz władzom Krajowej Spółki Cukrowej, Fabryki Cukierków „Pszczółka”, Browarów Lubelskich „Perła” i wielu innym osobom za wielką pomoc i wsparcie w tym zakresie. Szczególnie gorące podziękowania kieruję do Ministra Jarosława Stawiarskiego, który

bardzo nas wspiera w realizacji wizji UMCS jako Uczelni usportowionej.

Drodzy Goście, Szanowni Państwo, Wszechstronna aktywność naszej Uczelni to zasługa pracowników i studentów. Obecnie zatrudniamy 2935 pracowników, w tym 1677 nauczycieli akademickich. Wszystkim bardzo serdecznie dziękuję za dotychczasową pracę na rzecz Uczelni. Jednocześnie życzę wielu sukcesów i satysfakcji w rozpoczętym roku akademickim.

W tym miejscu pragnę bardzo mocno pokłonić się naszym seniorom, którzy najlepsze lata swojej zawodowej kariery poświęcili Uczelni.

Szanowni Państwo, proszę o powstanie.

Z żalem muszę poinformować, że w ciągu ostatnich dwunastu miesięcy odeszło od nas na zawsze wiele zasłużonych dla naszej Uczelni osób: prof. Zdzisław Cackowski – Rektor UMCS w latach 1987–1990, prof. Teresa Skubalanka – doktor *honoris causa* UMCS, prof. Egon Matijevic – doktor *honoris causa* UMCS, prof. Andrzej Hrynkiewicz – doktor *honoris causa* UMCS, prof. Mieczysław Kowalski, prof. Dominik Fijałkowski, prof. Florian Świąś, prof. Mieczysław Herman, prof. Beata Dąbrowska, prof. Zyta Gilowska, prof. Michał Łeśiów, prof. Piotr Otto Scholz, doc. Światomir Ząbek, doc. Mieczysław Marczuk, dr Edyta Kowalczyk, dr Jerzy Jabłoński, Franciszek Piątkowski, Elżbieta Reder, Lech Anasiewicz, Zbigniew Konarzewski, Mieczysław Boluk, Zofia Drobik, Wiesława Kotkowska, Elżbieta Pawłowska.

Proszę o uczczenie ich pamięci chwilą ciszy. Dziękuję.

Szanowni Państwo,

Jesteśmy dumni z naszych studentów, ceniąc ich aktywność i zaangażowanie w działalność samorządową i we wszystkie sprawy Uniwersytetu. Cieszę się, że znajdują tu wiedzę, a także realizują swoje pasje. Szczególnie ciepłe słowa kieruję do studentów pierwszego roku. Dzisiejsza uroczystość to początek Waszej studenckiej przygody na Uczelni, którą wybraliście. Mam nadzieję, że Was nie rozczaruje i stworzy Wam podstawy do satysfakcjonującej karier

ry i ciekawego życia. Korzystajcie z szerokiej oferty dydaktycznej, naukowej, kulturalnej i sportowej, przygotowanej przez nasz Uniwersytet.

Drodzy Państwo,

Rozpoczynający się rok akademicki niesie duże wyzwania dla Uniwersytetu. Podzieliłem je na zewnętrzne i wewnętrzne. Te pierwsze dotyczą zaplanowanych przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego zmian w zakresie poprawy jakości kształcenia, sposobu finansowania (dotacji), jakości badań naukowych i ich wykorzystania dla budowania innowacyjnej gospodarki, a także procesów umiędzynarodowienia polskich uczelni. Trwają też prace nad nowym ustawodawstwem dla uczelni wyższych. Wyzwania wewnętrzne dotyczą kondycji finansowej Uczelni, niezbędnych inwestycji i remontów (Biblioteka Główna, Wydziały Politologii oraz Pedagogiki i Psychologii, Sala Widowiskowa Akademickiego Centrum Kultury „Chatka Żaka”), a także aktywności pracowników na rzecz wykorzystania istniejącego potencjału badawczo-rozwojowego.

Szanowni Goście, Prześwietny Senacie, Szanowni Państwo – Pracownicy UMCS, Drogie Studentki, Drodzy Studenci!

UMCS od 73 lat buduje swą tożsamość. Nie brakowało w historii Uniwersytetu okresów trudnych. Wierzę, że i tym razem uda się nam, także dzięki wsparciu wielu przyjaciół z otoczenia administracji publicznej, biznesu i gospodarki utrzymać ważką rolę Uniwersytetu w kształceniu kadr oraz Jego wpływ na rozwój społeczno-gospodarczy regionu i Polski.

Na koniec pragnę serdecznie podziękować moim kolegom Magnificencjom Rektorom za coraz większe przejawy współpracy. W obecnych czasach jest ona niezbędna i mam nadzieję, że w nowej kadencji doprowadzimy do wypracowania rozwiązań korzystnych dla środowiska akademickiego Lublina i regionu. W obliczu zaprezentowanych wyzwań jest to szczególnie konieczne i pilne.

Serdecznie dziękuję za uwagę.

Fot. Bartosz Proń

Fot. Bartosz Prohl

Wręczenie Nagrody im. Jerzego Giedroycia

Podczas inauguracji roku akademickiego 2016/2017 w UMCS po raz 16. wręczono dyplomy Nagrody im. Jerzego Giedroycia. Tradycyjnie, sekretarz Kapituły Nagrody i dziekan Wydziału Politologii prof. dr hab. Iwona Hofman odczytała protokół z posiedzenia Kapituły i przedstawiła listę dziesięciu nominowanych książek:

1. Alfredas Bumblauskas, *Wielkie Księstwo Litewskie. Wspólna historia, podzielona pamięć*, Wydawnictwo Bellona, Warszawa 2013;

2. Jacek Chrobaczyński, *Dwie kłęski. Wrześniowy syndrom 1939 i kłęska Francji 1940 w postawach, zachowaniach i nastrojach społeczeństwa polskiego. Próba retrospekcji i komparatystyki: kontrowersje i dylematy*, Universitas, Kraków 2015;

3. Bartosz Kaliski, *Kurierzy wolnego słowa (Paryż – Praga – Warszawa 1968–1970)*, Instytut Historii Polskiej Akademii Nauk, Warszawa 2014;

4. Elżbieta Kossewska, *Ona jeszcze mówi po polsku, ale śmieje się po hebrajsku. Partyjna prasa polskojęzyczna i integracja kulturowa polskich Żydów w Izraelu (1948–1970)*, Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2015;

5. Anna Machcewicz, *Bunt. Strajki w Trójmieście. Sierpień 1980*, Europejskie Centrum Solidarności, Gdańsk 2015;

6. Joanna Beata Michlic, *Obcy jako zagrożenie. Obraz Żyda w Polsce od roku 1880 do czasów obecnych*, Żydowski Instytut Historyczny, Warszawa 2015;

7. Piotr Mitzner, *Warszawski krąg Dymitra Fiłosofowa*, Wydawnictwo Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego, Biblioteka „Więzi”, Warszawa 2015;

8. Mirosław Szumiło, *Roman Zambrowski 1909–1977. Studium z dziejów elity komunistycznej w Polsce*, Instytut Pamięci Narodowej, Warszawa 2014;

9. Jan Olaszek, *Rewolucja powielaczy. Niezależny ruch wydawniczy w Polsce 1976–1989*, Trzecia Strona, Warszawa 2015;

10. Przemysław Urbańczyk, *Zanim Polska została Polską*, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Toruń 2015.

Nagrodzona została książka Mirosława Szumiły pt. *Roman Zambrowski 1909–1977. Studium z dziejów elity komunistycznej w Polsce*. W uzasadnieniu przedstawionym przez prof. dr. hab. Andrzeja Friszkego czytamy: „Jest to książka wybitna, najlepsza jak dotąd biografia czołowego działacza PZPR, ale nie mniej istotne jest opisanie czasów sprzed 1945 r., a więc biografia komunisty, ukazująca całą złożoność losów, wyborów, uwikłań. Autor wykazał się umiejętnością ważenia empatii i krytyki, dotarł do chyba wszystkich ważnych świadectw, znakomicie wykorzystał niepublikowane wspomnienia Romana Zambrowskiego. Osobnym wybitnym dokonaniem jest dotarcie do archiwów moskiewskich, ukazanie, jak Moskwa wpływała na ruch komunistyczny (i władze PRL), jak wikłała w czasie wojny takiego działacza,

ale też jak go »podgryzała« w latach 50. Przy okazji jest to zatem studium zależności od Moskwy powojennej Polski, ale pokazane z dużą kulturą, umiarem w ocenach, co nie jest powszechne w naszym życiu”.

Kapituła przyznała ponadto dyplom honorowy Andrzejowi Peciakowi. Jak podkreśliła Iwona Hofman, „Jego zasługi jako wydawcy w zakresie upowszechniania dziedzictwa Instytutu Literackiego są nieocenione. Godna szacunku postawa A. Peciaka jako historyka sprawiła, że czytelnicy w Europie mogą poznać dzieło Giedroycia. Andrzej Peciak jako dyrektor Wydawnictwa UMCS, a obecnie szef Działu Wydawnictw w Instytucie Książki jest inicjatorem wydania kilku ważnych serii, w tym wielotomowego cyklu »W kręgu paryskiej Kultury«. Jego wybitna znajomość sztuki wydawniczej, determinacja i pasja odkrywcy sprawiają, że w dyskusie publicznym nadal dyskutuje się o literackim i społeczno-politycznym oddziaływaniu Kultury”.

Nagroda im. J. Giedroycia została ustanowiona w 2001 r. przez Senat UMCS. Oprócz dyplomu Laureat otrzymuje 25 tys. zł. Dotychczas przyznano ją m.in. Danielowi Beauvois, Andrzejowi Friszkemu, Aleksandrze Hnatiuk, Jarosławowi Hrycakowi, Andrzejowi S. Kowalczykowi, Pawłowi Machcewiczowi, Mariuszowi Mazurowi.

Justyna Maguś
Pracownia Badań nad Instytutem
Literackim w Paryżu

Z ŻYCIA

Kalendarium władz rektorskich

1.10

– rektor S. Michałowski i prorektor U. Bobryk wzięli udział w uroczystym otwarciu Centrum Spotkania Kultur „Teatr w Budowie”. ●

2.10

– prorektor R. Dobrowolski reprezentował naszą Uczelnię podczas uroczystej inauguracji roku akademickiego w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Chełmie. ●

3.10

– rektor S. Michałowski reprezentował UMCS podczas uroczystej inauguracji roku akademickiego w Uniwersytecie Medycznym w Lublinie;

– prorektor U. Bobryk uczestniczyła w uroczystej inauguracji roku akademickiego Puławskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Puławskim Ośrodku Kultury „Dom Chemika”;

– prorektor A. Bereza reprezentował UMCS podczas uroczystej inauguracji roku akademickiego w Uniwersytecie Rzeszowskim. ●

4.10

– rektor S. Michałowski reprezentował UMCS podczas uroczystej inauguracji roku akademickiego na Politechnice Lubelskiej. ●

5.10

– prorektor A. Bereza wzięł udział w posiedzeniu Komitetu Honorowego Obchodów Święta 11 Listopada – Narodowego Święta Niepodległości, które odbyło się w Lubelskim Urzędzie Wojewódzkim. ●

6.10

– prorektor A. Bereza reprezentował naszą Uczelnię podczas uroczy-

stej inauguracji roku akademickiego w Wyższej Szkole Oficerskiej Sił Powietrznych w Dęblinie. ●

6–7.10

– prorektor R. Dobrowolski wzięł udział w posiedzeniu Rady Koordynacyjnej Transgranicznego Rezerwatu Biosfery „Polesie Zachodnie”, zorganizowanym przez Ministerstwo Środowiska w Obwodzie Brzeskim na Białorusi. ●

8.10

– prorektor U. Bobryk uczestniczyła w koncercie w ramach „Chatka Blues Festival 2016” w ACK UMCS „Chatka Żaka”. ●

10.10

– prorektor U. Bobryk otworzyła konferencję naukową „Ciało, strój, biżuteria w kontekście przemian kulturowych, społecznych i politycznych pierwszej połowy XX wieku” w ACK UMCS „Chatka Żaka”. ●

13.10

– prorektor U. Bobryk wzięła udział w koncercie premierowym płyty *Przy Tobie* Mariusza Bogdanowicza w Sali Widowiskowej ACK UMCS „Chatka Żaka”;

– prorektor U. Bobryk uczestniczyła w V Kongresie Kultury Chrześcijańskiej, który odbywał się w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II. ●

14.10

– prorektor A. Orłowska wzięła udział w uroczystości Dnia Edukacji Narodowej w Lubelskim Urzędzie Wojewódzkim;

– prorektor U. Bobryk reprezentowała UMCS podczas uroczystości nadania tytułu doktora *honoris cau-*

sa Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II prof. Krzysztofowi Pendereckiemu;

– prorektor A. Orłowska uczestniczyła w wystawie „Uratowane Skarby Podziemnego Lwowa” na Zamku Lubelskim. ●

16.10

– rektor S. Michałowski i prorektor U. Bobryk reprezentowali naszą Uczelnię podczas uroczystej inauguracji roku akademickiego w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II. ●

17.10

– rektor S. Michałowski wzięł udział w otwarciu II Kongresu Edukacji Medialnej pt. „Praktyki edukacji medialnej. Strategie użytkowania mediów” w Trybunale Koronnym. ●

18.10

– prorektor U. Bobryk wzięła udział w uroczystości otwarcia Konsulatu Austrii w Lublinie na obszar województwa lubelskiego i wprowadzenia nowego konsula honorowego Piotra Majchrzaka, która odbyła się w Lubelskim Centrum Konferencyjnym. ●

20–21.10

– prorektor R. Dobrowolski wzięł udział w konferencji „Umieędzynarodowienie – szansa i wyzwanie dla polskich uczelni”, zorganizowanej przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego. ●

21.10

– prorektor A. Orłowska otworzyła międzynarodową konferencję „Texte – Fragmentation – Créativité”, zorganizowaną przez Instytut Filologii Romańskiej;

UCZELNI

Opracowanie: Redakcja

– prorektor A. Orłowska wzięła udział w sesji jubileuszowej z okazji 70-lecia funkcjonowania Studenckiego Koła Naukowego Geografów im. Adama Malickiego, działającego na Wydziale Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej;

– prorektor A. Orłowska reprezentowała UMCS podczas otwarcia Centrum Historii Sportu na stadionie Arena Lublin.

22.10

– rektor S. Michałowski wzięł udział w uroczystości jubileuszu 430-lecia I Liceum Ogólnokształcącego im. Stanisława Staszica w Lublinie;

– prorektor A. Orłowska wysłuchała wykładu prof. Pierre'a Rosanvallo na pt. „Idea parlamentu niewidzialnych”, zorganizowanego w Trybunale Koronnym z okazji 40. Rocznicy utworzenia Komitetu Obrony Robotników.

23.10

– prorektor U. Bobryk uczestniczyła w koncercie Orkiestry Kameralnej Polskiego Radia Amadeus w Centrum Spotkania Kultur w Lublinie, poświęconemu pamięci Marleny Bilewicz, Beaty Dąbrowskiej, Doroty Gonet, Marcina Różyckiego, Andrzeja Molika, Andrzeja Kota i Krzysztofa Borowca.

24.10

– rektor S. Michałowski wzięł udział w III posiedzeniu Rady Gospodarczej przy Prezydencie Miasta Lublin.

24–28.10

– prorektor U. Bobryk uczestniczyła w wyjeździe promocyjno-rekru-

tacyjnym na Uniwersytecie w Tbilisi (Gruzja).

25.10

– prorektor A. Bereza uczestniczył w wykładzie Rzecznika Praw Obywatelskich dr. Adama Bodnara pt. „Kryzys konstytucyjny a ochrona praw i wolności jednostki”, zorganizowanym przez Stowarzyszenie Naukowe *Pro Scientia Iuridica* na Wydziale Prawa i Administracji.

26.10

– rektor S. Michałowski wzięł udział w Polsko-Wschodniej Konferencji PUIG Lub-invest, zorganizowanej w Lubelskim Centrum Konferencyjnym przez Polsko-Ukraińską Izbę Gospodarczą;

– prorektor A. Orłowska uczestniczyła w wykładzie prof. dr. hab. Marka Kuryłowicza „Trudne życie i pośmiertna sława Ancarenusa Nothusa (CIL VI, 7193a)”, zorganizowanym w ramach cyklu „Poznaj Profesora” w Lubelskim Towarzystwie Naukowym (Wydział I Nauk Humanistycznych);

– prorektor A. Bereza uczestniczył w pierwszej z serii trzech konferencji poświęconych kluczowym zagadnieniom nowej ustawy o szkolnictwie wyższym, zorganizowanej przez SWPS Uniwersytet Humanistyczno-społeczny w Warszawie, która była poświęcona zagadnieniom pożądanego modelu zarządzania szkołami wyższymi.

27.10

– w ACK UMCS „Chatka Żaka” odbyły się uroczystości jubileuszowe lubelskiego oddziału Towarzystwa Polsko-Austriackiego połączone z dorocznym Dniem Austrii, w których udział wzięła prorektor A. Orłowska.

Współpraca z GODO

14 września rektor Stanisław Michałowski i Edyta Bielak-Jomaa,

Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych, w obecności kierownika Katedry Prawa Gospodarczego i Handlowego Andrzeja Kidyby i zastępcy Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych Andrzeja Lewińskiego podpisali porozumienie o współpracy między UMCS a GODO. Umowa przewiduje, że UMCS i GODO będą prowadzić wspólne przedsięwzięcia o charakterze naukowo-badawczym, edukacyjnym, promocyjnym i wydawniczym. W planach jest organizacja seminariów, wykładów, konferencji i szkoleń, a także praktyk studenckich oraz studiów podyplomowych. Strony zadeklarowały, że będą też wspólnie inicjować prace naukowe i badawcze z zakresu ochrony danych osobowych.

Fot. Arena Adamska

Współpraca z BZW BK

29 września rektor Stanisław Michałowski i Tomasz Mielniczuk – dyrektor Departamentu Santander Universidades, w obecności Luisa Juste’a Picony z Banco Santander, podpisali porozumienie o współpracy między UMCS a Bankiem Zachodnim WBK. Umowa obejmuje m.in.: realizację projektów technologicznych, badawczych, rozwojowych, edukacyjnych oraz wspierających mobilność i przedsiębiorczość studentów, pracowników, doktorantów i absolwentów Uniwersytetu, zwiększenie dostępności programów szkoleniowych, promowanie wymiany międzynarodowej, popularyzację programów współpracy, a także promowanie konkretnych usług finansowych dla studentów, doktorantów i pracowników Uczelni. Ponadto, BZ WBK będzie wspierać: rozwój współpracy naukowej między UMCS a ośrodkami akademickimi w krajach, w których funkcjonuje program Santander Universidades, oraz

umożliwi pracownikom, doktorantom, studentom i absolwentom UMCS uczestnictwo w Globalnych Programach Santander Universidades.

Santander Universidades to projekt zrzeszający szkoły wyższe z całego świata, mający na celu wspieranie szkolnictwa wyższego, badań naukowych oraz idei przedsiębiorczości, będący wyrazem polityki społecznego zaangażowania prowadzonej przez Grupę Santander i Bank Zachodni WBK. ●

Fot. Anna Nieczym

• Od lewej: Luis Juste Picon, Stanisław Michałowski i Tomasz Mielniczuk

Wystawa „Krajobrazy Stanów Zjednoczonych Ameryki”

Fot. Bartosz Prohl

• Jerzy Kasprzak

Fot. Bartosz Prohl

5 października w Muzeum UMCS odbył się wernisaż wystawy fotografii „Krajobrazy Stanów Zjednoczonych Ameryki (znane i nieznanne)”, którą otworzył rektor Stanisław Michałowski. Wystawa składa się z fotografii wykonanych przez pracownika Muzeum Jerzego Kasprzaka w 2007 i 2014 r. podczas pobytów w Stanach Zjednoczonych i pokazuje fragmenty kilku parków narodowych na tzw. środkowym Zachodzie USA. Można zobaczyć Park Yellowstone, Park Grand Canyon, Park Arches – miejsca powszechnie odwiedzane przez miliony turystów, ale również takie, które są rzadko uwzględniane w planie turystycznych eskapad, czyli Zion Park, Goblin Valley, Natural Bridge oraz Joshua Tree Park. ●

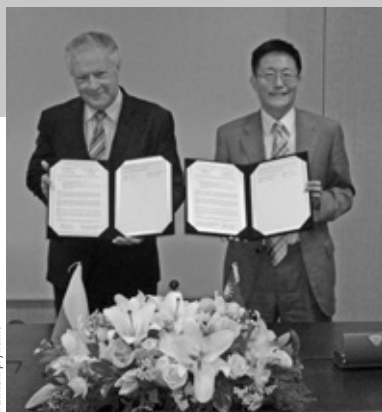
Fot. Aneta Adamska

Msza św. z okazji inauguracji

6 października w Archikatedrze Lubelskiej odbyła się msza św. z okazji inauguracji roku akademickiego 2016/2017 z udziałem przedstawicieli lubelskich uczelni, w tym władz rektorskich i dziekańskich UMCS. Uroczystościom przewodniczył arcybiskup ks. prof. Stanisław Budzik. Wystąpiły połączone Chóry Akademickie pod dyrekcją prorektor Urszuli Bobryk. ●

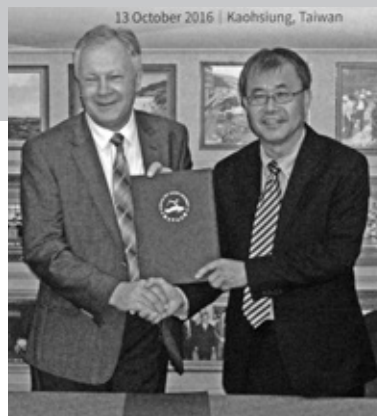
Fot. Aneta Adamska

Archiwum prywatne

Tajwan

– nowy kierunek współpracy UMCS

Archiwum prywatne

W dn. 10–14 października, na zaproszenie Ministerstwa Edukacji, na Tajwanie przebywała delegacja naszego Uniwersytetu w składzie: rektor Stanisław Michałowski, prorektor Radosław Dobrowolski, prodziekan Wydziału Politologii Marek Pietraś oraz Agata Ziętek – stypendystka Taiwan Fellowship.

Bogaty program wizyty obejmował spotkania w tajwańskich Ministerstwach: Edukacji oraz Nauki i Technologii, w pięciu Uniwersytetach: Sun Yat-sen, Chengchi, Chiao Tung, Narodowym Tajwanu, Tamkang oraz w Parku Naukowym Hsinchu. Wizytowane uczelnie zaliczane są do wiodących placówek badawczych. Posiadają również bardzo bogatą ofertę dydaktyczną, która podobnie jak obszary prowadzonych badań pokrywają się z kierunkami studiów i badań realizowanymi w naszym Uniwersytecie. Spotkania te stały się doskonałą okazją do zaprezentowania oferty naukowej i dy-

daktycznej UMCS, która spotkała się z zainteresowaniem i uznaniem.

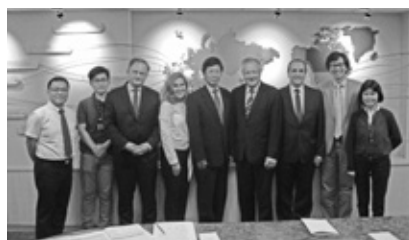
Bezpośrednim efektem wizyty było podpisanie dwóch porozumień o współpracy z Uniwersytetem Narodowym Sun Yat-sen (National Sun Yat-sen University – NSYSU) oraz z Uniwersytetem Narodowym Chengchi (National Chengchi University – NCCU). Obie uczelnie cieszą się renomą o zasięgu międzynarodowym. Prowadzą badania w obszarze nauk humanistycznych i ścisłych. Podpisane umowy stworzą warunki dla współpracy naukowej oraz wymiany studentów i kadry akademickiej. W trakcie spotkań w pozostałych uniwersytetach przyjęte zostały wstępne ustalenia dotyczące możliwej współpracy i wymiany naukowej i studenckiej.

Integralną częścią spotkań w uniwersytetach było zapoznanie się z funkcjonowaniem Parku Naukowego Hsinchu, który został założony w 1980 r. w celu wspierania innowacji naukowych i technologicznych, a dziś jest określa-

ny mianem Doliny Krzemowej Orientu. Placówka stanowi doskonały przykład świadomie realizowanej strategii synergii badań naukowych uniwersytetów, działań administracji publicznej oraz biznesu i gospodarki. Doświadczenia te mogą stać się inspiracją dla stosowania podobnych rozwiązań w Polsce.

Ponadto, delegacja UMCS została zaproszona na spotkanie z przewodniczącym Fundacji Epoch – Paulem S. Hsu. Fundacja działa od 1980 r. i sprzyja rozwojowi młodych talentów. Jest również w dużej mierze inicjatorem i facylitatorem współpracy między biznesem i nauką.

*Dr hab. Agata Ziętek
Wydział Politologii*

Archiwum prywatne

Gaudeamus przed Ratuszem

6 października połączone siły lubelskich Chórów: UMCS, Uniwersytetu Przyrodniczego, Uniwersytetu Medycznego, Katolickiego Uniwersytetu Lubel-

skiego oraz Politechniki Lubelskiej pod dyrekcją prorektor Urszuli Bobryk wykonały *a cappella* uroczyste *Gaudeamus igitur* przed lubelskim Ratuszem. W ten sposób artyści ogłosili mieszkańcom, że żacy powrócili do miasta. Tzw. flash mob na schodach Ratusza przygotowany został w porozumieniu z Urzędem Miasta z okazji inauguracji roku akademickiego 2016/2017.

Fot. Barbara Proff

Fot. Bartosz Profil

• Prof. Arkadiusz Bagłajewski

Dzień Otwarty Lubelskiego Studium Teatralnego

11 października w sali operowej Centrum Spotkania Kultur odbył się Dzień Otwarty Lubelskiego Studium Teatralnego – nowej specjalności uruchamianej wspólnie przez naszą Uczelnię i Centrum Spotkania Kultur w Lublinie. Ze studentami spotkali się m.in. Piotr Franaszek, dyrektor CSK, dr hab. Arkadiusz Bagłajewski, dyrektor Instytutu Filologii Polskiej UMCS, reżyser teatralny Paweł Passini, Joanna Reczek-Szwed, prezes Fundacji Sztukmistrze oraz Barbara Żarinow, koordynator projektu z ramienia CSK.

Studium Teatralne to interdyscyplinarna specjalność, na którą uczęszczać mogą studenci wszystkich uniwersytetów w Polsce. Zajęcia przyjmą formę warsztatów, które prowadzić będą artyści. Pozwolą na zdobycie umiejętności potrzebnych w pracy w instytucjach kultury, teatrach czy przy samodzielnym tworzeniu dzieł scenicznych. Innowacyjność specjalizacji polega na wykorzystywaniu teatralnego potencjału Lublina. Miasto zapisało się w historii, jako „zagłębienie teatralne” czy „Ateny teatru”. Na przełomie lat 60. i 70. XX w. rozpoczęły tu działalność (studenckie) grupy artystyczne, których twórcy do dziś mają silny wpływ na współczesną scenę teatralną, m.in. Andrzej Rozhin (Gong 2), Janusz Opryński (Teatr Provisorium), Leszek Mądziak (Scena Plastyczna KUL) i Włodzimir Staniewski (Gardzienice).

Fot. Bartosz Profil

Spotkanie z wiceministrem nauki

Mała ustawa o innowacyjności była jednym z głównych tematów wizyty wiceministra nauki i szkolnictwa wyższego Piotra Dardzińskiego, który 13 października przyjechał do Lublina, żeby spotkać się z rektorami i przedstawicielami wyższych uczelni oraz wojewodą lubelskim. Nasz Uniwersytet reprezentował prorektor Arkadiusz Bereza.

Mała ustawa o innowacyjności, wprowadzająca m.in. ulgi podatko-

we i uproszczenia dla inwestujących w badania i rozwój, została uchwalona przez Sejm RP 6 października 2016 r. Ma być receptą Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego na niską innowacyjność polskiej gospodarki i sposobem na wyrwanie się z pułapki średniego rozwoju. Na ukończeniu są również prace nad drugą (dużą) ustawą o innowacyjności, czyli tzw. Białą księgą innowacyjności.

Fot. Bartosz Profil

mgr Iwona Kulka oraz mgr Bożena Głós (wykładowcy języka łacińskiego) zakwalifikowała 11 osób. Polegał on na wypowiedziach ustnych z wybranej przez uczestników dziedziny. Największym powodzeniem cieszyły się historia i filozofia. Dwie osoby wybrały sztukę grecką.

Konkurs Wiedzy o Antyku „Per aspera ad astra”

18 października w Chatce Żaka odbyła się pierwsza edycja Konkursu Wiedzy o Antyku „Per aspera ad astra”, zorganizowanego przez Centrum Nauczania i Certyfikacji Języków Obcych UMCS i Biuro Promocji UMCS. Konkurs otworzyła prorektor Alina Orłowska, Mateusz Woźniak z Biura Promocji UMCS oraz dyrektor CNIJO Małgorzata Chmielewska. W wydarzeniu wzięło udział 34 licealistów z województwa lubelskiego.

Pierwszy etap obejmował 56 pytań z historii, filozofii, literatury oraz sztuki starożytnej Grecji i Rzymu, a także zdobyczy cywilizacji. Do drugiego etapu Komisja Konkursowa w składzie mgr Monika Dagilis,

Po burzliwej dyskusji wyłoniono zwycięzców konkursu: I nagroda – Paweł Bącał, III LO im. Unii Lubelskiej w Lublinie, II nagroda – Wiktoria Nurzyńska, I LO im. S. Staszica w Lublinie, III nagroda – Michał Sobstyl, II LO im. gen. Orlicz-Dreszera w Chełmie. Wszyscy uczestnicy otrzymali dyplomy i upominki.

Fot. Bartosz Profil

IV Polski Kongres Przedsiębiorczości

W dn. 27–28 października w Lublinie odbył się IV Polski Kongres Przedsiębiorczości. W Lubelskim Centrum Konferencyjnym zgromadzili się przedstawiciele świata biznesu, nauki oraz administracji publicznej z całego kraju. Najważniejszym celem wydarzenia było stworzenie forum wymiany myśli i poglądów dla polskich przedsiębiorców, naukowców i polityków. Patronat medialny nad Kongresem objęły „Forum Przedsiębiorczości” w Dzienniku Gazecie Prawnej, „Biznes Plus” w Gazecie Wyborczej oraz Polsat News.

Motywy przewodnim wydarzenia była synergia nauki z biznesem, wejście polskich firm na rynki globalne oraz nadanie innowacyjnego wymiaru

Fot. Bartosz Prohl

polskiej gospodarce. Kongres rozpoczął się sesją otwartą pt. „Trójpodział polskiej gospodarki: biznes – nauka – samorząd”, w której uczestniczyli marszałek województwa lubelskiego Sławomir Sosnowski, prezydent Lublina Krzysztof Żuk, rektor Stanisław Michałowski, kanclerz Wyższej Szkoły Ekonomii i Innowacji Teresa Bogacka oraz prezes Ursus Bus Jan Wielgus. W Gali Przedsiębiorczości udział wzięli prorektor Arkadiusz Bereza.

Podczas Kongresu nasz Uniwersytet otrzymał Polską Nagrodę Innowacyjności, przyznaną przez Polską Agencję Przedsiębiorczości dla najbardziej kreatywnych uczelni, instytucji i firm działających w Polsce.

To podmioty, których praca badawczo-rozwojowa znajduje zastosowanie w różnych gałęziach gospodarki, przyczyniając się do jej rozwoju. Nagrodę odebrała kanclerz Grażyna Fiok.

Fot. Bartosz Prohl

• Rektor Stanisław Michałowski

Fot. Aneta Dylka, KUL

• Kanclerz Grażyna Fiok

Pamiętamy o tych, którzy odeszli

Fot. Grzegorz Naniński

31 października rektor Stanisław Michałowski, prorektorzy Alina Orłowska, Arkadiusz Bereza i Radosław Dobrowolski oraz przedstawiciele Zarządu Uczelnianego Samorządu Studentów udali się na cmentarz przy ul. Lipowej w Lublinie, aby oddać hołd zmarłym rektorom UMCS. Delegacja złożyła kwiaty i zapaliła znicze na grobach prof. prof. Henryka Raabego, Józefa Szymańskiego, Stanisława Uziaka, Zbigniewa Lorkiewicza, Eugeniusza Gąsiora, Zdzisława Cackowskiego, Grzegorza L. Seidlera, Adama Paszewskiego i Tadeusza Baszyńskiego.

NASZE SUKCESY

Medal „Gloria Artis” dla prof. S. L. Popka

23 października podczas uroczystej inauguracji roku akademickiego 2016/2017 prof. dr hab. Stanisław Leon Popek został odznaczony Brązowym Medalem „Zasłużony Kulturze Gloria Artis”, który przyznawany jest przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego osobom szczególnie wyróżniającym się w dziedzinie twórczości artystycznej, działalności kulturalnej lub ochronie kultury i dziedzictwa narodowego. Medal wręczył wojewoda lubelski dr hab. Przemysław Czarnek.

Prof. Stanisław Leon Popek – psycholog, malarz, poeta i prozaik, profesor zwyczajny, wieloletni pracownik Wydziału Pedagogiki i Psychologii, członek Związku Literatów Polskich. W badaniach naukowych zajmuje się psychologią różnic indywidualnych, psychologią zdolności, twórczości i sztuki. Przez dziesięć lat prowadził badania nad zjawiskiem „światta i barwy jako energii życia”, czego efektem jest monografia *Barwy i psychika. Percepcja. Ekspresja. Projekcja*. Jest także autorem testu do badania osobowości twórczej (*Kwestionariusz Twórczego Zachowania. KANH*). Opublikował 15 zbiorów poezji oraz cztery tomy prozy. Uprawia rysunek, grafikę, malarstwo akwarelowe, olejne i akrylowe. W swoim dorobku ma 52 wystawy indywidualne.

Fot. Bartosz Proń

Nagroda im. E. Pietrasika dla doktoranta UMCS

• Paweł Markiewicz – drugi od lewej

Zarząd Główny Akademickiego Związku Sportowego wyróżnił Nagrodą im. Eugeniusza Pietrasika (wiceprezesa Polskiego Komitetu Olimpijskiego, zmarłego podczas ceremonii otwarcia igrzysk w Atlancie) doktoranta w Instytucie Historii – mgr. Pawła Markiewicza, który jest członkiem Zarządu KU AZS UMCS aktywnie zaangażowanym w działalność organizacyjną i sportową klubu. Prowadzi kronikę AZS Lublin i jest propagatorem znajomości historii AZS w całej Polsce. Bierze udział w projekcie Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego „Wirtualne Muzeum AZS” oraz w projekcie badawczym o zasięgu regionalnym pt. „Lubelskie Centrum Dokumentacji Historii Sportu”. Nagroda im. E. Pietrasika przeznaczona jest dla najlepszych studentów – członków AZS, propagatorów i organizatorów sportu powszechnego oraz rekreacji.

UMCS nagrodzony na Gali Sportu Akademickiego

• Od lewej: Dariusz Gaweł, Stanisław Michałowski i Tomasz Bielecki

20 października na Gali Sportu Akademickiego w Warszawie nasz Uniwersytet został uhonorowany nagrodami za zdobycie drugiego miejsca w klasyfikacji uniwersytetów oraz szóstego miejsca w klasyfikacji generalnej w Akademickich Mistrzostwach Polski. Wyróżnienia odebrali: rektor Stanisław Michałowski, prezes KU AZS UMCS Lublin Dariusz Gaweł oraz dyrektor Centrum Kultury Fizycznej UMCS Tomasz Bielecki. Serdecznie dziękujemy naszym studentom – sportowcom, którzy godnie i z sukcesami reprezentowali nasz Uniwersytet w Akademickich Mistrzostwach Polski w sezonie 2015/2016!

Nagroda dla publikacji pod red. prof. W. Krajki

Joseph Conrad Society of America przyznało prestiżową nagrodę Adam Gillon Book Award II stopnia dla monografii wieloautorskiej pt. *From Szlachta Culture to the 21st Century, Between East and West. New Essays on Joseph Conrad's Polishness*, wydanej pod redakcją prof. Wiesława Krajki (Zakład Studiów Conradoznawczych) przez East European Monographs (Boulder), Wydawnictwo UMCS (Lublin) oraz Columbia University Press (Nowy Jork), jako tom 22. serii *Conrad: Eastern and Western Perspectives*.

Wyróżnienie dla książki *Logopedia*

W konkursie organizowanym przez Stowarzyszenie Wydawców Szkół Wyższych Wydawnictwo UMCS otrzymało wyróżnienie „Gaudeamus – Nagroda SWSW” za publikację pod redakcją Stanisława Grabiasa, Jolanty Panasiuk oraz Tomasza Woźniaka pt. *Logopedia. Standardy postępowania logopedycznego*. Ogłoszenie wyników odbyło się podczas 20. Targów Książki w Krakowie.

NA WYDZIAŁACH

Wydział Biologii i Biotechnologii

Doktoraty

Rada Wydziału Biologii i Biotechnologii na posiedzeniu 26 października nadała stopień doktora nauk biologicznych w dyscyplinie biologia mgr Agacie Leszczuk – absolwentce studiów doktoranckich z biologii na Wydziale Biologii i Biotechnologii. Temat: „Immunolokalizacja białek arabinogalaktanowych w zalążkach truskawki *Fragia x ananassa Duch.* odmiany Mount Everest”. Promotor: dr hab. Ewa Szczuka, prof. nadzw. (UMCS). Recenzenci: prof. dr hab. Elżbieta Bednarska-Kozakiewicz (UMK w Toruniu), dr hab. Mirosława Chwil (Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie).

Rada Wydziału Biologii i Biotechnologii na posiedzeniu 26 października nadała stopień doktora nauk biologicznych w dyscyplinie biotechnologia mgr Aleksandrze Żurek – absolwentce studiów doktoranckich z biotechnologii na Wydziale Biologii i Biotechnologii. Temat: „Wpływ alfa-ketoglutaranu na osteogenezę w modelach osteoblastów *in vitro*”. Promotor: dr hab. Barbara Zdzińska (UMCS). Recenzenci: prof. dr hab. n. med. Jolanta Parada-Turska (Uniwersytet Medyczny w Lublinie), dr hab. Jose Luis Valverde Piedra (Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie).

Rada Wydziału Biologii i Biotechnologii na posiedzeniu 26 października nadała stopień doktora nauk biologicznych w dyscyplinie biologia mgr Joannie Gębурze – absolwentce studiów doktoranckich z biologii na Wydziale Bio-

logii i Biotechnologii. Temat: „Badania embriologiczne *Tinantia anomala (Torr.) C. B. Clarke*”. Promotor: dr hab. Krystyna Winiarczyk (UMCS). Recenzenci: prof. dr hab. Elżbieta Bednarska-Kozakiewicz (UMK w Toruniu), dr hab. Bożena Denisow (Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie).

Rada Wydziału Biologii i Biotechnologii na posiedzeniu 26 października nadała stopień doktora nauk biologicznych w dyscyplinie biotechnologia mgr Annie Kasprzyk-Pawelec – absolwentce studiów doktoranckich z biotechnologii na Wydziale Biologii i Biotechnologii. Temat: „Regeneracja ślazowca pensylwańskiego *Sida hermaphrodita (L.) Rusby (Malvaceae)* w kulturze *in vitro*”. Promotor: dr hab. Ewa Szczuka, prof. nadzw. (UMCS). Recenzenci: prof. dr hab. Danuta Kozak (Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie), dr hab. Bożena Pawłowska (Uniwersytet Rolniczy im. H. Kołłątaja w Krakowie).

Rada Wydziału Biologii i Biotechnologii na posiedzeniu 26 października nadała stopień doktora nauk biologicznych w dyscyplinie biologia mgr Anecie Sowie-Jasińek – absolwentce studiów doktoranckich z biologii na Wydziale Biologii i Biotechnologii. Temat: „Przeciwgrzybowe właściwości lizozymu i peptydu anionowego z *Galleria mellonella*”. Promotor: dr hab. Małgorzata Cytryńska, prof. nadzw. (UMCS). Recenzenci: prof. dr hab. Barbara Płytycz (UJ), prof. dr hab. Mieczysława Boguś (Instytut Parazytologii im. W. Stefańskiego PAN w Warszawie).

Wyjazdy

Dr hab. Aleksander Wiącek (Zakład Ochrony Przyrody) w dn. 5–7 paź-

dziernika uczestniczył w konferencji „Aktualne problemy ekologii”, zorganizowanej przez Państwowy Uniwersytet w Grodnie.

Wydział Chemii

Doktoraty

28 września odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr Sylwii Turczyńskiak. Temat: „Surface composition of cobalt catalysts for steam reforming of ethanol”. Promotorzy: dr hab. Andrzej Machocki, prof. nadzw. (UMCS) i Spyridon Zafeiratos PhD. Recenzenci: prof. Claude R. Henry (Centre Interdisciplinaire de Nanoscience de Marseille), prof. dr hab. inż. Urszula Narkiewicz (Zachodniopomorski Uniwersytet Techniczny w Szczecinie), prof. dr hab. Andrzej Kotarba (UJ).

17 października odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr Magdaleny Jaklińskiej. Temat: „Nowe podejście metodologiczne do syntezy ligandów difosfinowych”. Promotor: dr hab. Marek Stankevič. Recenzenci: prof. dr hab. inż. Artur Mucha (Politechnika Wrocławska) i dr hab. inż. Jacek Nycz (Uniwersytet Śląski w Katowicach).

17 października odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr Katarzyny Szewczuk-Karpisz. Temat: „Badanie wpływu adsorpcji biopolimerów na stabilność wodnych suspensji tlenków mineralnych”. Promotor: dr hab. Małgorzata Wiśniewska, prof. nadzw. (UMCS). Recenzenci: prof. dr hab. inż. Teofil Jesionowski (Politechnika

Poznańska) i dr hab. n. farm. Magdalena Wójciak-Kosior (Uniwersytet Medyczny w Lublinie). ●

Wyjazdy zagraniczne

Dr hab. Małgorzata Grabarczyk, prof. nadzw. i dr hab. Cecylia Wardak (Zakład Chemii Analitycznej i Analizy Instrumentalnej) w dn. 25–29 października uczestniczyły w posiedzeniu Management Committee and WGs Meeting of COST Action ES1302 „European Network on Ecological Functions of Trace Metals in Anaerobic Biotechnologies”, Institute of Chemical Technology Prague, Czechy. ●

Prof. dr hab. Janusz Ryczkowski i dr Witold Zawadzki (Zakład Technologii Chemicznej) w dn. 5–7 października uczestniczyli w dorocznej konferencji naukowej producentów i użytkowników polskich katalizatorów w The Westin Bellevue Dresden Hotel, Niemcy. ●

Dr Agnieszka Kierys (Zakład Adsorpcji) w dn. 9–16 października uczestniczyła w konsultacjach naukowych oraz w „7th International Workshop on Advances in Nanoscience”, Szeged, Węgry. ●

Dr Liliana Mazur (Zakład Chemii Ogólnej i Koordynacyjnej) w dn. 2–30 października uczestniczyła w konsultacjach naukowych dot. realizacji wspólnych badań z University of Cambridge, Wielka Brytania. ●

Dr Mariusz Barczak (Zakład Chemii Teoretycznej) w dn. 24–30 października uczestniczył w międzynarodowym kongresie naukowym „Nano Science and Technology – 2016”, Singapur. ●

Wydział
Ekonomiczny

Doktoraty

20 października odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr. Krzysztofa Gawrona. Tytuł:

„Uwarunkowania i kierunki doskonalenia jakości sprawozdań jednostek gospodarczych postawionych w stan upadłości”. Promotor: dr hab. Henryk Ronek, prof. nadzw. (UMCS). Recenzenci: prof. dr hab. Edward Nowak (Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu) i dr hab. Piotr Karpuś, prof. nadzw. (UMCS). ●

Konferencje

W dn. 17–19 października w Karpaczu odbyła się XXI Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Rachunkowość a controlling”, zorganizowana pod hasłem „Wyzwania w zarządzaniu kosztami i dokonaniach” przez Katedrę Rachunku Kosztów i Rachunkowości Zarządczej Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu. Instytut Ekonomii i Finansów UMCS reprezentowali: dr Agnieszka Nóżka, dr Agnieszka Kister („Wybrane aspekty gospodarki finansowej szpitali”); mgr Olga Szotno („System monitorowania realizacji celów w samorządowej jednostce budżetowej”); dr Adam Bujak („Formy organizacji systemu informacyjnego rachunkowości jako determinanty efektywności jego funkcjonowania”); dr Joanna Świerk („Analiza gotowości polskich miast do wdrożenia strategicznej karty wyników”); dr Magdalena Jaworzyńska („Znaczenie perspektywy interesariuszy w zarządzaniu strategicznym zakładem opieki zdrowotnej na przykładzie SPZOZ w Puławach”). ●

W dn. 27–28 października w Kadyksie (Hiszpania) odbyła się międzynarodowa konferencja „X International Workshop on Human Resource Management”, zorganizowana przez The Business Management Department of Cádiz University oraz the Business and Marketing Department from Pablo de Olavide University. UMCS reprezentowały: prof. Anna Rakowska, prof. Agnieszka Sitko-Lutek, dr Iwona Mendryk oraz dr Monika Jakubiak (Instytut Zarządzania). Udział w spotkaniu naukowców z całego świata zajmujących się problematyką zarządzania zasobami ludz-

kimi możliwy był dzięki realizacji grantu pt. „Potencjał kompetencyjny wybranych grup pracowników w kontekście zarządzania różnorodnością w innowacyjnych przedsiębiorstwach”, którym kieruje prof. Anna Rakowska. ●

Wydział Filozofii
i Socjologii

Profesury

26 października prezydent Andrzej Duda wręczył w Pałacu Prezydenckim akty nominacyjne nauczycielom akademickim oraz pracownikom nauki i sztuki. W gronie osób z nominacją profesorską znalazł się prof. dr hab. Marek Hetmański, kierownik Zakładu Ontologii i Teorii Poznania. ●

Doktoraty

13 października odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgr. Piotra Mirskiego. Tytuł: „Boskie wahadło historii. Bliskość i oddalenie boskiego oblicza w żydowskiej myśli po Holokauście”. Recenzenci: prof. dr hab. Jan Hertrich-Woleński (WSliZ) i prof. dr hab. Stanisław Krajewski (UW). Promotor: dr hab. Krzysztof Kosior, prof. nadzw. (UMCS). ●

Wydział
Humanistyczny

Profesury

26 października prezydent Andrzej Duda wręczył w Pałacu Prezydenckim akty nominacyjne nauczycielom akademickim oraz pracownikom nauki i sztuki. W gronie osób z nominacją profesorską znalazł się prof. dr hab. Jan Adamowski, kierownik Zakładu Kultury Polskiej w Instytucie Kulturoznawstwa. ●

Habilitacje

5 października dr Artur Górak (Instytut Historii) uzyskał tytuł doktora habilitowanego w zakresie historii. Osiąg-

nięcie naukowe: monografia autorska *Efektywność rosyjskiego systemu biurokratycznego w Królestwie Polskim (1867–1918)*. Recenzenci: prof. dr hab. Edward Czapiewski, prof. dr hab. Andrzej Chwalba, prof. dr hab. Zbigniew Niebelski. ●

5 października dr Elżbieta Bender (Instytut Filologii Romańskiej) uzyskała tytuł doktora habilitowanego w zakresie literaturoznawstwa. Osiągnięcie naukowe: monografia autorska *Historia opowieści i opowieści o historii. Autobiograficzna twórczość Artura Barei*. Recenzenci: prof. dr hab. Piotr Sawicki, dr hab. Justyna Ciarkowska, dr hab. Maria Falska, prof. nadzw., dr hab. Ewa Nawrocka ●

Konferencje

W dn. 22–24 czerwca dr Edyta Frelik i prof. dr hab. Jerzy Kutnik wzięli udział w konferencji „Rivalry in the Arts: 5th Annual International Conference in Paragone Studies”, zorganizowanej przez Manchester Art Gallery. ●

W dn. 14–16 sierpnia dr hab. Halina Chodkiewicz, prof. nadzw., kierownik Zakładu Akwizycji i Dydaktyki Języka Angielskiego Instytutu Anglistyki wzięła udział w The 3rd Baltic Sea & 17th Nordic Literacy Conference w Turku w Finlandii, poświęconej tematyce doskonalenia umiejętności czytania na różnych etapach edukacji szkolnej i akademickiej. Konferencja została zorganizowana przez Finnish Reading Association i zgromadziła 160 specjalistów z całego świata. Prof. H. Chodkiewicz przedstawiła wyniki swoich badań w prezentacji pt. „What and how did the two EFL readers learn from the same text”. ●

Od września dr hab. Paweł Frelik, prof. nadzw. prowadzi w Nowym Teatrze Krzysztofa Warlikowskiego w Warszawie cykl comiesięcznych wykładów połączonych z projekcjami filmowymi pt. „Inne wizje – kino science fiction poza Hollywoodem”. ●

W dn. 22–24 września dr hab. Adam Głaz (z referatem „Worldview as cultural cognition”) i dr Hubert Kowalewski (z referatem „There’s /still/ something about Mary. Two challenges to a neural theory of language”) wzięli udział w konferencji „Cognitive Linguistics in the year 2016”, zorganizowanej przez Polskie Towarzystwo Językoznawstwa Kognitywnego. ●

W dn. 6–8 października w Mikulovie w Czechach odbyła się XII Protohistorycka Konferencja Archeologii Barbarů pt. „Přechodné a zánikové horizonty u barbarů”, w której udział wzięli pracownicy Instytutu Archeologii: dr hab. Piotr Łuczkiwicz, prof. nadzw. z referatem „Ein Phantom? Die Stufe B1 auf der Lubliner Hochebene” oraz dr Michael Erdrich, prof. nadzw. z wystąpieniem „Sag mir, wo die Soldaten sind, wo sind sie geblieben? – Römisches Militär an der mittleren Donau während der augusteischen und tibetischen Zeit”. ●

7 października dr hab. Marek Florek (Instytut Archeologii) uczestniczył w konferencji naukowej zorganizowanej przez Burmistrza Miasta Sandomierz z okazji 730. rocznicy lokacji miasta, na której wystąpił z referatem „Sandomierz między Północą, Południem, Wschodem i Zachodem. Ponadregionalne kontakty Sandomierza w X–XIII wieku w świetle znalezisk archeologicznych”. ●

Pracownicy Zakładu Filologii Ukraińskiej – prof. dr hab. Feliks Czyżewski (kierownik), dr Maria Borciuch, dr Agnieszka Dudek-Szumigaj i dr Marek Olejnik wzięli udział w sesji „Spotkania językoznawcze” w ramach konferencji „Ukraina i Polska: Język i współczesność”, która odbyła się 10 października na Uniwersytecie Lwowskim im. I. Franki. W spotkaniu uczestniczyli również pracownicy i studenci tegoż Uniwersytetu oraz przedstawiciele Narodowej Akademii Nauk Ukrainy w Kijowie i jej oddziału we Lwowie. Mowy powitalne wygłosili dziekan Wydzia-

łu Filologicznego doc. Swiatosław Pylypczuk i kierownik Katedry Języka Ukraińskiego Uniwersytetu we Lwowie doc. Zoriana Kupczyńska. Jednym z prowadzących spotkanie był dyrektor Instytutu Języka Ukraińskiego NAN Ukrainy prof. Pawło Hrycenko. ●

Prof. dr hab. Henryk Gmiterek wzięł udział w, organizowanej przez Zespół Historii Czech i Stosunków Polsko-Czeskich Komitetu Nauk Historycznych PAN (którego jest członkiem), międzynarodowej konferencji „Świat kobiet w Czechach i w Polsce w średniowieczu i we wczesnej epoce nowożytnej”, która odbyła się w murach Zamku Sułkowskich w Bielsku Białej w dn. 10–11 października. Zaprezentował tam referat pt. „Miejsce i rola kobiet w polskim środowisku jedynoty braci czeskich w XVI–XVII w.”. ●

W dn. 12–15 października w Instytucie Archeologii Czeskiej Akademii Nauk w Brnie odbyła się debata w formie okrągłego stołu, współorganizowana przez Instytut Archeologii UMCS oraz Römisch-Germanische Kommission des Deutschen Archäologischen Instituts, pt. „The impact of the Marcomannic Wars and the Antonine plague on Roman and Barbarian societies north of the Alps”. Wykład wprowadzający wygłosił dr Michael Erdrich, prof. nadzw. (Instytut Archeologii). W programie znalazło się również wystąpienie dr. Pawła Madejskiego (Instytut Historii) pt. „Exercises in loss or absence? Ancient historiography and the Marcomannic Wars”. ●

W dn. 13–14 października dr Ewa Stawinoga i dr Małgorzata Ułanek (Zakład Literatury i Kultury Rosyjskiej XX–XXI w.) oraz dr Agnieszka Potyrańska (Zakład Lingwistyki Stosowanej) wzięły udział w Interdyscyplinarnej Konferencji Naukowej „Motyw ognia w literaturze, kulturze i sztuce”, zorganizowanej przez Katedrę Rosjoznawstwa, Literatury i Kultury Rosyjskiej Instytutu Filologii

Wschodniosłowiańskiej Uniwersytetu Gdańskiego. Dr E. Stawinoga wystąpiła z referatem „Próba ognia, czyli Fiodora Sołoguba egzystencjalne doświadczenie Boga”, dr M. Ułanek z referatem „Блаженное солнечное опьянение» – metafory ognia, słońca, blasku w opowiadaniu Vladimira Nabokova *Nadmorski port*”, a dr A. Potyrańska z referatem „Лик Смугляны – (...) Это вечный женский лик, / В ком сокрыт огонь вселенский» – motyw ognia w cyklu wierszy Siergieja Gorodieckiego *Осенний вихрь*». ●

W dn. 14–15 października odbyła się ogólnopolska konferencja naukowa pt. „Turystyka w edukacji historycznej i obywatelskiej”, zorganizowana przez Zakład Edukacji Historycznej i Dziedzictwa Kulturowego Instytutu Historii przy współpracy z Muzeum Zamojskich w Kozłówce i Koła Naukowego Studentów Krajoznawców. Spotkanie było częścią oficjalnych Europejskich Dni Dziedzictwa, które są inicjatywą Rady Europy, koordynowaną w Polsce przez Narodowy Instytut Dziedzictwa. Konferencja składała się z części referatowo-dyskusyjnej i wizyty studyjnej w Muzeum Zamojskich w Kozłówce. Zaprezentowane stanowiska (21 referatów oraz liczne głosy w dyskusji) zostaną opublikowane w specjalistycznym wydawnictwie przygotowanym przez Instytut Historii, który jest postrzegany jako krajowy lider wśród jednostek naukowo-dydaktycznych prowadzących studia I i II st. na kierunku turystyka historyczna. ●

W dn. 17–19 października dr Izabela Jarosz, mgr Anna Kiszczak i mgr Marta Kwiatek wzięły udział w międzynarodowej konferencji naukowej „Focus on the learner: Contributions of individual differences to second language learning and teaching”, zorganizowanej przez PWSZ w Koninie i UAM w Kaliszu. Tytuły wygłoszonych przez nie referatów: „Developing selected aspects of ICC in the lower primary classroom: Focus on course design”, „Towards collabora-

tive text meaning construction: Engaging EFL university students in reciprocal questioning tasks” oraz „Exploiting narrative texts at the EFL upper-intermediate level: learners’ reception”. ●

Pracownicy Zakładu Historii Języka Polskiego i Dialektologii: prof. dr hab. Halina Pelc (z referatem „Gwara w kontakcie – gwara w konflikcie”) i mgr Ilona Gumowska (z referatem „Autobio... gwara – elementy autobiograficzne w wypowiedzi gwarowej”) oraz prof. dr hab. Feliks Czyżewski (Zakładu Filologii Ukraińskiej, z referatem „Wkład badań prof. Michała Łesiowa do dialektologii pogranicza polsko-ukraińskiego”) uczestniczyli w dn. 18–19 października w międzynarodowej konferencji „Gwara i jej wartość komunikacyjna, kulturowa i społeczna”, zorganizowanej w cyklu „Język – Region – Kultura” przez Katedrę Dialektologii Polskiej i Logopedii Uniwersytetu Łódzkiego oraz Polską Akademię Nauk, Oddział w Łodzi. ●

18 października dr hab. Marek Florek (Instytut Archeologii) uczestniczył w konferencji naukowej pt. „Chrzest Polski – początki państwa”, którą w Stalowej Woli zorganizowały Diecezja Sandomierska i Wydział Zamiejscowy Prawa i Nauk o Społeczeństwie KUL. Wystąpił z referatem „Początki Sandomierza i najstarszych kościołów sandomierskich w świetle ostatnich odkryć archeologicznych”. ●

W dn. 20–21 października Narodowy Instytut Dziedzictwa i Uniwersytet Wrocławski zorganizowały konferencję naukową pt. „Archeologia czasów najnowszych”. W wydarzeniu wzięła udział dr hab. Anna Zalewska (Instytut Archeologii) z wystąpieniem pt. „Archeologie współczesności w Polsce XXI wieku. Teoria i praktyka z perspektywy metodologicznej i pamięcioznawczej” oraz jako współautorka relacji pt. „Użycie archeologicznych metod inwa-

zynnych i nieinwazyjnych w projekcie Archeologiczne Przywracanie Pamięci o Wielkiej Wojnie – cele i wyniki” [współautorzy: mgr Jacek Czarnecki, Zespół APP; mgr Michał Jakubczak, Instytut Archeologii i Etnologii PAN i Zespół APP; mgr Tomasz Myśliwiec, Zespół APP]. ●

W dn. 20–22 października dr hab. Paweł Frelik, prof. nadzw., razem z innymi członkami Centrum Badań Gier Wideo UMCS, zorganizował III międzynarodową konferencję Central and Eastern European Game Studies pt. „Ludic Rhizome”, w której wzięto udział ponad 50 badaczy gier z 12 krajów, zaś ponad połowa uczestników pochodziła spoza Polski. Konferencja odbyła się w Centrum Spotkania Kultur w Lublinie, które było jej współorganizatorem. ●

Prof. dr hab. Henryk Gmiterek był, wraz z prof. dr hab. Wojciechem Iwańczakiem, moderatorem i jednym z panelistów sekcji „Dzieje Czech i stosunków polsko-czeskich w oczach historyków polskich u progu XXI wieku, cz. I: do końca XVIII w.” w ramach odbywającego się w dn. 24–26 października we Wrocławiu I Kongresu Czechoznawstwa Polskiego. Zaprezentował tam własne spojrzenie na relacje polsko-czeskie w okresie przed Białą Górą (1526–1620), ze szczególnym uwzględnieniem miejsca i roli Habsburgów w kształtowaniu się stosunków między krajami. Problematyka ta, łącznie z wcześniejszą epoką średniowiecza, wywołała żywe zainteresowanie i pogłębioną dyskusję uczestników dość licznie zgromadzonych w czytelni biblioteki Instytutu Historycznego Uniwersytetu Wrocławskiego. ●

W dn. 25–27 października dr hab. Paweł Frelik, prof. nadzw. wzięła udział w dorocznej konferencji Polskiego Towarzystwa Studiów Amerykańskich, która odbyła się w Ośrodku Studiów Amerykańskich UW. Wygłosił referat pt. „Database Pleasure and Digital Culture” oraz wzięła

udział w panelu pt. „Theories That Matter”.

W dn. 12–14 października dr Joanna Jabłońska-Hood wzięła udział w konferencji „Obraz między sacrum i profanum” z cyklu: „Co i jak poznajemy przez obrazy?”, zorganizowanej przez Zakład Filozofii Kultury UMCS. Dr J. Jabłońska-Hood wygłosiła referat pt. „Sacrum vis-à-vis profanum w obrazowaniu Monty Pythona”.

Prof. Dariusz Chemperek (Zakład Literatury Staropolskiej) wziął udział w konferencji „Literatura polska wobec dzieła reformacji”, na której wygłosił referat „Wartości literackie i kulturowe *Kancjonatu wielkiego toruńskiego* Piotra Artomiusza”. Spotkanie, zorganizowane przez Parafię Ewangelicko-Augsburską w Lublinie i Zakład Dydaktyki Literatury i Języka Polskiego KUL, odbyło się 31 października.

Publikacje

W numerze 3. kwartalnika „Akcent” ukazał się artykuł napisany wspólnie przez dr Edytę Frelík i prof. Jerzego Kutnika pt. *W poszukiwaniu centrum – stolice kulturalne nowożytnego świata. Część pierwsza: europejska perspektywa historyczna*.

W lipcu ukazała się monografia *Working with Text and Around Text in Foreign Language Environments*, pod redakcją dr hab. Haliny Chodkiewicz, prof. nadzw., dr Małgorzaty Krzemieńskiej-Adamek (Zakład Akwizycji i Dydaktyki Języka Angielskiego UMCS) oraz dr. Piotra Steinbricha (Katedra Językoznawstwa Stosowanego, Instytut Filologii Angielskiej, KUL), wydana przez Springer-Verlag Berlin Heidelberg. Monografia, zawierająca 17 rozdziałów m.in. autorstwa takich ekspertów w dziedzinie językoznawstwa stosowanego jak prof. Maria Dakowska, prof. Paul Meara, prof. Mirosław Pawlak czy prof. Steven Walsh, opisuje zagadnienia związane z rolą i uży-

ciem szeroko rozumianego tekstu w nauczaniu i uczeniu się języka obcego.

Wydział
Matematyki,
Fizyki
i Informatyki

Doktoraty

21 września odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr Anny Makarewicz. Temat: „Nowe własności wyznaczników macierzy prostokątnych i ich interpretacja geometryczna”. Promotor: dr hab. Witold Mozgawa, prof. nadzw. (UMCS), promotor pomocniczy: dr Piotr Pikuta (UMCS). Recenzenci: prof. dr hab. Witold Rzymowski (Politechnika Lubelska) i dr hab. Zbigniew Pasternak-Winiarski, prof. nadzw. (Politechnika Warszawska). Mgr A. Makarewicz jest zatrudniona na stanowisku asystenta na Wydziale Podstaw Techniki Politechniki Lubelskiej.

5 października odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr. Michała Rawskiego. Temat: „Wpływ implantacji jonowej do gorącej tarczy na uszkodzenia radiacyjne w węglu krzemu”. Promotor: dr hab. Jerzy Żuk, prof. nadzw. (UMCS). Recenzenci: prof. dr hab. Stanisław Pikus (UMCS) i prof. dr hab. inż. Jerzy Zdąnowski (Politechnika Wrocławska). Mgr M. Rawski ukończył Studia Doktoranckie Fizyki na Wydziale Matematyki, Fizyki i Informatyki i jest zatrudniony na stanowisku specjalisty naukowo-technicznego w Laboratorium Analitycznym na Wydziale Chemii UMCS.

24 października odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr Moniki Polak pt. „Wykorzystanie algebraicznej teorii grafów w kodowaniu”. Promotor: prof. dr hab. Vasyl Ustymenko (UMCS). Recenzenci: prof. dr hab. Jurij Kozicki (UMCS) i prof. dr hab. Marek Bożejko (Uniwersytet Wrocławski). Mgr M. Polak

ukończyła Studia Doktoranckie Matematyki na Wydziale Matematyki, Fizyki i Informatyki.

Wydział
Nauk o Ziemi
i Gospodarki
Przestrzennej

Wyróżnienia

Za wybitne wyniki w nauce oraz działalność naukową i organizacyjną tegoroczna absolwentka kierunku geografia mgr Joanna Borowska otrzymała Nagrodę im. dr Anny Siedleckiej, przyznawaną corocznie najlepszym absolwentom studiów I i II stopnia prowadzonych na Wydziałach: Biologii i Biotechnologii oraz Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej.

Konferencje

W dn. 5–7 października mgr Karol Kowalczyk uczestniczył w 44. European Transport Conference, organizowanej przez Association for European Transport w Barcelonie (Hiszpania), gdzie wygłosił referat „Train and bus commuting in Polish metropolitan areas: complementary or separate services?”.

W dn. 6–9 października dr hab. Sebastian Bernat (Zakład Ochrony Środowiska) i dr Małgorzata Flaga (Zakład Geografii Społeczno-Ekonomicznej) uczestniczyli w 24. Międzynarodowym Seminarium „Sacrum a przyroda”, które odbyło się w miejscowości Juskova Vola w Prešovskim Kraju na Słowacji. Na zaproszenie Grekokatolickiego Wydziału Teologicznego Uniwersytetu w Prešovie przedstawili referat pt. „*Laudato Si'* o krajobrazie. Ku etyce krajobrazowej (na przykładzie Polski)”, który został opublikowany w monografii *Sacrum a příroda. Od Inter Sanctos k Laudato Si'*. Konferencja poświęcona była tematyce ochrony oraz kształtowania krajobrazu, rozpatrywanych w kontekście nauczania papieża Franciszka, przedstawionego w Encyklice *Laudato Si'*. Uczestnicy wzięli także udział w sesji terenowej

na Obszarze Chronionego Krajobrazu Wyhorlat, położonego w łańcuchu górskim Karpat Wschodnich we wschodniej części Słowacji. ●

W dn. 20–21 października na Wydziale Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej oraz na terenie Eco-tech-Complex odbyło się seminarium dot. zobrazowań niskopułapowych – Low Altitude Remote Sensing Seminar. W spotkaniu, mającym charakter praktyczno-warsztatowy, udział wzięli pracownicy jednostek naukowych z różnych ośrodków krajowych oraz przedstawiciele firm oferujących rozwiązania sprzętowe i programowe z zakresu teledetekcji środowiska. ●

21 października Studenckie Koło Naukowe Geografów im. Adama Malickiego zorganizowało 39. Zjazd Studenckich Kół Naukowych Geografów „One Geography – Jedna Geografia”. Konferencję otwierała sesja jubileuszowa z okazji 70-lecia Koła. ●

Wydział
Pedagogiki
i Psychologii

Konferencje

12 października w Auli Instytutu Pedagogiki odbył się wykład prof. dr. hab. Mirosława Kofy z Uniwersytetu Warszawskiego pt. „Kim jest »obcy«? Perspektywa psychologii społecznej”. ●

14 października na Wydziale Pedagogiki i Psychologii odbyło się seminarium poświęcone problematyce spektrum autyzmu, w szczególności responsywności w terapii, zorganizowane przez dr. Annę Prokopiak z Zakładu Psychopedagogiki Specjalnej. ●

Dziekan Wydziału Pedagogiki i Psychologii, prof. dr. hab. Janusz Kirenko, prof. dr. hab. Maria Chodkowska, dr. hab. Monika Parchomiuk, dr. hab. Piotr Gindrich i dr. Marlena Duda wzięli udział w Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej z cyklu

„Współczesne tendencje w pedagogice specjalnej” pt. „Aktualne konteksty aktywności i uczestnictwa osób z niepełnosprawnością” (Rzeszów, 26–27 października). ●

W dn. 26–28 października na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu Szczecińskiego odbył się XXVI Zjazd Polskiego Stowarzyszenia Szkół Pracy Socjalnej i towarzysząca mu konferencja naukowa „Transgresje w pracy socjalnej”, w których udział wzięli pracownicy Wydziału Pedagogiki i Psychologii. UMCS jest członkiem Polskiego Stowarzyszenia Szkół Pracy Socjalnej od ponad 10 lat. ●

Wyjazd edukacyjny do Andory

W dn. 18–22 października dr. hab. Teresa Parczewska i dr. hab. Anna Żukowska, prof. nadzw. wraz z przedstawicielami placówek oświatowych z całej Polski uczestniczyły w wizycie studyjnej pod hasłem: „Andora – trzy systemy szkolnictwa w jednym kraju”. Celem wyjazdu było poznanie specyfiki szkolnictwa na wszystkich poziomach edukacji, nawiązanie kontaktów z instytucjami oświatowymi oraz poznanie kultury Andory. W tak zróżnicowanym pod względem kulturowo-językowym społeczeństwie uczestnicy wizyty studyjnej poznawali trzy – funkcjonujące równolegle – systemy edukacyjne: andorski, hiszpański oraz francuski. Wśród odwiedzonych placówek znalazły się: szkoły podstawowe z oddziałami przedszkolnymi, gimnazja, szkoły zawodowe, licea oraz uniwersytet. Edukacja na Uniwersytecie w Andorze odbywa się w systemie bolońskim. Blisko 30% studiujących stanowią studenci z zagranicy, reprezentujący 19 narodowości. Niestety, nie ma wśród nich studentów z Polski. ●

Nowe Koło Naukowe na Wydziale

W październiku działalność rozpoczęło Koło Naukowe Studentów Pracy Socjalnej, założone z inicjatywy dr. hab. Marty Czechowskiej-Bielugi, która jest jego opiekunem na-

ukowym. Misją Koła jest aktywne włączenie się w działania środowiska lubelskiego w celu wzmocnienia potencjału mieszkańców Lublina oraz ich środowiska poprzez podjęcie współpracy z ośrodkami pomocy społecznej, ośrodkami terapeutycznymi, świetlicami, domami dziennej pomocy społecznej. Studenci będą mieli okazję pogłębiać wiedzę i rozwijać kompetencje istotne z punktu widzenia zawodu pracownika socjalnego oraz własne zainteresowania. Zdobytą wiedzę będą mogli wykorzystać, realizując różne projekty (warsztaty, wykłady). Istotnym celem działalności Koła będzie pogłębianie umiejętności pracy w zespole oraz kreatywnego rozwiązywania problemów natury społecznej i organizacyjnej w szeroko pojętym obszarze pracy socjalnej. ●

Sukcesy

Absolwentka psychologii mgr Marlena Stradomska została laureatką konkursu Fundacji Absolwentów UMCS w kategorii najlepszy absolwent studiów II stopnia/jednolitych magisterskich. Nagrodę odebrała podczas inauguracji roku akademickiego. M. Stradomska wzięła udział w 58 konferencjach naukowych o zasięgu ogólnopolskim, na których występowała z referatami lub posterami. Jej prace były wielokrotnie nagradzane lub wyróżniane. Jest autorką i współautorką 10 publikacji naukowych. Aktywnie działała w Studenckich Kołach Naukowych: Psychologów, „Adesse” oraz „Quaero”. Pozyskiwała liczne granty oraz koordynowała ich realizację (ok. 56 projektów). W roku akademickim 2015/2016 sprawowała funkcję studenta-stażysty w Instytucie Psychologii UMCS, gdzie uczestniczyła w zajęciach dydaktycznych, brała udział w pracach badawczych oraz wykonywała prace administracyjne. Jest wolontariuszką w I Klinice Psychiatrii, Psychoterapii i Wczesnej Interwencji Uniwersytetu Medycznego w Lublinie, Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności, Stowarzyszeniu Potrzebującym. ●

„Moja Polska w Norwegii”

W dn. 6–11 października dr Małgorzata Chojak oraz ośmioro studentów z Koła Naukowego Pedagogów i Animatorów Zabawy uczestniczyło w projekcie edukacyjno-naukowym pn. „Moja Polska w Norwegii”. Miał on charakter międzynarodowy i był finansowany z Funduszu Stypendialnego i Szkoleniowego w ramach wizyt przygotowawczych oraz z dotacji z Rezerw Rektora UMCS. Realizowany był przy współpracy z Polską Społeczną Szkołą Sobotnią im. J. Korczaka w Fredrikstad w Norwegii oraz Związkiem Polaków we Fredrikstad.

Celem projektu było nawiązanie współpracy z Polonią w Norwegii, podpisanie umowy partnerskiej oraz przygotowanie planu współpracy. W realizacji działań ze strony norweskiej uczestniczyło ok. 30 rodziców i nauczycieli oraz 20 dzieci. Osoby dorosłe uczestniczyły w szkoleniach i warsztatach prowadzonych przez dr M. Chojak, zaś dla dzieci zostały zorganizowane zajęcia z wykorzystaniem chusty Klanzy, gry integracyjne i ruchowe. Przeprowadzono także diagnozę potrzeb placówki, planowane jest bowiem utworzenie kursu dokształcającego dla nauczycieli i rodziców. ●

Wydział
Politologii

Wyjazdy

Dr hab. Lidia Pokrzycka i dr Bogdan Borowik w dn. 2–8 października uczestniczyli w wizycie studyjnej FSS w Oslo and Akershus University College of Applied Sciences. Spotkali się z mediodoznawcami norweskimi, koordynatorami programu Erasmus+, omówili szczegóły współpracy pomiędzy UMCS a uczelnią goszczącą, zapoznali się ze specyfiką Oslo and Akershus University College of Applied Sciences (pod kątem współpracy międzynarodowej i organizacji pracy w ramach kierunku dziennikarstwo). Poznali także historię i aktualną kondycję szkolnictwa dziennikarskiego w Norwegii. Dr hab. L. Pokrzycka i dr B. Borowik poprowadzili także wykłady nt. mediów w Polsce

i Islandii. Spotkali się z naukowcami z Westerdals Oslo School of Art Communication and Technology i zapoznali ze specyfiką zarządzania projektami badawczymi i dydaktycznymi w trakcie specjalnych zebrań koordynujących. Wyjazd stanowił również część projektu związanego z badaniem nordyckich rynków medialnych, który prowadzi dr hab. L. Pokrzycka. Dzięki współpracy m.in. z norweskimi i islandzkimi mediodoznawcami możliwe będzie także przeprowadzenie badań w zakresie praktycznego kształcenia dziennikarskiego w krajach nordyckich. ●

W dn. 24–27 października dr hab. Agata Ziętek wygłosiła cykl wykładów pt. „Democratic Transformation in Poland: Role of Civil Society” na Wydziale Geopolityki i Stosunków Międzynarodowych w Uniwersytecie Manipal (Indie). Są one częścią projektu i grantu Ministerstwa Spraw Zagranicznych pt. „Studia nad współczesną Polską i Europą Środkową”, realizowanego przez Polskie Towarzystwo Studiów Międzynarodowych we współpracy z Instytutem Stosunków Międzynarodowych UW oraz z Centrum Europejskim UW. W realizacji grantu uczestniczą również pracownicy naukowcy z Uniwersytetu Jagiellońskiego, Uniwersytetu Wrocławskiego oraz UMCS.

Pobyt w Manipal stworzył możliwość spotkania nie tylko ze studentami, ale również z akademikami i władzami Manipal University, w tym z: wicerektorem H. Vinod Bhat, prof. Arvindem Kumarem, kierownikiem Zakładu Geopolityki i Stosunków Międzynarodowych i przewodniczącym Centrum Studiów o Polsce i Europie Środkowej, dr. Nanda Kishor, koordynatorem Centrum oraz z dr. K. Satyamoorthym, kierownikiem School and Life Sciences. ●

Wydział Prawa
i Administracji

Konferencje

6 października w budynku Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie

odbyła się ogólnopolska konferencja naukowa pt. „Spółki Skarbu Państwa na rynku kapitałowym”, zorganizowana przez Katedrę Prawa Gospodarczego i Handlowego UMCS oraz Katedrę Prawa Gospodarczego Prywatnego UKSW. Było to trzecie spotkanie z cyklu konferencji dot. relacji Skarbu Państwa z innymi uczestnikami działalności gospodarczej. Obradom przewodniczyli kierownicy obu Katedr: prof. dr hab. Andrzej Kidyba i prof. dr hab. Marek Michalski. ●

12 października odbyła się ogólnopolska konferencja naukowa pt. „Dysfunkcje publicznego prawa gospodarczego”, zorganizowana przez Katedrę Prawa Administracyjnego i Nauki o Administracji. ●

W dn. 13–14 października w Warszawie odbyła się ogólnopolska konferencja naukowa zorganizowana przez Wydział Prawa i Administracji UMCS i Polską Grupę Stowarzyszenia Prawa Międzynarodowego (International Law Association) pt. „System Narodów Zjednoczonych z polskiej perspektywy”. Referaty przedstawili pracownicy Katedry Prawa Międzynarodowego Publicznego: prof. dr hab. Anna Przyborowska-Klimczak, dr Edyta Lis i dr Wojciech Konaszczuk. ●

Wydarzenia

25 października w sali posiedzeń Rady Wydziału Prawa i Administracji odbył się wykład Rzecznika Praw Obywatelskich dr. Adama Bodnara pt. „Kryzys konstytucyjny a ochrona praw i wolności jednostki”, zorganizowany przez Stowarzyszenie Naukowe Pro Scientia Iuridica. ●

27 października odbyło się walne zebranie sprawozdawczo-wyborcze Studenckiego Koła Naukowego Prawników. Ustępujący zarząd Koła przedstawił sprawozdanie ze swojej działalności w roku akademickim 2015/2016 oraz uzyskał absolutorium. Wybrano też nowy zarząd Koła, którego prezesem została Agata Lipińska, studentka IV roku prawa. ●

Archiwum ZTL UMCS

Jubileusz 70-lecia pracy i 90-lecia urodzin Stanisława Leszczyńskiego

Jubilat Stanisław Leszczyński

Stanisław Leszczyński (ur. 27 sierpnia 1926 r. w Liśniku Dużym) – absolwent Akademii Wychowania Fizycznego w Warszawie (1952) oraz czteroletnich Studiów Choreograficznych w Centralnej Poradni Amatorskiego Ruchu Artystycznego, nauczyciel, starszy wykładowca Centrum Kultury Fizycznej UMCS, założyciel Zespołu Tańca Ludowego UMCS w Lublinie.

Od września 1941 r. do końca okupacji walczył w Batalionach Chłopskich (obwód II, gm. Kraśnik, okręg IV) pod pseudonimem „Czarny” we wszystkich akcjach zbrojnych pod dowództwem mjr. Bolesława Reszta (pseud. „Słotkowski”). Pod koniec okupacji uczestniczył w akcji „Burza” Armii Krajowej. Za dzielność, poświęcenie i ofiarą walkę w obronie Ojczyzny został odznaczony Srebrnym Krzyżem Orderu Virtuti Militari. Jest aktywnym dzia-

łaczem wielu organizacji kombatanckich i społecznych, udziela się m.in. w: Klubie Kawalerów Orderu Wojennego Virtuti Militari, Stowarzyszeniu Szarych Szeregów, Stowarzyszeniu Batalionów Chłopskich, Stowarzyszeniu Synów Pułku, jest również honorowym członkiem Rodziny Katyńskiej, aktywnie współpracuje ze Związkiem Sybiraków, jest honorowym członkiem Ligi Obrony Kraju w Nałęczowie i Koła Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie.

Pracę zawodową rozpoczął jako nauczyciel w szkole podstawowej w Trzydniku. Tu także rozpoczął swoją działalność społeczną. Założył drużynę harcerską, młodzieżowy zespół tańca ludowego, prowadził aktywną działalność oświatową i kulturalną na rzecz środowiska i powiatu. Pełnił funkcję powiatowego kierownika organizacyjnego Związku Młodzieży „Wici”, działał w PSL Mikołajczykowskim, w Związku Nauczycielstwa Polskiego, a w Gminnej Radzie pełnił funkcję przewodniczącego.

Doceniając jego pracę, Kuratorium Okręgu Szkolnego powołało go na nauczyciela liceum ogólnokształcącego w Lublinie, a następnie powierzyło mu funkcję kierownika Samodzielnego Referatu Przeposobienia Wojskowego i Wychowania Fizycznego, którą pełnił przez dziesięć lat.

Ukończył Akademię Wychowania Fizycznego w Warszawie i od 1953 r. pracował jako starszy wykładowca w Centrum Kultury Fizycznej UMCS. W tym samym roku założył Zespół Tańca Ludowego UMCS, który do dziś reprezentuje Polskę w kraju i za granicą. Opracował dla Zespołu ponad 20 godzin repertuaru, na który składają się: folklor taneczny wszystkich regionów Polski, tańce narodowe oraz sekwencja patriotyczna pt. „Dochodzenie Polski do Niepodległości”.

Będąc wielkim patriotą, obok działalności artystycznej i wychowawczej, wykazywał dużą aktywność społeczną. To dzięki Stanisławowi Leszczyńskiemu i Zespołowi została pozyskana i przekazana Wojewódzkiej Stacji Pogotowia Ratunkowego w Lublinie karetka pogotowia marki Mercedes oraz łóżka szpitalne. Dzięki jego inicjatywie powstała Fundacja „Pod

Wspólnym Dachem” (polsko-holenderska), która niesie pomoc ludziom niepełnosprawnym. Dzięki temu wybudowane zostały trzy Domy Opieki Społecznej w Kazimierzówce k. Lublina. Została nawiązana współpraca gospodarcza regionu Fayoum (Egipt) z województwem lubelskim.

Za działalność patriotyczną oraz stawianie Polski i jej kultury narodowej na świecie, za wielkie zaangażowanie społeczne został wyróżniony wieloma odznaczeniami państwowymi i folklorystycznymi, m.in: Krzyżem Wielkim Orderu Odrodzenia Polski z Gwiazdą, Medalem „Zasłużony Kulturze – Gloria Artis”, Orderem Suwerenności Świętego Stanisława, Krzyżem Komandorskim z Gwiazdą nadanym przez Mistrza Wielkiego i Kapitułę w Londynie, Najwyższym Odznaczeniem Folklorystycznym Austrii, Medalami Jubileuszowymi za pomoc Kościołowi Rzymskokatolickiemu i Polakom na Ukrainie, Medalem „Meritus Patriae”, przyznany przez Zarząd Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie” za zasługi i wieloletnią działalność na rzecz odrodzenia i pielęgnowania tradycji, języka i kultury ojczystej Polaków na Wschodzie, Medalem Zasłużony dla Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie przyznany przez Senat Akademicki, Dyplomem Honorowej Ogólnopolskiej Komisji Historycznej Ruchu Studenckiego, Złotym Medalem Opiekuna Miejsc Pamięci Narodowej, Złotym Medalem Wspólnoty Polskie. Założył wiele zespołów tańca ludowego, z których kilka działa do dziś (Zespół Akademii Medycznej, Zespół Kraśnik, Zespół Ziemi Chełmskiej, Robotniczy Zespół „Gracja”).

Stanisławowi Leszczyńskiemu nadano godność honorowego członka Zespołu Regionalnego „Wisła” w Wiśle oraz honorowe obywatelstwo Miasta Selczuk (Turcja), Miasta Rexburg (USA), Miasta Włodawy oraz Sawina i Gościeradowa (woj. lubelskie), Rytwian (woj. świętokrzyskie), Ziemi Wolińskiej – Świnoujście.

Jest autorem licznych publikacji: *Pieśni i tańce lubelskie*, Aleksander Bryk, Stanisław Leszczyński, Wydawnictwo Lubelskie, Lublin 1970; *Tańce lubelskie*, Polonijne Centrum Kulturalno-Oświatowe, Lublin 1976; *Tańce lubelskie* w wer-

sji polsko-angielskiej, Polonijne Centrum Kulturalno-Oświatowe, Lublin 1977; *Tańce lubelskie* w wersji polsko-francuskiej, Polonijne Centrum Kulturalno-Oświatowe, Lublin 1980; *Tańce lubelskie* w wersji polsko-angielskiej, Polonijne Centrum Kulturalno-Oświatowe, Lublin 1986; *Folklor wiecznie żywy*, Janina i Stanisław Leszczyńscy, Fundacja Pomocy Szkołom Polskim na Wschodzie im. T. Goniewicza, Lublin 1996.

Ze Stanisławem Leszczyńskim rozmawiała Marta Kostrzewa z redakcji „Wiadomości Uniwersyteckich”.

Czym różni się praca z młodzieżą, z jaką współpracował Pan na początku swojej drogi w ZTL UMCS, od tej, z którą teraz Pan współpracuje?

Współpraca jest dokładnie taka sama, młodzież, która wstępuje do Zespołu Tańca Ludowego, jest zawsze równie chętna do pracy, młodzi ludzie są nieodmiennie pełni zapału i wigoru, pragną się uczyć i osiągać całkiem nowe cele. Zespołem w tej chwili kieruje syn, który od małego wychował się na deskach Akademickiego Centrum Kultury „Chatki Żaka” i ukończył pedagogikę artystyczną.

Jak Pan widzi Zespół Tańca Ludowego za kilkanaście lat?

To będzie wartościowe, cenne i niepowtarzalne w stosunku do obecnej sytuacji przedsięwzięcie. Chodzi przede wszystkim o to, by Zespół, tak

jak za dawnych czasów, swoją działalnością i tańcem opowiadał o patriotyzmie i historii Polski, uświadamiał widzów, jak wspaniały i bogaty folklorystycznie jest to kraj. Zespół Tańca Ludowego powinien dalej pokazywać, że taniec stanowi swojego rodzaju umiłowanie ojczyzny.

Jakie jest źródło Pańskiej pasji względem tańca ludowego?

Przyszedłem na świat i wychowałem się na wsi. Przez całe dzieciństwo patrzyłem, jak moi rodzice aktywnie działali i wykazywali się pod względem artystycznym, promując kulturę ludową. Moja matka chrestna prowadziła zespół, którego prace niejednokrotnie podglądałem. Moja matka z kolei organizowała imprezy, często bywała tzw. starościnią na weselach, dożynkach i różnych regionalnych uroczystościach. Od dziecka więc bardzo podobała mi się kultura ludowa, fascynowałem się polskim folklorem i tak już pozostało.

Jakie były początki Zespołu Tańca Ludowego?

Z początku młodzież nic nie wiedziała o Zespole Tańca Ludowego. Wszystko zaczęło się od wychowania fizycznego, w ramach którego odbywały się zajęcia z tańca. W tych czasach pracowałem na wsi jako nauczyciel i tam właśnie prowadziłem zespół. Któregoś razu odbywały się eliminacje wojewódzkie w Lublinie – wzięło w nich udział łącznie sześćdziesiąt zespołów. To były takie czasy, kiedy Polska odżywała po woj-

Archiwum ZTL UMCS

nie, podkreślała swój folklor i słowiańską swojskość – taniec ludowy był demonstracją polskości i patriotyzmu. Na początku mojej drogi zawodowej pracowałem w Trzydniu Dużym, gdzie prowadziłem lokalny, wiejski zespół. Kiedy podczas wspomnianych eliminacji wojewódzkich mój zespół zdobył pierwsze miejsce, wówczas zostałem dostrzeżony i zaproponowano mi pracę w Lublinie. Potrzebny był wówczas instruktor w Akademii Medycznej. Tam przygotowywałem trzy zespoły tańca ludowego do studenckiego festiwalu we Wrocławiu – jeden z tych zespołów się zakwalifikował i ostatecznie zdobył pierwsze miejsce. Pracując w Akademii Medycznej i w Kuratorium jako wizytator wychowania fizycznego, poznałem Stanisława Rajznera, który zwerbował mnie do pracy w Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie.

To niesamowite, że w historii Pańskiej przygody z Zespołem Tańca Ludowego odbył Pan 301 wypraw do 56 krajów i dał Pan ok. 6000 koncertów. Czy spośród tak wielu podróży któraś była wyjątkowa, czy wyróżniała się czymś spośród pozostałych?

Wiele było podróży i koncertów, które zapierały dech w piersi tak mojej, jak i całego Zespołu, które wzruszały i z pewnością na trwałe zapisały się w pamięci wielu pokoleń Zespołu Tańca Ludowego.

Kierowany przeze mnie Zespół Tańca Ludowego cztery razy wystąpił przed papieżem Janem Pawłem II – w Castel Gandolfo, leper (Belgia), Watykanie i w Kijowie (Ukraina). Wizyty u papieża trwały średnio półtorej godziny. Podczas naszego występu w Watykanie papież powiedział, żeby skakać po tych papieskich mar-

murach, aby wszyscy słyszeli, że to przyjechał zespół z Polski.

Warto wspomnieć również koncert w siedzibie ONZ w Nowym Jorku, z którego dochód przeznaczony był na pomoc dzieciom Trzeciego Świata, a także występ w siedzibie UNESCO w Wiedniu. Koncert był transmitowany przez telewizję na cały świat, a dochód przeznaczony został na pomoc dzieciom z biednych krajów. Na widowni siedzieli również dzieci.

28 listopada 2016 r. miała miejsce uroczystość z okazji 90-lecia urodzin i 70-lecia pracy artystycznej Stanisława Leszczyńskiego. W grudniowym numerze „Wiadomości Uniwersyteckich” zostanie opublikowana relacja z tego wyjątkowego wydarzenia.

Opracowanie: Marta Kostrzewa

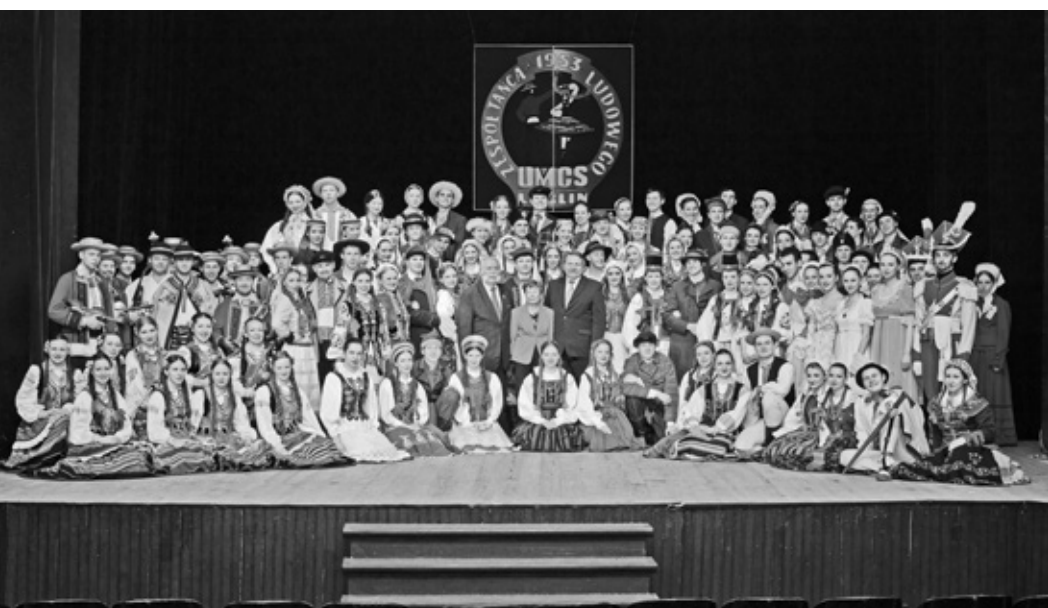

Zespół Tańca Ludowego

.....

Zespół Tańca Ludowego Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie powstał w 1953 r. Jest najstarszym reprezentacyjnym studenckim zespołem artystycznym UMCS. Został założony przez dyrektora seniora, kierownika artystycznego i choreografa mgr. Stanisława Leszczyńskiego, starszego wykładowcę w Studium Wychowania Fizycznego i Sportu. Obecnie dyrektorem, kierownikiem arty-

stycznym i choreografem jest mgr Lech Leszczyński, starszy wykładowca UMCS. Głównym celem działalności Zespołu jest roztąnczenie i rozśpiewanie młodzieży akademickiej oraz uwrażliwienie jej na piękno muzyki, słowa, ruchu i gestu. Zespół liczy około 300 osób, a dotychczas tańczyło w nim już ponad 8000 studentów, którzy pozostali jego wiernymi sympatykami. Wychowankowie ZTL są kierownikami ponad 40 zespołów folklorystycznych w różnych zakątkach kraju. Zespół jest dobrze znany ludności w całym kraju, gdzie dał ponad 8000 koncertów. Na swym koncie może odnotować 310 wояży za granicę do 56 krajów na 5 kontynentach, gdzie dał około 6000 koncertów. Jako pierwszy polski studencki zespół folklorystyczny był zaproszony w 1974 r. do Kanady i Stanów Zjednoczonych Ameryki, gdzie koncertował 41 razy, w tym w siedzibie ONZ w Nowym Jorku (dochód z tego koncertu przeznaczony był na pomoc dzieciom Trzeciego Świata). Pierwszy zagraniczny wyjazd Zespołu odbył się w 1963 r. do Bułgarii i na Węgry. Najdłuższe jak dotąd tournée artystyczne miało miejsce w 1967 r. po Francji i Szwajcarii: 72 dni, 18 tys. przebytych kilometrów, 67 koncertów (w tym 23 w paryskim teatrze „Bobino”).

Studencie! Wstąp do legionu!

Zarys tradycji rekonstrukcyjnych na UMCS

Kiedy rozpoczynałam studia historyczne na Wydziale Humanistycznym UMCS, byłam już w zasadzie całkiem okrzepłym uczestnikiem Ruchu Rycerskiego, jak wówczas popularnie nazywano rekonstrukcję, i z pewnym zainteresowaniem przyglądałam się kolegom z roku ochoczemu przystępującym do rzymskiego legionu.

Fot. ze zbiorów KNAI. Stowarzyszenia Hellas et Roma

Zastanawiałam się wówczas, czy ten zapal nie przygaśnie, kiedy wszyscy szczęśliwie przebrniemy przez egzamin z historii starożytnej. Dzisiaj, po kilkunastu latach, z przyjemnością obserwuję zdjęcia, na których moi koledzy, uzbrojeni w gladiusy i pila, ubrudzeni pyłem i ziemią, zmęczeni po walce, ale i niezmiernie szczęśliwi spotykają się wciąż na wspólnych zjazdach.

Niektórzy badacze rekonstrukcji historycznej szukają jej początków jeszcze w czasach starożytnych, kiedy to w czasie cesarskich igrzysk przedstawiano ku uciesze gawiedzi wielkie bitwy lądowe i morskie. Odnoszą się oni również do religijnych misterii okresu średniowiecza, XVI-wiecznych przedstawień teatralnych czy znacznie późniejszych inscenizacji bitew wojny secesyjnej¹.

W Polsce za początek odtwórstwa historycznego uznaje się I Turniej Rycerski na zamku w Golubiu-Dobrzyniu oraz I Złot Miłośników Kultury Indian w Chodzieży², ale intensywny

rozwoj grup rekonstrukcyjnych nastąpił u progu lat 90. XX w.

Ruch rekonstrukcyjny zrzesza osoby o najróżniejszym wykształceniu, głównie humanistów, ale i stomatologów, biotechnologów, a znajdzie się i niejednego mgr inż. budownictwa. Większość tych osób łączy jednak mniejsze lub większe zainteresowanie czasami przeszłymi, z wyraźnym zacięciem do wnikliwego badania zabytków kultury materialnej. Naturalnie, w miarę analizowania ruchu jako zjawiska społecznego, zaczęły rodzić się podziały i klasyfikacje samych osób zajmujących się odtwarzaniem wydarzeń historycznych. M. Tuzinek przywołuje m.in. podział na rekonstruktorów profesjonalistów, hobbystów, kontynuatorów, dyletantów i rekonstruktorów wybiórczych, zależnie od stopnia zaangażowania badawczego w omawianą dziedzinę³.

Jakie okresy historyczne są najbardziej popularne? Najróżniejsze. W Polsce spotkamy rekonstrukto-

rów, którzy zabiorą nas w czasy Władysława Jagiełły i rzymskich cesarzy, odwiedzimy z nimi osiedle słowiańskie, ale też przyjrzymy się wiernym replikom broni i wyposażenia Wojska Polskiego II Rzeczypospolitej. Idąc dalej, na przykład w podmokłe lasy Półwyspu Indochińskiego, możemy spotkać patrol jednej z amerykańskich dywizji piechoty, a podczas rekonstrukcji bitwy pod Gettysburgiem wysłuchać *Dixie*, dumnie odśpiewanego przez wojska konfederackie. I z każdym rokiem przybywa grup rekonstrukcyjnych; podnosi się również poziom wiedzy historycznej samych rekonstruktorów.

Fot. ze zbiorów KNAI. Stowarzyszenia Hellas et Roma

1 M. Tuzinek, *Rekonstrukcja historyczna jako środek przekazu przeszłości. Geneza i podstawa terminologiczna*, w: *Historia w kulturze współczesnej. Niekonwencjonalne podejścia do przeszłości*, red. P. Witek, M. Mazur, E. Solska, Lublin 2011, s. 268.

2 Tamże, s. 270.

3. Tamże, s. 274.

Niemalym dorobkiem w tym zakresie, dzięki ogromnej pracy zarówno studentów entuzjastów, jak i aktywnie wspierających ich wysiłki pracowników naukowych, może pochwalić się UMCS. Pionierami są tu studenci i pracownicy Wydziału Humanistycznego, przede wszystkim w Instytutach Archeologii oraz Historii.

Archeologia jest jedną z niewielu dziedzin nauki, które dają swym adeptom możliwość bezpośredniego, można nawet rzec namacalnego kontaktu z zabytkami przeszłości, nie tylko dzięki opracowywaniu pozyskanego materiału badawczego, ale i dzięki licznym inicjatywom związanym z archeologią eksperymentalną. Nierzadko bowiem jest tak, że jak już ktoś osobiście sprawdzi, jak „tradycyjną techniką” wykonuje się jakieś narzędzie czy wypala naczynia we własnoręcznie skonstruowanym piecu, zaczyna odczuwać nieodpartą potrzebę, żeby pójść głębiej i spróbować wcielić się w konkretną postać z wybranej przez siebie epoki.

Koło Naukowe Studentów Archeologii UMCS, którego opiekunem jest dr Marcin Szeliga, miało już niemałe doświadczenie w zakresie archeologicznych eksperymentów, gdy jego członkowie zaczęli współorganizować festyny w Chodliku, gdzie prezentowali osiągnięcia swoich badań. W 2001 r. studenci postanowili ów eksperyment pogłębić i utworzyli drużynę tzw. Przeworczyków, która stała się od tej chwili wizytówką Koła, uświetniając życie Uczelni. Uczestniczyła w różnego rodzaju wydarzeniach kulturalnych, majówkach w Chodliku, spotkaniach w Skansenie czy konferencjach⁴.

Nabywszy nowych doświadczeń, w 2004 r. archeolodzy rozpoczęli formalną współpracę z grodem Choina

Fot. ze zbiorów KNA

– Horodyszczu w Wólce Bieleckiej, któremu służyli pomocą merytoryczną, korzystając z możliwości prowadzenia badań eksperymentalnych na terenie grodu. Mimo popularności Przeworczyków i sporego wkładu pracy w utrzymanie rekonstrukcji na odpowiednim poziomie, już w kolejnym roku zawieszono działalność wojów, albowiem większość z nich ukończyła studia⁵.

Istotną częścią działalności rekonstrukcyjnej Koła Naukowego Studentów Archeologii było powstanie przy nim Zespołu Tańca Dawnego „Crinale”, uświetniającego swoimi pokazami uczelniane wydarzenia przez kilka dobrych lat⁶.

Obecna działalność Koła w dalszym ciągu związana jest zarówno z archeologią eksperymentalną, jak i odradzającą się rekonstrukcją. Nie ma jednak wyraźnej specjalizacji w zakresie okresów historycznych, którymi zajmują się członkowie. Magdalena Rozwód, przewodnicząca Koła zwraca uwagę, że studenci zajmują się zarówno odtwarzaniem postaci z okresu neolitu, jak i późnego średniowiecza. Swoje sprzęty, ozdoby, naczynia oraz stroje studenci przygotowują własnoręcz-

nie, sporadycznie korzystając z usług wykonawców zewnętrznych. Sprzęty stanowią wspólne dobro Koła i każdy członek grupy gotowy jest wcielić się w postaci z różnych epok, nie ograniczając się do prezentowania konkretnego okresu⁷.

Swoje osiągnięcia, także w zakresie rekonstrukcji, studenci prezentują w czasie wydarzeń kulturalnych, takich jak Noc Muzeów, Dni Międzyrzecz, Drzwi Otwarte UMCS, przede wszystkim jednak poprzez działalność edukacyjną. Na przykład w ramach projektu „Archeologia dzieciom i młodzieży” członkowie Koła przybliżają najmłodszym zagadnienia związane z pracą archeologa.

Członkowie Koła Naukowego Studentów Archeologii pozostają we współpracy z przedstawicielami kolejnej, bardzo istotnej dla tematu grupy, jaką jest Koło Naukowe Amatorów Antyku.

Dla historyków starożytności przysługą z rekonstrukcją rozpoczęła się w podobnym czasie, jak miało to miejsce w przypadku archeologów. Już na początku 2001 r. pracownicy Zakładu Historii Starożytnej, zafascynowani rzymską wojskowością, we własnym gabinecie rozpoczęli żmudną pracę przy produkcji pierwszych pancerzy⁸. Udało się wzbudzić zainteresowanie studentów i już wkrótce działalność nabrała rozpędu. Studenci zaczęli szukać, badać, czytać, organizowano spotkania filmowe poświęcone historii starożytnej, a także

4 Wnuczek, <http://phavi.portal.umcs.pl/at/attachments/2014/0325/125829-historia-knsa-2000-2007.pdf>, s. 2, dostęp z dnia 15.06.2016.

5 Tamże, s. 6.

6 Tamże.

7 Rozmowa z Magdaleną Rozwód, przewodniczącą Koła Naukowego Studentów Archeologii z dnia 7.07.2016, notatki z rozmowy znajdują się w zbiorach prywatnych autorki.

8 *Historia starożytna – eksperyment i rekonstrukcja w rozwoju dyscypliny i promocji epoki*, red. D. Słapek, Lublin 2011, s. 12–13.

ekspedycje, dzięki którym można było bezpośrednio dotknąć wciąż jeszcze istniejących pamiątek po Imperium Rzymskim. Chcąc rozwijać działalność, rozpoczęto współpracę najpierw ze Studium Generale Sandomiriense, wkrótce zaś także z Kolegium Licencjackim UMCS w Radomiu. W 2003 r. po raz pierwszy Koło Amatorów Antyku zorganizowało w Sandomierzu, ciesząc się sporym zainteresowaniem, festyn Hellas et Roma, który odtąd stał się niezmiennym punktem w jego działalności. Powodzenie tego rodzaju przedsięwzięcia spowodowało, że pojawiły się również i inne lokalizacje, m.in. Żdanów i Radom⁹. Ważnym aspektem działalności edukacyjnej Amatorów Antyku stało się również otwarcie na szkoły. W ramach licznych projektów starożytnicy zaczęli odwiedzać placówki edukacyjne z Lublina i okolic.

W spektrum zainteresowań starożytników znajdują się nie tylko aspekty militarne rekonstrukcji, realizowane w ścisłej zgodności z realiami historycznymi, przy współpracy z międzynarodową grupą rekonstrukcyjną Legio XXI Rapax oraz Stowarzyszeniem Pro Antica, ale również życie codzienne człowieka starożytności – antyczna moda, rozrywki, twórczość artystyczna, wierzenia i bijąca rekordy popularności podczas festiwali sztuka kulinarna. Antyczne potrawy powstają na podstawie zachowanych przepisów z *De re coquinaria libri X* Marka Gawiusza Apicjusza¹⁰.

Wśród grup współpracujących z Kołem Naukowym Amatorów Antyku ogromne znaczenie przez wiele lat odgrywało zawiązane jeszcze w 2001 r. Stowarzyszenie Hellas et Roma¹¹, powstałe z potrzeby wyjścia poza możliwości organizacji studenckiej. Jego członkowie rekrutowali się głównie spośród absolwentów i swoją wiedzą oraz szerszymi możliwościami działania wspierali swych młodszych kolegów¹².

Warto zwrócić uwagę, że w 2011 r. ukazała się publikacja *Historia starożytna – eksperyment i rekonstrukcja w rozwoju dyscypliny i promocji*

epoki. Księga jubileuszowa z okazji 10-lecia działalności Koła Naukowego Amatorów Antyku UMCS w Lublinie, przygotowana pod redakcją dr. hab. Dariusza Słapka, prof. nadzw., a zawierająca nie tylko wspomnienia, lecz także zbiór artykułów naukowych studentów i pracowników. Działalność Koła została również upamiętniona wystawą otwartą 12 grudnia 2012 r. w Muzeum UMCS¹³.

Dziś Amatorzy Antyku uczestniczą w prestiżowych projektach i festiwalach w Polsce, jak np. Dymarki Świętokrzyskie, Circenses Flammanthes – Płomienne Igrzyska w Faktorii Handlowej w Pruszczu Gdańskim czy Warsztaty historyczno-artystyczne „Wielka wyprawa” realizowane w Muzeum Hutnictwa Starożytnego w Pruszkowie, ale i za granicą, m.in. w międzynarodowym festiwalu „Koblentz Historienspiele” w Niemczech czy Festival des Gladiateurs w belgijskim mieście Tongeren¹⁴.

Znaczącym osiągnięciem członków Koła – Aleksandry Janas oraz Joanny Majdanik jest publikacja *Caelum in ore. Rekonstrukcja smaku antycznego*, która ukazała się w końcu lutego 2015 r., poświęcona badaniom Koła w zakresie rekonstrukcji starożytnej sztuki kulinarnej¹⁵. Kołem od lat opiekuje się dr hab. Dariusz Słapek, prof. nadzw.

W kręgu zainteresowań starożytnością pozostawało też, nieistniejące już, Koło Naukowe Historii Wojskowości, powstałe w 2001 r. przy Zakładzie Historii Starożytności, pozostające pod naukową opieką dr. Stanisława Ducina. Głównym projektem Koła była rekonstrukcja uzbrojenia

armii rzymskiej. Do ciekawych jego osiągnięć w tym zakresie należy zaliczyć przygotowanie, we współpracy ze Stowarzyszeniem Pro Antica, rekonstrukcji rzymskiego skorpiona, na podstawie znalezisk z Ampurias, testowanego i prezentowanego wielokrotnie podczas pokazów w kolejnych latach¹⁶.

W Kole powstał także projekt obejmujący czasy współczesne, a poświęcony rekonstrukcji oddziału tzw. Granatowej Policji. Sekcja Policji Państwowej Koła Naukowego Historii Wojskowości uczestniczyła zarówno w wydarzeniach z życia Uniwersytetu, jak i ogólnopolskich inscenizacjach historycznych, np. Bzura 2005 – rekonstrukcja Bitwy nad Bzurą, gdzie „granatowi” wzbudzili spore zainteresowanie, patrolując teren i pilnując porządku¹⁷.

Działalność kół naukowych zajmujących się odtwarzaniem dziejów antycznych jest ze sobą wyraźnie powiązana, a wielu spośród studentów, którzy te koła współtworzyli, pozostaje w dalszym ciągu w kręgu rekonstrukcji historycznej, najczęściej w zaprzyjaźnionych stowarzyszeniach, bądź kontynuuje współpracę na studiach doktoranckich.

Najmłodszym „nabytkiem” środowiska rekonstrukcyjnego UMCS jest powstałe w 2013 r. Koło Naukowe Rekonstrukcji Historycznej, którego opiekunem jest dr Paweł Jusiak. Zajmuje się ono badaniem rekonstrukcji od strony teoretycznej, a także jej popularyzacją w środowisku uniwersyteckim¹⁸. Koło to cechuje duża rozbieżność w zakresie prezentowanych epok. Możemy w nim spotkać

9 Tamże, s. 14.

10 Tamże, s. 24.

11 Stowarzyszenie na Rzecz Popularyzacji Kultury Antycznej „Hellas et Roma”, oficjalnie zarejestrowane w 2008 r., zob. *Historia starożytna...*, s. 17.

12 Tamże, s. 114.

13 K. Brzyska, *Starożytność odległa i bliska, czyli o niezwykłej codzienności członków Koła Amatorów Antyku*, „Wiadomości Uniwersyteckie” nr 2/2013, s. 50.

14 A. Żuchowska, *Amatorzy Antyku w Belgii*, „Wiadomości Uniwersyteckie”, nr 4/2016, s. 36.

15 A. Obara-Pawłowska, *Caelum in ore. Rekonstrukcja smaku antycznego*, „Wiadomości Uniwersyteckie” nr 3-4/2015, s. 66-67.

16 S. Ducin, *Scorpio Witruwiusza w perspektywie archeologii eksperymentalnej*, w: *Historia starożytna – eksperyment...*, s. 84.

17 S. Cisowski, *Policyjna rekonstrukcja*, „Do Broni”, nr 4/2005, s. 11

18 Rozmowa z Mateuszem Haberkiem, wiceprezesem Koła Naukowe Rekonstrukcji Historycznej z dnia 23.06.2016, 06.09.2016, zapis znajduje się w prywatnych zbiorach autorki.

Fot. Anna Dubis

• Gry antyczne – stanowisko Hellas et Roma (Masfomęcz, 31.07.2016)

zarówno studenta odtwarzającego postać rycerza z początku XV w., jak i damy w XIX-wiecznych kreacjach. Sporym zainteresowaniem cieszy się także okres II wojny światowej. 24 kwietnia 2014 r. Koło zapewniło ciekawą oprawę Konkursu Wiedzy o UMCS dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych, prezentując pokaz mody XIX- i XX-wiecznej¹⁹.

W dniach 26–27 lutego 2016 r. na Wydziale Humanistycznym UMCS odbyła się, zorganizowana we współpracy z Kołem Historyków Metodologów UMCS, konferencja naukowa „Dotknąć historii. Wielopłaszczyznowość odtwórstwa historycznego”, w ramach której uczestnicy mogli przyrzeć się rekonstrukcji historycznej w praktyce, dzięki inscenizacji „Żołnierze Wyklęci” przedstawiającej akcję odbijania więźniów z rąk Urzędu Bezpieczeństwa i sowieckiego NKWD.

Koło Naukowe Rekonstrukcji Historycznej, podobnie jak całe śró-

dowisko rekonstrukcyjne funkcjonujące w ramach Uniwersytetu, współpracuje również z licznymi zewnętrznymi grupami odtwórstwa historycznego, jak GRH Grenadiere, LSRH Front, Towarzystwo Rok 1920 czy Radzyńskie Towarzystwo Kawaleryjskie.

Ciekawym osiągnięciem z zakresu rekonstrukcji historycznej na UMCS była obrona pracy magisterskiej Grzegorza Antoszka, która odbyła się 19 lipca 2015 r. na terenie Muzeum Wsi Lubelskiej. Obrona w formie inscenizacji walk Wehrmachtu z Armią Czerwoną, które rozegrały się na Lubelszczyźnie latem 1944 r., zgromadziła kilkudziesięciu rekonstruktorów oraz całą rzeszę obserwatorów, odbijając się szerokim echem w mediach.

Co należy zauważyć w odniesieniu do rekonstrukcji prezentowanej przez koła działające na UMCS? Są one wyraźnie nastawione na popularyzowanie historii. „Trudno pogodo-

zić się z sytuacją, w której odtwórcy (niekiedy oddzieleni od zwiedzających ustawionymi barierkami, jak ekspozyty w muzeum figur woskowych) stają się jedynie biernymi aktorami, którzy w historycznym anturażu, nieczuli na obecność widzów grają wyłącznie przypisane sobie role...”²⁰.

Prowadzenie zajęć edukacyjnych, pokazów dla szerszego odbiorcy ma podwójnie pozytywny wydźwięk. Należy pamiętać, że poza samymi widzami tak naprawdę najbardziej korzystają na tym sami studenci, albowiem, żeby móc rzetelnie zaprezentować swoją wiedzę, należy wpięrować samemu stać się specjalistą. Dodając zaś do całości aspekt rekreacyjny, tworzy nam się doskonałe narzędzie do samodoskonalenia.

Zatem studencie! Wstąp do legionu, a przeżyjesz prawdziwą przygodę! Zwiedzisz dalekie krainy i poznasz ciekawych ludzi! Nie tylko na papierze...

W opracowaniu nie uwzględniono działalności rekonstrukcyjnej studentów doktorantów UMCS.

Anna Dubis

¹⁹ Konkurs Wiedzy o UMCS, „Wiadomości Uniwersyteckie” nr 4–5/2014, s. 8.

²⁰ M. Nowożeńska, D. Słapek, *Wyobraźnia w karbach zmysłów... Czyli ruch rekonstrukcyjny w edukacji historycznej. Rekonesans*, w: *Historia w kulturze współczesnej...*, s. 448.

Dysfunkcje publicznego prawa gospodarczego

W dniu 12 października 2016 r. odbyła się Ogólnopolska Konferencja Naukowa pt. „Dysfunkcje publicznego prawa gospodarczego”, zorganizowana przez Katedrę Prawa Administracyjnego i Nauki o Administracji Wydziału Prawa i Administracji UMCS w sali konferencyjnej Hotelu Wieniawski Lublinie.

Fot. Konrad Świątkowski

Komitet Naukowy Konferencji tworzyli: Dziekan Wydziału Prawa i Administracji UMCS prof. dr hab. Anna Przyborowska-Klimczak, Kierownik Katedry Prawa Administracyjnego i Nauki o Administracji UMCS prof. dr hab. Marian Zdyb, prof. dr hab. Jerzy Stelmasiak (UMCS), prof. dr hab. Bożena Popowska (UAM), prof. dr hab. Kazimierz Strzyczkowski (UŁ), dr hab. Piotr Ruczkowski, prof. UJK, dr hab. Leszek Bielecki, prof. UJK, dr hab. Paweł Fajgielski, prof. KUL, dr hab. Anna Haładyj (KUL) oraz dr hab. Katarzyna Kokocińska (UAM). W skład Komitetu Organizacyjnego Konferencji weszli: dr Grzegorz Lubeńczuk (UMCS) – przewodniczący, dr Emil Kruk (UMCS), dr Agnieszka Wołoszyn-Cichocka (UMCS). Konferencję objęły patronatem: Wydawnictwo C.H. Beck, Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego, Dziennik Gazeta Prawna oraz Księgarnia Naukowa.pl.

Celem spotkania była analiza dysfunkcji publicznego prawa gospodarczego, ustalenie ich źródeł i wpływu na praktykę stosowania prawa we wskazanym obszarze. Szeroki zakres tematyczny wystąpień, a także debata nad zaprezentowanymi zagadnieniami miały umożliwić sformułowanie

postulatów zmian w obowiązującym prawie, które przyczyniłyby się do wyeliminowania wspomnianych niedoskonałości lub przynajmniej ograniczenia ich niepożądanych skutków.

Uroczystego otwarcia Konferencji dokonała Dziekan prof. dr hab. Anna Przyborowska-Klimczak. Następnie odbyły się dwie sesje plenarne oraz dwie sesje panelowe, podczas których prelegenci reprezentujący kilkanaście ośrodków naukowych z całej Polski wygłosili 20 referatów. Zostały przedstawione m.in. następujące referaty: „Dysfunkcjonalność prawa gospodarczego w kontekście kształtowania ładu publicznego w Polsce” – prof. dr hab. Marian Zdyb (UMCS), „Funkcjonalność i dysfunkcjonalność przepisów publicznego prawa gospodarczego z perspektywy kryterium wartości” – dr hab. Katarzyna Kokocińska (UAM), „Ochrona danych osobowych przedsiębiorcy będącego osobą fizyczną” – dr hab. Paweł Fajgielski, prof. nadzw. (KUL), „O potrzebie wprowadzenia procesowej i materialnoprawnej umowy publicznej (administracyjnej) do systemu prawnych form działania administracji gospodarczej” – dr hab. Piotr Ruczkowski, prof. nadzw. (UJK),

„Umowa koncesji na roboty budowlane lub usługi – dysfunkcja systemu *de lege lata* w tym zakresie. Potrzeba nowej regulacji ustawowej” – dr hab. Leszek Bielecki, prof. nadzw. (UJK), „Prawo ochrony środowiska a prowadzenie działalności gospodarczej. Dysfunkcje i implikacje” – dr hab. Anna Haładyj (KUL), „Dysfunkcje publicznego prawa gospodarczego z perspektywy systemu informacji prawnej Legalis” – dr hab. Przemysław Polański, prof. nadzw. (Wydawnictwo C.H. Beck), „Argument z linii orzeczniczej sądów administracyjnych jako środek łagodzenia dysfunkcjonalności publicznego prawa gospodarczego na przykładzie instytucji doręczenia decyzji administracyjnej spółce cywilnej” – dr Wojciech Taras (UMCS) i dr Maciej Gapski (KUL).

Zamykając obrady, organizatorzy zapewnili, że wszystkie referaty zostaną opublikowane w monografii, która ukaże się nakładem Wydawnictwa C.H. Beck, jak również zapowiedzieli kolejne spotkania naukowe poświęcone problematyce publicznego prawa gospodarczego.

Grzegorz Lubeńczuk
Emil Kruk

Agnieszka Wołoszyn-Cichocka

Jubileusz 60-lecia Zakładu Geografii Regionalnej i Turyzmu

Konferencja „Od regionu geograficznego do regionu turystycznego”

Archiwum ZGRT

• Otwarcie Konferencji. Od lewej: prof. dr hab. Andrzej Świeca i prof. dr hab. Radosław Dobrowolski

W dniach 29–30 września 2016 r. na Wydziale Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej UMCS obchodzono 60-lecie powstania Zakładu Geografii Regionalnej i Turyzmu. Jubileusz świętowano pod patronatem honorowym Rektora UMCS prof. dr hab. Stanisława Michałowskiego, Dziekana Wydziału Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej UMCS dr hab. Sławomira Terpiłowskiego, prof. nadzw. Marszałka Województwa Lubelskiego Sławomira Sosnowskiego, Prezydenta Miasta Lublin dr. Krzysztofa Żuka oraz Prezesa Lubelskiej Regionalnej Organizacji Turystycznej Dariusza Donicy.

Z okazji Jubileuszu odbyła się sesja naukowa oraz wydano specjalne opracowanie pod redakcją Teresy Brzezińskiej-Wójcik, Ewy Skowronek, Andrzeja Świecy, przygotowane przez pracowników Zakładu pt. *Od regionu geograficznego do regionu turystycznego. Lubelszczyzna – implikacje historyczne, teoretyczne, naukowo-badawcze, edukacyjne.*

W jubileuszowych obchodach wzięli udział liczni Goście z Lublina i Polski, których powitał prof. dr hab. Andrzej Świeca, Kierownik Zakładu Geogra-

fii Regionalnej i Turyzmu. Następnie gratulacje i życzenia Jubilatam złożyli: prof. dr hab. Radosław Dobrowolski – Prorektor ds. Nauki i Współpracy Międzynarodowej, dr hab. Sławomir Terpiłowski, prof. nadzw. – Dziekan WNoZiGP, mgr Iwona Ewa Haponiuk – Zastępca Dyrektora Wydziału Sportu i Turystyki Urzędu Miasta Lublin, mgr Dorota Lachowska – Dyrektor Lubelskiej Regionalnej Organizacji Turystycznej, dr hab. Alina Zajadacz, prof. nadzw. z Katedry Turystyki i Rekreacji UAM w Poznaniu

oraz dr hab. Bogdan Włodarczyk, prof. nadzw. – Dziekan Wydziału Nauk Geograficznych Uniwersytetu Łódzkiego. Przemówieniom towarzyszyło wręczenie listów okolicznościowych i gratulacyjnych.

Po przemówieniach rozpoczęto sesję jubileuszową, którą prowadził dr hab. Sławomir Terpiłowski, prof. nadzw. Prof. dr hab. Andrzej Świeca i dr hab. Ewa Skowronek zaprezentowali historię i dorobek naukowy Zakładu. Dr hab. Teresa Brzezińska-Wójcik omówiła zagadnienie regionalizacji w dorobku naukowym pracowników Zakładu. Wystąpienia te stały się asumptem do złożenia gratulacji i podziękowań byłemu długoletniemu Kierownikowi Zakładu – prof. dr hab. Janowi Buraczyńskiemu.

Kolejnym punktem Konferencji były obrady w sesjach plenarnych, w których udział wzięli naukowcy reprezentujący ośrodki akademickie z całej Polski: Uniwersytet Warszawski, Uniwersytet Jagielloński, Uniwersytet Łódzki, Uniwersytet Wrocławski, Uniwersytet Szczeciński, Uniwersytet Rzeszowski, Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu, Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie, Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach, Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie, Akademię Wychowania Fizycznego w Krakowie, Akademię Wychowania Fizycznego w Katowicach oraz UMCS.

Pierwsza z sesji plenarnych, moderowana przez prof. dr hab. Andrzeja Kowalczyka, dotyczyła zagadnień związanych z teoretycznymi aspektami relacji przestrzeni i regionu turystycznego (dr hab. Bogdan Włodarczyk, prof. nadzw.) oraz regionów turystycznych i regionów politycz-

nych (dr Dagmara Chylińska, dr Gerard Kosmala). Druga sesja plenarna, prowadzona przez dr. hab. Bogdaną Włodarczyka, prof. nadzw., była kontynuacją teoretycznych rozważań na temat funkcjonowania regionów. Referaty dotyczyły zagadnień stabilności i odporności obszarów recepcji turystycznej (dr hab. Mirosław Mika), kontrowersji związanych z definiowaniem pojęcia regionu turystycznego (dr hab. Zygmunt Kruczek, prof. nadzw.) oraz subiektywizmu związanego z odbiorem pojęcia regionu turystyczny (prof. dr hab. Maciej Jędrusik).

Po obradach uczestnicy wzięli udział w krótkiej sesji terenowej – zwiedzili Kaplicę Świętej Trójcy na Zamku Lubelskim, Stare Miasto oraz trasę podziemną w Piwnicy pod Fortuną. Na zakończenie dnia poznawali Lublin od strony kulinarnej podczas kolacji regionalnej na Starym Mieście.

W drugim dniu spotkania obrady odbywały się w dwóch równoległych sesjach tematycznych. Pierwszą z nich, dotyczącą produktów turystycznych i ich roli w rozwoju regionu turystycznego, prowadzili kolejno: dr hab. Zygmunt Kruczek,

prof. nadzw. oraz dr hab. Małgorzata Durydiwka. Referat wprowadzający wygłosił prof. dr hab. Aleksander Panasiuk, który omówił zagadnienia dotyczące definiowania pojęć produktu turystycznego i oferty turystycznej z punktu widzenia nauk ekonomicznych. W kolejnych wystąpieniach referenci przedstawili zagadnienia dotyczące funkcjonowania produktów turystycznych w różnych regionach. Dr hab. Małgorzata Durydiwka i dr Katarzyna Duda-Gromada omówiły zagadnienie „nowych” atrakcji kulturowych jako czynnika kształtującego wizerunek regionów turystycznych, a dr Anna Nizioł przedstawiła produkty turystyczne Podkarpacia i ich rolę w rozwoju funkcji turystycznej regionu. Przykład dużego obszarowego produktu turystycznego funkcjonującego na Lubelszczyźnie – Wschodniego Szlaku Rowerowego *Green Velo* przedstawiła mgr Dorota Lachowska.

Kolejny referat był wstępem do omówienia zagadnień z zakresu geoturystyki. Wystąpienie wygłoszone przez prof. dr hab. Andrzeja Kowalczyka dotyczyło teorii i praktyki zagospodarowania turystycz-

no-rekreacyjnego geostanowisk. Następne referaty odnosiły się do zagadnień związanych z projektowanym Geoparkiem Małopolski Przełom Wisły (dr hab. Wojciech Zgłobicki, prof. nadzw., dr Grzegorz Gajek, dr Renata Kołodyńska-Gawrysiak), regionem geoturystycznym Morasko (prof. dr hab. Maria Górską-Zabielską) oraz do wirtualnego zwiedzania Kopalni w Złotym Stoku (dr hab. Waldemar Kociuba, dr Grzegorz Gajek, mgr Łukasz Franczak). Sesję zakończyły referaty omawiające znaczenie żywności tradycyjnej w funkcjonowaniu regionu w opinii studentów Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego (dr hab. Małgorzata Woźniak, prof. nadzw., dr hab. Piotr Gomułka, dr inż. Katarzyna Mierzejewska, Joanna Korpalska) oraz jeden z elementów dziedzictwa kulturowego Warmii i Mazur – dzyndałki warmińskie (dr inż. Jadwiga Spiel, Patrycja Piotrowska).

Równolegle odbywały się obrady sesji drugiej, którym przewodniczyli dr hab. Mirosław Mika i dr hab. Alina Zajadacz, prof. nadzw. Tematyka wystąpień koncentrowała się wokół uwa-

• Zwiedzanie Lublina

Archiwum ZG&IT

runkowań i funkcjonowania turystyki na przykładach regionów z Polski i ze świata. Obrady rozpoczęto referatami dotyczącymi wykorzystania mediów w turystyce. Omówiono rolę mediów społecznościowych i ich znaczenie jako baz danych w procesie planowania rozwoju turystyki (dr hab. Alina Zajadacz, prof. nadzw.) oraz zaprezentowano medialne i potoczne wizerunki Lubelszczyzny (dr Małgorzata Dziekanowska). Na przykładach kolejnych polskich regionów omówiono współczesne przemiany turystyki na Wyżynie Krakowsko-Częstochowskiej (dr Robert Pawlusiński) oraz funkcjonowanie ekomuzeów w Bieszczadach i Beskidzie Niskim (dr Małgorzata Buczek-Kowalik). Zaprezentowano turystyczne regiony transgraniczne na przykładzie wybranych regionów Ameryki Południowej (prof. dr hab. Mirosława Czerny, prof. dr hab. Andrzej Czerny) oraz uwarunkowania i problemy rozwoju turystyki w Meksyku w regionie Jukatano

(dr Joanna Kowalczyk-Anioł). Spośród regionów europejskich zaprezentowano Eggenburg w Dolnej Austrii (dr Katarzyna Gmyrek-Gońab) oraz regiony turystyczne Europy Środkowej i rolę dziedzictwa historyczno-kulturowego w ich rozwoju (dr Robert Faracik).

W przerwie obrad odbyła się sesja posterowa, której tematyka koncentrowała się wokół zagadnień związanych z geoturystyką, atrakcyjnością turystyczną, agroturystyką i uwarunkowaniami

rozwoju turystyki. Łącznie wygłoszono 35 referatów, część w formie posterów.

Obrady zakończono podsumowaniem poszczególnych sesji i dyskusją. Spotkanie było nie tylko sposobnością do zaprezentowania dorobku naukowego referentów, wymiany myśli i poglądów badawczych, ale również okazją do przyjacielskich rozmów i wspomnień oraz zacieśniania więzi koleżeńskich.

Renata Krukowska

Archiwum ZGRIT

Historia Zakładu Geografii Regionalnej i Turyzmu

Zakład Geografii Regionalnej i Turyzmu wywodzi się z Katedry Geografii Regionalnej, powołanej uchwałą Senatu UMCS 1 kwietnia 1956 r. Organizatorem i pierwszym kierownikiem Zakładu była prof. dr Aniela Chałubińska. W 1970 r., po reorganizacji Wydziału, Katedrę przekształcono w Zakład Geografii Regionalnej, a funkcjonujący przy Katedrze od 1961 r. Zakład Metodologii Nauczania Geografii zlikwidowano. Po przejściu na emeryturę prof. Anieli Chałubińskiej, kuratorem Zakładu został prof. dr Henryk Maruszczak, a następnie Zakładem kierowali: dr Tadeusz Szczepanik, doc. dr hab. Stefan Nakonieczny i prof. dr hab. Jan Buraczyński. Ciągłość organizacyjną Katedry, a następnie Zakładu Geografii Regionalnej podkreślał zakres badawczy jednostki,

który obejmował zagadnienia z zakresu regionalizacji. Ważny dział stanowiły również studia nad historią i metodyką nauczania geografii, aż do roku 1994, kiedy ze struktury Zakładu wydzieliła się – jako oddzielna jednostka – Pracownia Dydaktyki Geografii, kierowana przez dr Mariannę Nowak.

Od 1 grudnia 1990 r. pieczę nad Zakładem sprawuje prof. dr hab. Andrzej Świeca. Cechą charakterystyczną działalności badawczej zespołu Zakładu pod kierunkiem prof. Andrzeja Świecy jest ciągły rozwój badań środowiskowych oraz kreowanie indywidualnego podejścia do tychże, szczególnie w aspekcie metodycznym i regionalnym. Nurty badawcze obejmują grupy tematyczne z zakresu: geomorfologii strukturalnej i dynamicznej, ukierunkowanej hydrologicznie ochrony środowi-

ska, geografii społeczno-ekonomicznej i geografii kultury. Rozszerzenie horyzontów badawczych o zagadnienia geografii turystyki było w roku 2008 podstawą zmiany nazwy jednostki na Zakład Geografii Regionalnej i Turyzmu.

Na podkreślenie zasługuje wypracowany przez pracowników warsztat badawczy oraz wszechstronne wykorzystanie ich rosnącego doświadczenia badawczego. W dużym stopniu badania prowadzone przez pracowników Zakładu mają charakter studiów zespołowych (pracownicy i doktoranci) i dotyczą w sensie przestrzennym głównie obszarów Polski wschodniej, w tym Wyżyny Lubelskiej i Roztocza, a także terenów pogranicza polsko-ukraińskiego oraz Spitsbergenu południowo-zachodniego.

Renata Krukowska

Wizyta redaktora Luisa Costy Ribasa odbyła się na Wydziale Politologii UMCS 19 października 2016 r. z inicjatywy Ambasady Stanów Zjednoczonych w Warszawie. Spotkanie ze studentami i pracownikami Wydziału było poświęcone tegorocznej prezydenckiej kampanii wyborczej w Stanach Zjednoczonych.

W pierwszej części red. L. Costa Ribas zaprezentował przebieg oraz kluczowe cechy charakterystyczne kampanii oraz jej wyjątkowość na tle dotychczasowych elekcji. Wiele miejsca poświęcił roli mediów, które obecnie są nie tylko kanałem komunikowania się i środkiem wywiera-

Fot. Sylwia Skomicka

• Red. Luis Costa Ribas

Spotkanie z red. L. C. Ribasem

nia wpływu na publiczność, ale także celem samym w sobie. Jako jeden z celów aktualnej kampanii Donalda Trumpa red. L. Costa Ribas wskazał bowiem (zwłaszcza w razie przegranej w wyborach) pozyskanie popularności, poparcia i pozycji w sferze publicznej, które przyniosą zyski z inwestycji w sektor telewizyjny w USA. Media są bardzo nastawione na zyski, którym służy prezentowanie takich newsów, które „sprzedają” reklamy. A sprzedaż taką zapewniają skandale polityczne oraz kontrowersyjne wypowiedzi i zachowania aktorów politycznych.

L. Costa Ribas przedstawił także krótką charakterystykę elektoratów Partii Republikańskiej i Demokratycznej. Zdaniem redaktora, w kształtowaniu się preferencji wyborczych decydującą rolę odgrywają emocje zbliżone naturą do religii („wiara” w kandydata). Powoduje to „odracjonalnienie” postaw i zachowań wyborczych oraz debaty publicznej i sprawia, że elektoraty stają się „wrogimi plemionami”, pomiędzy którymi nie może dojść do porozumienia. Popularność Donalda Trumpa to, zdaniem gościa, zarówno kwestia jego pozycji w sferze medialnej jako celebryty, kreowanie wizerunku kandydata jako normalnego człowieka z są-

siedztwa „takiego jak my”, jak również opieranie się na ludzkich lękach (np. przed emigrantami), frustracji czy nawet złości z powodu problemów w sferze gospodarczej (biznes i zatrudnienie).

W drugiej części spotkania red. L. Costa Ribas odpowiadał na pytania publiczności. Dotyczyły one m.in. kluczowych tematów kampanii oraz roli dziennikarzy w niej. Najważniejsze problemy kampanii, zgodnie z wynikami badań Instytutu Gallupa, to bezrobocie oraz niska jakość zatrudnienia (*underemployment*), które przyczyniają się do frustracji, a nawet buntu klasy średniej. Red. L. Costa Ribas w sposób krytyczny przedstawił rolę dziennikarzy w kampanii, których aktywność ulega nadmiernej komercjalizacji, a sferę informacyjną dotyka spadek jakości informacji i tabloidyżacja. Dziennikarze mogą negatywnie wpływać na postrzeganie życia politycznego, jeśli nie weryfikują faktów lub wypowiedzi polityków. Istotne znaczenie w tym zakresie mają także media społecznościowe, które dla młodego pokolenia stanowią główne źródło informacji, zwłaszcza w okresie kampanii wyborczej, kiedy obywatele podejmują kluczowe decyzje polityczne.

Ewa Nowak-Teter

„Dramat poetycki od-nowa”

W dniach 25–26 października 2016 r. w Oddziale Literackim im. Józefa Czechowicza Muzeum Lubelskiego odbyła się interdyscyplinarna konferencja naukowa „Dramat poetycki od-nowa”, zorganizowana przez Pracownię Historii Dramatu 1864–1939 przy Instytucie Literatury Polskiej Wydziału Polonistyki Uniwersytetu Warszawskiego, Instytut Filologii Polskiej KUL, Instytut Filologii Polskiej UMCS oraz Oddział Literacki im. J. Czechowicza Muzeum Lubelskiego.

Na konferencji wystąpiło 26 prelegentów z dziesięciu ośrodków akademickich z całego kraju, wygłaszających referaty w siedmiu blokach. W wystąpieniach dominowały rozważania na temat aktualności definicji dramatu poetyckiego oraz różnorodności jego form. Analizowano i interpretowano utwory z różnych epok literackich. Głos zabierali m.in. prof. dr hab. Bernadetta Kuczera-Chachulska, prof. dr hab. Ewa Wąchocka, dr hab. Grażyna Legutko, prof. UJK, prof. dr hab. Wojciech Kaczmarek, dr hab. Edward Jakiel. Wystąpienia uczestników stały się pretekstem do żywych dyskusji prowadzonych w ramach bloków oraz w kularach.

Dominik Gac

Fot. Dominik Gac

Ukraińsko-polskie sympozjum fizykochemiczne we Lwowie

Fot. A. Gierak

• Otwarcie sympozjum w Auli Uniwersytetu Lwowskiego. Od lewej: dr hab. J. Narkiewicz-Michałek i dr hab. J. Skubiszewska-Zięba, prof. R. Gładyszewski – Prorektor Uniwersytetu Lwowskiego, prof. M. Kartel – Dyrektor Instytutu Chemii Powierzchni NANU, prof. H. Sobczuk – Dyrektor Przedstawicielstwa PAN w Kijowie, prof. B. Semak – Prorektor Lwowskiej Akademii Handlu i Ekonomii, prof. L. Mikhalovska (Uniwersytet w Brighton, UK)

Współpraca naukowa pomiędzy Wydziałem Chemii UMCS a Narodową Akademią Nauk Ukrainy (NANU) i innymi ośrodkami badawczymi na Ukrainie w dziedzinie fizykochemii zjawisk powierzchniowych i ich technologicznych zastosowań rozwija się od ponad 30 lat. Kamień węgielny pod tę współpracę położyli prof. Roman Lebeda ze strony polskiej oraz dr Artur Korol ze strony ukraińskiej. Pierwsze ich wspólne publikacje ukazały się już w 1983 r.

W miarę upływu lat we współpracę włączało się coraz większe grono naukowców, często o znanych w świecie nazwiskach. Szczególny wkład mieli tu m.in. ukraińscy profesorowie: Yurii Trasevich, Vladimir Turov, Valentyn Tertykh, Vladimir Brei, Vladimir Sydoruk, Vladimir Zarko, Aleksander Puzyi i Vladimir Gunko, doktor *honoris causa* UMCS, który otrzymał ten tytuł w 2013 r. Ze strony polskiej należy wymienić najbliższe współpracownicy prof. Romana Lebedy, tj. dr hab. Jadwigę Skubiszewską-Ziębę i dr hab. Barbarę Charmas oraz profesorów: Władysława Janusza, Annę Deryło-Marczewską, Barbarę Gawdzik, Andrzeja Dąbrowskiego i Jolantę Narkiewicz-Michałek. Do tej pory badania zaowocowały blisko 400 wspólnymi publikacjami, które ukazały się w czasopiśmie o za-

sięgu międzynarodowym z wysokim Impact Factor, takich jak na przykład „ACS Nano” (~12,9), „Advances in Colloid and Interface Science” (7,8), „Chemical Communications” (6,57), „Carbon” (6,2), „Langmuir” (3,99), a także były przedstawiane na wielu prestiżowych konferencjach i sympozjach. Częste i naprzemienne wizyty naukowe sprzyjały też pozyskiwaniu i realizacji wspólnych projektów badawczych: grantów NATO, bilateralnych projektów polsko-ukraińskich i grantów europejskich (Compositum, Nanobiomat). Oprócz wymienionych wyżej ważnych aspektów współpracy polskich i ukraińskich badaczy, na uwagę zasługuje jeszcze jeden, który był naturalną konsekwencją coraz bardziej zacieśniających się więzi naukowych i potrzebą przedyskutowania wspólnych doświadczeń w większym gronie.

Postanowiono, że takim forum będą organizowane co roku polsko-ukraińskie sympozja pod nazwą „Theoretical and Experimental Studies on Interfacial Phenomena and Their Technological Applications”. Miały się one odbywać na przemian w Polsce i na Ukrainie. Pierwsze sympozjum z tego cyklu odbyło się w 1995 r. w Kazimierzu Dolnym nad Wisłą. Następne odbywały się w Kijowie (1996, 2012), Lublinie (1999, 2003), Odessie (2000, 2001, 2004), Sandomierzu (2005), Zamościu (2007), Kielcach (2010) i Zakopanem (2014). Lwów gościł uczestników sympozjum w latach 1998 i 2006 oraz w roku bieżącym.

W dniach 12–15 września 2016 r. w gościnnych murach Uniwersytetu Lwowskiego im. Iwana Franki odbyło się XV Ukraińsko-Polskie Sympozjum i równocześnie druga konferencja Nanobiomatu „Nanostructured Biocompatible/Bioactive Materials”. Nanobiomat to czteroletni Grant Europejski akcji Marie Curie (IRSES) pozyskany w 2014 r. i realizowany wspólnie przez naukowców polskich i ukraińskich. Koordynatorem całego projektu i kierownikiem zespołu polskiego jest Dziekan Wydziału Chemii UMCS prof. Anna Deryło-Marczewska, zaś kierownikiem

zespołu ukraińskiego – prof. Valentin Tertykh z Instytutu Chemii Powierzchni NANU w Kijowie.

Pomimo obaw związanych z trudną sytuacją na Ukrainie, dzięki determinacji organizatorów i przychylności Władz Uniwersytetu Lwowskiego, sympozjum mogło dojść do skutku. W Komitecie Honorowym XV Sympozjum Ukraińsko-Polskiego zasiadli Rektor UMCS prof. Stanisław Michałowski i Rektor Uniwersytetu im. I. Franki we Lwowie prof. Władimir Melnyk. Organizacją sympozjum zajęli się głównie koledzy z NANU i z Wydziału Chemii Uniwersytetu Lwowskiego. Funkcję sekretarza pełnił tradycyjnie dr Eugeniusz Aksenenko z Akademii Nauk Ukrainy w Kijowie.

Ze strony polskiej współorganizatorami sympozjum były: Wydział Chemii UMCS, Lubelski Oddział Polskiego Towarzystwa Chemicznego, Polska Akademia Nauk i po raz pierwszy Przedstawicielstwo Polskiej Akademii Nauk w Kijowie, którym kieruje prof. Henryk Sobczuk. Wydział Chemii w Komitecie organizacyjnym reprezentowały dr hab. Jadwiga Skubiszewska-Zięba i dr hab. Barbara Charnas, a Polskie Towarzystwo Chemiczne – Przewodnicząca Lubelskiego Oddziału dr hab. Jolanta Narkiewicz-Michałek, znana w środowisku naukowym ze swoich talentów organizacyjnych. Utrzymywały one stały kontakt z dr. Eugeniuszem Aksenenką i wspomagały go w sprawach organizacyjnych, takich jak rekrutacja polskich uczestni-

ków i ustalanie programu naukowego sympozjum. Rozumiejąc trudną sytuację finansową Ukrainy, Lubelski Oddział PTChem i Przedstawicielstwo Polskiej Akademii Nauk z siedzibą w Kijowie wsparło finansowo organizatorów i dzięki temu w spotkaniu mogło wziąć udział więcej młodych naukowców z Ukrainy.

Tegoroczne sympozjum zgromadziło 117 aktywnych uczestników (55 osób z Polski i 62 z Ukrainy) reprezentujących renomowane ośrodki naukowe z Polski (UAM Poznań, UMK Toruń, WAT Warszawa, PW, UJK w Kielcach, UMCS, PL) i Ukrainy (Instytuty NANU w Kijowie, tj. Chemii Powierzchni, Sorpcji i Problemów Endoekologii, Chemii Koloidów i Chemii Wody, Uniwersytety w Odessie, Dnieprze, Lwowie, Użgorodzie, Winnicy i in.).

12 września wieczorem uczestnicy sympozjum spotkali się w auli uniwersyteckiej, by wysłuchać koncertu Zespołu Ludowego Uniwersytetu Lwowskiego. Dla polskiej grupy wzruszającą niespodzianką był repertuar koncertu. W wielu huculskich pieśniach usłyszeli motywy „od zawsze” znane, lubiane i śpiewane przy różnych okazjach w Polsce. Któż nie słyszał u nas piosenek o przybyłych pod okienko ułanach czy o sokołach omijających góry, lasy, pola, doły. Po tym pięknym koncercie gospodarze zaprosili wszystkich na powitalny bankiet do restauracji w Domu Naukowca, gdzie przed wojną mieściło się Kasyno Szlacheckie i gdzie spo-

tykali się hodowcy koni. Wybór tego miejsca był miłym gestem ukraińskich gospodarzy w stronę polskich gości.

13 września o godz. 9.00 w auli Uniwersytetu Lwowskiego odbyło się uroczyste oficjalne otwarcie XV Ukraińsko-Polskiego Sympozjum, którego dokonał Dyrektor Instytutu Chemii Powierzchni NANU w Kijowie, członek Narodowej Akademii Nauk Ukrainy prof. Mykola Kartel. Po nim głos zabrali kolejno Prorektor Uniwersytetu Lwowskiego prof. Roman Gładyszewski, Dyrektor Przedstawicielstwa PAN w Kijowie prof. Henryk Sobczuk, Prorektor Lwowskiej Akademii Handlu i Ekonomii prof. Bohdan Semak i prof. Lyuba Mikhalovska. W imieniu Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej uczestników sympozjum przywitała dr hab. Jadwiga Skubiszewska-Zięba. Następnie rozpoczęła się pierwsza sesja wykładowa, której przewodniczył prof. Mykola Kartel.

Program naukowy sympozjum był bardzo bogaty. Wystąpienia dotyczyły teoretycznych i eksperymen-

• Dr Oleh Demchuk (pierwszy z lewej) z ukraińskimi kolegami podczas powitalnego spotkania w Domu Naukowca

Archiwum Oleha Demchuka

• Koncert Zespołu Ludowego Uniwersytetu Lwowskiego

Fot. Oleh Demchuk

talnych badań zjawisk zachodzących na granicach faz, a w szczególności adsorpcji, chromatografii, katalizy, wymiany jonowej oraz zagadnień ochrony zdrowia i środowiska naturalnego. Odbyło się pięć sesji wykładowych, dwie równoległe do nich sesje projektu Nanobiomat oraz trzy sesje posterowe. Pierwszą sesję plenarną Nanobiomatu poprowadziła dr hab. Jadwiga Skubiszewska-Zięba, a drugą – prof. Lyuba Michałowska. Łącznie na wszystkich sesjach wygłoszono 42 wykłady i przedstawiono 162 postery.

Sesje naukowe odbywały się w trzech miejscach. 13 września była to aula Uniwersytetu Lwowskiego. Następnego dnia, w ramach sesji wyjazdowej, uczestnicy obradowali w eleganckim ośrodku konferencyjno-rekreacyjnym w Żółtkwi. Po obradach udali się na zwiedzanie tej historycznej miejscowości założonej w 1597 r. przez hetmana polnego koronnego Rzeczypospolitej Stanisława Żółkiewskiego. Rynek miasteczka przypomina nasz rynek w Zamościu, a z cenniejszych zabytków przetrwały tu stary kościół katolicki i cerkiew prawosławna ufundowane przez rodzinę Żółkiewskich oraz synagoga z czasów króla Jana Sobieskiego.

15 września sesja wykładowa odbywała się w reprezentacyjnej sali Se-

• Uroczyste zakończenie sympozjum w sali lustrzanej Senatu Uniwersytetu Lwowskiego

Fot. Olek Demchuk

natu Uniwersytetu Lwowskiego zwanej Salą Lustrzaną. Po niej nastąpiło oficjalne zamknięcie XV Ukraińsko-Polskiego Sympozjum. Profesorowie Mykola Kartel, Volodymyr Brei i Volodymyr Vasylechko, podsumowując osiągnięcia sympozjum, podkreślili jego wysoki poziom naukowy. Zwrócili uwagę na liczny udział młodych naukowców z obu krajów. Najlepsze pod względem merytorycznym prezentacje wygłoszone przez młodych naukowców w języku angielskim (głównym języku konferencji) zostały wyróżnione dyplomami i drobnymi nagrodami pieniężnymi. Spośród polskich uczestników wyróżnienia otrzymali: mgr Agnieszka Chrzanowska i dr Małgorzata Zienkiewicz-Strzałka.

Dr hab. Jadwiga Skubiszewska-Zięba, prof. Anna Deryło-Marczewska i dr hab. Jolanta Narkiewicz-Michałek podziękowały Komitetowi Organizacyjnemu Sympozjum, a w szczególności profesorom Vasylechko i Rohovkowi z Uniwersytetu Lwowskiego za trud włożony w perfekcyjne zorganizowanie spotkania i przyjęcie polskich uczestników z iście wschodnią gościnnością. Zapowiedziały, że następne XVI sympozjum odbędzie się za dwa lata w Polsce i zaprosiły na nie wszystkich obecnych. Na zakończenie Sekretarz Sympozjum dr Eugeniusz Aksenenko zakomunikował, że dzięki staraniom prof. Władysława Rudzińskiego ukaże się specjalne wydanie czasopisma „Adsorption Science and Technology” (IF ~ 0.7), zawierające najlepsze prace przedstawione na

sympozjum. Ponadto, dwa inne czasopisma, tj. „Chemistry, Physics and Technology of Surface” oraz „Current Chemistry Letters” zadeklarowały chęć opublikowania prac uczestników sympozjum.

Z uwagi na napięty program naukowy, uczestnikom pozostało tylko późne czwartkowe popołudnie, które mogli przeznaczyć na krótki spacer po Lwowie, odwiedzenie bliskiego naszym sercom Cmentarza Łyczakowskiego, zaś koneserom czekoladek na słodkie zakupy w eleganckim firmowym sklepie Roshena. Mogli oni również obejrzeć słynny hotel George, gdzie nocoowało kilkunastu polskich uczestników sympozjum i których, z tego powodu, można nazwać szczęśliwcami. Pomyśleć tylko, że przy śniadaniu w hotelowej restauracji mogli obejrzeć migawki z ulic przedwojennego Lwowa przy akompaniamencie arii operetkowych wykonywanych przez niezapomnianego tenora Jana Kiepurę... Niektórzy odwiedzili też słynną „Szkocką”, gdzie bywalec tej kawiarni, genialny matematyk prof. Stefan Banach (brat przyrodni wybitnego chemika prof. Andrzeja Waksmundzkiego, twórcy lubelskiej szkoły chemii fizycznej), przy kawie, dawno, dawno temu rozwiązywał z kolegami problematy matematyczne. Zapisywane na gorąco na kawiarnianych papierowych serwetkach notatki dziś tworzą książkę, z którą mogą zapoznać się kawiarniani goście.

*Monika Iskierko-Wichrowska
Jadwiga Skubiszewska-Zięba
Jolanta Narkiewicz-Michałek*

Archiwum A. Gieraka

• Sesja posterowa w holu Uniwersytetu Lwowskiego. Od lewej: prof. A. Gierak i dr K. Jedynak (UJK w Kielcach), dr hab. J. Skubiszewska-Zięba

Sławiści z UMCS na Święcie Literatury Polskiej we Lwowie

W dniach 9–11 października 2016 r. we Lwowie odbyło się Święto Literatury Polskiej, które zgromadziło pisarzy, naukowców oraz dziennikarzy z Lublina, Lwowa, Kijowa, Łucka i Doniecka. Patronat honorowy nad wydarzeniem objeli Marszałek Województwa Lubelskiego oraz Muzeum Niepodległości w Warszawie.

Kluczowym punktem programu wydarzenia było wręczenie Międzynarodowej Nagrody Literackiej im. Józefa Łobodowskiego, którą Stowarzyszenie Pisarzy Polskich, główny organizator, przyznaje od dwóch lat. To prestiżowe literackie wyróżnienie otrzymują pisarze z krajów zza wschodniej granicy, których dzieła docierają do polskich czytelników w przekładzie, oraz tłumacze współczesnej polskiej literatury pięknej, przekładający polskie utwory na jeden z języków krajów Europy Środkowo-Wschodniej. Nagrodę przyznaje się także popularyzatorom współpracy na polu polityki, nauki, literatury i sztuki, integrującym przedstawicieli tych środowisk z krajów sło-

wiańskich. W tym roku jury zasiadli duchowni, naukowcy, literaci i dziennikarze, m.in. ks. prof. dr hab. Edward Walewander (przewodniczący, KUL) prof. dr hab. Marija Żygałowa (Uniwersytet w Brześciu, Białoruś), prof. dr hab. Swietłana Krawczenko (Uniwersytet w Łucku, Ukraina), dr Jan Sęk (dyrektor naczelny Filharmonii in. H. Wieniawskiego w Lublinie), prozaik i tłumacz Wojciech Pestka oraz prezes Stowarzyszenia Pisarzy Polskich Oddział Lublin Zbigniew W. Fronczek, a także pracownicy Zakładu Filologii Ukraińskiej UMCS – prof. dr hab. Lubow Frolak, prof. dr hab. Feliks Czyżewski oraz dr Marek Olejnik.

Nagrodą im. Józefa Łobodowskiego w roku 2016 uhonorowani zostali: w kategorii pierwszej *ex aequo* Iwan Jackanyn (Stowacja) za książkę *Dobry już byłem* (przekład na j. polski – I. Wasilewska) oraz Tetiana i Serhij Dziubowie (Ukraina) za książkę *Rozmowa mężczyzny i kobiety* (przekład na j. polski – A. Tylutka, M. Chłopek-Labo, R. Krzemieńska); w kategorii drugiej: Pawło Hrycenko (Kijów) – językoznawca, dy-

rektor Instytutu Języka Ukraińskiego Narodowej Akademii Nauk Ukrainy, sławista o międzynarodowym autorytecie; w kategorii trzeciej: Zbigniew Chrzanowski (Lwów) – dyrektor artystyczny Polskiego Teatru Ludowego we Lwowie, propagator idei ponadgranicznej współpracy kulturalnej, aktor i reżyser. Na ręce wydawców i tłumacza dzieła Józefa Łobodowskiego *Przeciw upiorom przeszłości*, które ukazało się nakładem wydawnictwa Test (Lublin) oraz Astrolabia (Lwów), jury skierowało listy gratulacyjne (przekład na j. ukraiński – A. Pawłyszyn, Lwów).

To ważne literackie i kulturalne wydarzenie zorganizowało Stowarzyszenie Pisarzy Polskich Oddział Lublin przy wsparciu Zakładu Filologii Ukraińskiej UMCS, Fundacji „Willa Polonia”, Stowarzyszenia „Polska-Wschód” oraz Muzeum Niepodległości w Warszawie. Fundatorami nagród dla laureatów były organizacje: Fundacja „Willa Polonia”, Fundacja dla Pokoleń, Stowarzyszenie „Polska-Wschód”, Muzeum Niepodległości w Warszawie, a także mecenas: ks. prof. Edward Walewander, prof. Feliks Czyżewski, dr Jan Sęk, prezes SPP Oddział Lublin Aldon Dzieciot i Wojciech Pestka.

Ewa Białek

Goście z Kazachstanu

W dniu 19 października 2016 r. Wydział Polilogii odwiedziła delegacja Uniwersytetu Narxoz w Ałma-Aty w Kazachstanie, kierowana przez prof. Adila Junussova, politologa, dziekana Wydziału Prawa tej uczelni. Wydział ten prowadzi ba-

dania i proces dydaktyczny także o profilu politologicznym. Członkiem delegacji była także dr Saltanat Yessetova. Gości przyjęli prof. Marek Pietraś – prodziekan ds. badań naukowych i współpracy międzynarodowej oraz prof. Walenty Baluk, dyrektor Centrum Europy Wschodniej UMCS. Przedmiotem rozmów były ustalenia dotyczące współpracy naukowej i dydaktycznej. Delegacja Uniwersytetu Narxoz przedłożyła propozycję umowy o współpracy z UMCS.

Marek Pietraś

Fot. Grzegorz Nizioł

Fot. Grzegorz Nizioł

Koniec września ubiegłego roku, wyjeżdżam do Niemiec. Cieszę się z tzw. urlopu badawczego, którego udziela mi (jakżem mu za to wdzięczny!) Pan Rektor, gdzieś po 15 latach dydaktycznej krzątania, z krótkoterminowymi wyjazdami studyjnymi. Oczywiście, cieszę się także ze stypendiów ofiarowanych przez niemieckie fundacje – Katholischer Akademischer Ausländer-Dienst oraz (program dla alumnów) Alexander von Humboldt Stiftung.

• Jan Hudzik w Karlsruhe

Archiwum autora

Powód wyjazdu, prawdę mówiąc, nie jest do końca „naukowy” – osobiste ingredience: zmęczenie dydaktyką, ale także potrzeba zmiany klimatu, otoczenia intelektualnego, języka, mediów, polityki...

Wstępnie projekt badawczy dotyczy intelektualistów i sfery publicznej – kilka artykułów na ten temat zdążyłem już wcześniej opublikować, z odwołaniami do realiów rodzimych. Uznałem, że niewiele mam już tu do dodania. Zachciało mi się sprawdzić, upewnić, że zagranicą jest inaczej – za tą granicą, którą skądinąd jakoś już przecież znam. Wyjeżdżam z przekonaniem, że dziś nie ma już u nas miejsca ani zapotrzebowania na intelektualistów, z wielu względów. Krótko: od 1989 r. narasta antyintelektualizm, który jest m.in. składnikiem tak zwanej „kultury podejrzliwości” (termin politologa niemieckiego Jana-Wernera Müllera). Zjawisko typowe dla społeczeństw po zmianie systemu politycznego: intelektualisci, jako eksponowane osoby publiczne, stają się obiektem demaskacji i zniesławienia – jako etniczni Żydzi, dawni działacze partii komunistycznej bądź tajni agenci itd. Atmosferę, w której potencjalnie każdy traci niewinność, podgrzewa jeszcze zjawisko znane w historii idei jako „zdrada klerków” (od tytułu książki Juliana Bandy z 1927 r.) – niezależni

O Niemczech, intelektualistach i mediach

twórcy, oddani ideom solidarności, sprawiedliwości i wolności, uznanie i pozycję zawodową zawdzięczający masowemu ruchowi społecznemu, nagle oddalają się od niego i stają po „drugiej” stronie, przy nowych elitach władzy i biznesu. Władzę ducha zamieniają na władzę pieniądza – uczą neoliberalnych reguł gry, bronią praw dzikiego, drapieżnego kapitalizmu, produkującego nową kategorię społeczną nazwaną później *prekariatem*... Znamy tę historię. Klerkowie legitymizują ten stan rzeczy, pogłębiające się podziały społeczne, posługują się językiem innym niż „zwykli” obywatele, mówią o innym świecie niż ten, który znają ci ostatni. Bratają się zarówno z politykami, jak i z ludźmi mediów – ten sojusz nie wychodzi im jednak na dobre, jako „grupa zawodowa” faktycznie stają się bowiem ostatecznie ofiarami jednych i drugich. Profesorowie-ekspertki po intensywnej wieloletniej praktyce medialnej stają się *porte-parole* „swoich” dziennikarzy

– spełniają i wyprzedzają ich oczekiwania, wpisują się w ich ulubione konwencje frazeologiczne i narracyjne. Od ćwierćwiecza kształtuje się nieformalna i nieliczna grupa tych samych postaci, dyżurnych zawodowych komentatorów bieżącej polityki w najważniejszych mediach opiniotwórczych, czasami z widocznymi śladami zmęczenia i znudzenia na twarzy, wypranych z wszelkich idei wychodzących poza doraźność i niezdolnych zaprojektować jakkolwiek zmianę społeczną, przeciwstawić się panującym relacjom władzy, wprowadzić do debaty publicznej inny język i inne punkty widzenia niż te, które proponują dziennikarze i ich mocodawcy, czyli wydawcy – zawsze naturalnie politycznie i finansowo uwikłani.

Na tym tle uniwersytet, zwykle główne miejsce zatrudnienia intelektualistów, pozostaje zajęty sam sobą, zdobywaniem coraz wyższych pozycji w krajowym i międzynarodowym rankingu uczelni, niustannym

podwyższaniem jakości kształcenia, idącym w parze z nieustannym jej (teżże jakości) obniżaniem się itd. To wszystko sprzyja wyparciu z polskiej sfery publicznej intelektualistów – akademików, uczonych, twórców czy jakkolwiek jeszcze można ich nazwać – skutkującemu jej wyjąłowieniem, monotonią mainstreamowych mediów, których pluralizm jest pozorny – wszystkie operują tym samym językiem, narzucają te same punkty widzenia... Diagnoza banalna, powtarzana przez krytyków kultury masowej niemal od chwili jej poczęcia. Dzisiaj przybiera czasem formę profesorskiego marudzenia, narzekania na upadek cnót intelektualnych, na biurokrację parametryzującą wszelkie zawodowe poczynania uczonego, nakazującą mu pozyskiwać środki finansowe na swoje badania z „innych źródeł” niż sam uniwersytet, publikować w fachowych czasopismach, szczególnie anglojęzycznych, wysoko punktowanych i niedostępnych szerszej publiczności, pisać durne sprawozdania, sylabusy itd. Wszystkie te praktyki mają służyć jedynie wyjąłowianiu jego myślenia, a romantyczny patos poszukiwania prawdy zamieniać na wykalkulowaną autopromocję, gwarantującą co najwyżej osiągnięcie w środowisku pozycji eksperta centralnych instytucji, dystrybuujących publiczne środki na naukę...

Jak na ironię – takie same lamente znajduję w niemieckiej debacie publicznej. Na łamach opiniotwórczej gazety „Die Zeit” (30.07.2015) doskonale formułuje je Bernhard Pörksen, medioznawca z uniwersytetu w Tybindze, wymieniając kilka przykładów, pod którymi kryją się wszystkie wyzwania do „agresywnego inscenizowania możliwości badań naukowych”: „Więcej środków z innych źródeł! Więcej artykułów w czasopiśmie [w domyśle: wysoko punktowanych]! Więcej wniosków [grantowych]! Obsadzać własne tematy! Wchodzić we właściwe sieci [kontaktów naukowych]!”. Nowe pokolenie profesorów w Niemczech staje więc przed wyzwaniami, jakie niosą z sobą uniwersalne dziś tendencje w polity-

ce naukowej państwa, stawiającej na ekonomizację i parametryzację nauki, i poprzez te mechanizmy – tak brzmi zarzut – blokującej intelektualistom drogę do sfery publicznej.

Zanurzającemu się w niemiecką debatę publiczną polskiemu akademikowi trudno się jednak, mimo tych rozpaczliwych deklaracji, tak od razu zgodzić na zrównanie ich z narzekaniami własnymi, przyznać, że sąsiedzi zmagają się z tymi samymi co i my absurdami (gdzieś „musi być przecież normalnie!”). Szuka potwierdzenia dla swych wstępnych hipotez, żeby psychicznie się podbudować, otrząsnąć z rozgoryczenia i podjąć sensowną argumentację, na nowo uzasadniać kompetencje krytyczne i powinności obywatelskie intelektualisty.

Interesują mnie adaptacje współczesnej krytycznej teorii społecznej w debacie publicznej – nie tyle udział w niej samych filozofów, ile filozoficznych kategorii prawa, tożsamości, państwa, sprawiedliwości... Niemiecki dyskurs tożsamościowy – jak każdy filozof dobrze pamiętam znaczenie wystąpienia w latach 80. minionego wieku Jürgena Habermasa, jego koncepcję patriotyzmu konstytucyjnego, w tzw. sporze historyków. Nadal wydaje mi się więc, że niemiecka debata jest mimo wszystko bardziej otwarta na intelektualistów niż polska, że mają oni nieograniczone możliwości pojawiania się w mediach prywatnych i publicznych. Te ostatnie, powiedzmy 1 i 2 program telewizji (Das Erste i ZDF), francusko-niemiecki kanał telewizyjny ARTE, stacje radiowe: Deutschlandfunk, Deutschlandradio Kultur, SWR 2 – uważam wręcz za modelowe w swym gatunku, niemające polskiego odpowiednika. Podobnie modelowo przedstawia mi się prasa społeczno-polityczna, takie tytuły jak „Die Zeit” czy „Frankfurter Allgemeine Zeitung”. Frapuje mnie współczesność, kształtowanie świadomości publicznej, które jest podstawą dla legitymizowania, wspierania istniejących relacji władzy w najszerszym tego słowa znaczeniu, a więc nie tylko polityki, in-

stytucji państwa, ale także wszelkich dominacji w relacjach społecznych.

I intuicja mnie nie zawodzi – rozgrywające się na moich oczach wydarzenia polityczne, w swej wymowie niestety tragiczne, zaogniają debatę publiczną. W Europie, szczególnie zaś w Niemczech pojawiają się uchodźcy (w 2015 r. ok. 1,1 mln) głównie z Bliskiego Wschodu i Afryki. I oni stają się tematem nr 1 – wypełniają niemal wszystkie łamy gazet, programów radiowych i stacji telewizyjnych. Głos zabierają także filozofowie. Taka już tam tradycja. Rozpoczął ją Kant. O uchodźcach wypowiadał się on w swoim *Projekcie wiecznego pokoju* (1795), gdzie utrzymywał, że żeby państwa, zorganizowane na zasadach republikańskich, mogły połączyć się w jeden federalny związek wolnych państw, jak tego chce rozum, w praktyce muszą podlegać prawu kosmopolitycznemu, czyli „ogólnoświatowemu prawu obywatelskiemu”, które „powinno być ograniczone do warunków powszechnej gościnności”. Trudno się dziwić, że Kant po z górą dwóch wiekach na nowo staje się jednym z głównych bohaterów dyskusji o „kulturze powitania”. Pod fotografią z udreńczonymi tułaczką wędrowcami na granicy między Grecją a Macedonią redaktorzy „Die Zeit” w grudniu 2015 r. zamieszczają odpowiedzi na pytanie, jakie zadali filozofom i filozofkom z „całego świata”, o to, „co pozostało po Kancie?” – filozofia Kanta ma być wyraźnie jakimś kluczem do intelektualnego i politycznego poradzenia sobie z problemami współczesnego świata. Nie tylko na łamach wspomnianej gazety.

Obserwuję, jak uchodźcy dla średniego pokolenia lewicowych intelektualistów niemieckich wyznaczają punkt zwrotny w powojennych dziejach ich kraju, jak mają potwierdzać ostateczne jego rozstanie się z tragiczną przeszłością i powrót do zapoznanych idei gościnności i współodczuwania. Jestem poza tym na Freie Universität w Berlinie – stworzonym w czasie zimnej wojny przez Amerykanów, wpisującym się w miasto otwarte, wieloetniczne, o nastrojach

zdecydowanie lewicowych (inna sprawa, że na tamtejszym Uniwersytecie Humboldtów można usłyszeć także silne głosy z prawej strony sceny politycznej, ale to raczej osobliwości; m.in. o tej wymianie zdań traktuje mój tekst w ostatnim numerze „*Studia Philosophica Wratislaviensia*”). Harald Welzer tak entuzjastycznie pisze w „*Der Spiegel*” (12.09.2015):

„I teraz, wraz z tą wielką ucieczką, dzieje się coś całkiem nie do wiary, co zostanie przeoczone w oślepiającym świetle oburzenia podpaleniami dokonywanymi przez neonazistowskich terrorystów oraz nieświadomą lub otwarcie rasistowską postawą wobec uchodźców w innych krajach europejskich: Niemcy dla ludzi z całego świata stały się krajem, za którym się tęskni, krajem, na którym skupia się nadzieja na to, że może i da się jeszcze żyć w prawie, wolności i bezpieczeństwie. Sądzę, że jest to największy komplement wobec tego kraju, jeśli ludzie piszą sobie na rękach wyciągniętych ku kamerom »Germany« i jeśli w najrozmaitszych grupach uchodźców oraz chętnych do emigracji mówiło się, że to właśnie jest ten kraj, w którym warto żyć i pracować”.

Jak powiedziałem, jest też jednak i strona prawa. Punktem zapalnym dyskusji staje się krytyka polityki migracyjnej rządu Angeli Merkel, w szczytowym okresie masowego napływu uchodźców, to jest w drugiej połowie 2015 i na początku 2016 r., przez czołowych niemieckich intelektualistów: Petera Sloterdijka, Rüdiger Safranski’ego, Botho Straußa i in. Prasa nie szczędzi im epitetów: nazywa „falangą” (skojarzenie z faszystami), twórcami „nowej konserwatywnej rewolucji”, „wymuskany mi myślicielami na manowcach” itd. Przeciw polityce otwartych granic wypowiada się Sloterdijk w jednym z wywiadów pod znamienym tytułem *Nie ma moralnego obowiązku samozniszczenia*. Wywiad wywołuje falę krytycznych komentarzy – ich wspólnym mianownikiem jest tropienie prawicowych, nacjonalistycznych poglądów rozmówcy, jednego z najgłośniejszych dziś filozofów niemieckich. Media w zdecydowanej swej

masie popierają oficjalną politykę państwa – czasem przesadnie, na co zwróci uwagę nawet Habermas, powiadając redaktorowi „*Die Zeit*” (9.07.2016), co następuje:

„Ale ja przyjmuję perspektywę czytelnika gazet, biorącego udział w dyskusji, i pytam się, czy przypadkiem dywan z piany merkelowskiej polityki uśpienia mógłby się nie roztoczyć po całym kraju bez pewnej zdolności adaptacyjnej, jaką wykazuje nasza prasa. Horyzont myślowy kurczy się, gdy nie myśli się już za pomocą alternatyw”.

Media zaiste nie widzą alternatywy dla przyjmowania wszystkich – sztandarowy staje się slogan, ukuty przez Merkel: „damy radę!” (*Wir schaffen das!*). Piętnowanego przez nie Sloterdijka miałem okazję posłuchać i spotkać się z nim w Karlsruhe, kiedy po ćwierćwieczu pracy w Państwowej Wyższej Szkole Projektowania (Staatliche Hochschule für Gestaltung, której od 2001 r. był rektorem) odchodził na emeryturę. Prowadził wtedy ostatnie publiczne wykłady (pt. *Mówić o miłości. Śladami Platona*) oraz seminaria na temat *Jutrzenki Nietzschego*. Ani w trakcie wykładów, ani seminariów nie stosował – jak zdążyłem krytycznie zauważyć – żadnych „innowacji dydaktycznych”, za co byłem mu niezmiernie wdzięczny, ponieważ mogłem podziwiać mistrzowską robotę analityczną, na jakiej budowano gmach filozofii od czasu jej powstania. Ale obok gruntownego wykładu było też miejsce na prowokację intelektualną. 7 lipca na ostatnim z serii wykładów otwartych Sloterdijk czyta fragmenty swojej najnowszej książki pt. *Das Schelling Projekt (Projekt Schellingiański)* – gatunek powieści postmodernistycznej, satyra na współczesną naukę i jej metody badawcze, tak wysoce cenione przez Deutsche Forschungsgemeinschaft, główne źródło owych „innych środków” na naukę w Niemczech; farsa, momentami mieszanka filozofii i pornografii, historii idei i powieści listowej, quasi-historii i fikcji literackiej, skandalizująco-uwodzący styl, narracja literacka przeplatana historyczno-filozoficzną opowieścią.

Miejsce odczytu – hall w HfG – nadawało mu dodatkowych znaczeń. Budynek, w którym obok HfG mieści się także druga, pokrewna, niezwykła instytucja: Zentrum für Kunst und Medientechnologie (Centrum Sztuki i Technologii Medialnych) kierowane przez Petera Weibla – artystę i teoretyka nowych mediów, tworzącego od 1999 r. jedno z najważniejszych miejsc na świecie, gdzie uprawia się sztukę i naukę, łączy technikę, media i filozofię. Spotykam tam Bruno Latoura, francuskiego socjologa i filozofa – giganta w skali międzynarodowej. Stale obecny jest w polu moich teorio-kulturowych badań – jego książki omawiam z doktorantami. W 2002 r. zostaje on w ZKM kuratorem głośnej wystawy pt. *Iconoclasm?*, a potem *Making Things Public* (2005), obecnie *Reset Modernity!* (2016). Autorskie wystawy przygotowuje tylko u Weibla – nigdzie indziej. Piętro wyżej wystawa nowego rektora HfG – Siegfrieda Zielinskiego, jednego z najgłośniejszych dziś archeologów mediów pt. *Automaty Allaha*. Zaraz obok wystawa poświęcona tzw. Kołu Wiedeńskiemu (filozofowie wiedzą, o co chodzi) – która jest podstawą dwóch wielkich opracowań naukowych i gromadzi kompletne dokumenty, nagrania, fotografie, całą faktografię środowiska, które zmieniło obraz nauki i filozofii w wieku XX. A jeszcze obok – na trzech piętrach, w drugim skrzydle budynku – wystawa najnowszej, głównie azjatyckiej sztuki mediów pt. *New Sensorium – Exiting from Failures of Modernization* (o sensorycznych doświadczeniach człowieka w epoce globalizacji i technologii digitalnych). Wszystkie te wydarzenia należą do organizowanego przez Weibla projektu pt. *Globale*. Publikacje zespołu HfG i ZKM ukazują się w wydawnictwie MIT Press.

Sloterdijk, Zielinski i Weibel – to wielkie postaci, które wyrastają ponad krajobraz współczesnej niemieckiej humanistyki, zapatrzona (jak wszyscy) w Amerykę. Wydaje mi się, że z nimi jest inaczej – to w nich zapatrzona jest Ameryka i reszta świata. Robią rzeczy, których nikt inny

na świecie nie robi. Są programowo interdyscyplinarni i intelektualnie niepokorni (u Sloterdijka dochodzi jeszcze moment intelektualisty publicznego, ale to już osobna sprawa) – i zapewne w tym ich siła. Liderzy na uniwersytetach niemieckich to dzisiaj wybitni kolekcjonerzy środków finansowych pochodzących z „innych źródeł”. Problem w tym – może się mylę, ale takie odniosłem wrażenie – że poza granicami Niemiec nikt o nich nie słyszy, i chyba nie usłyszy. Ta wielka trójca to już może ostatni, do których świat

przyjeżdża, tak jak było to dawniej, jeszcze przed dyktatem „innych źródeł”, w epoce Heideggera, Adorna czy Habermasa (dzisiaj emerytowanego, ale nadal aktywnego w debacie publicznej). Inspirują, zmuszają do myślenia i dyskusowania. Mnie mobilizują do napisania wykładów z filozofii mediów, których akcja rozgrywa się wokół perspektywy niemieckiej, na przestrzeni od Hegla do Zielńskiego. W tradycji humanistyki, w której bez pomocy zagranicznych czasopism wysoko punktowanych każde następane pokolenie

pamiętało o swoich przodkach, rozmawiało i kłóciło się z nimi, wybudzało z intelektualnej drzemki... Druk to przecież pomysł niemiecki – medium, od którego w czasach nowoczesnych wszystko się zaczęło.

Wpadnijmy więc do Niemiec – by pobuszować w tamtejszych bibliotekach i pogadać z tymi, którzy życzliwie patrzą na sąsiadów ze Wschodu. Poczuc się trochę lepiej tam, gdzie książkę nadal jeszcze traktuje się bardzo poważnie.

Jan P. Hudzik
Wydział Politologii

„Responsywność w terapii dziecka z autyzmem”

W dniu 14 października 2016 r. na Wydziale Pedagogiki i Psychologii odbyło się seminarium poświęcone problematyce spektrum autyzmu, w szczególności responsywności w terapii, zorganizowane przez dr Annę Prokopiak z Zakładu Psychopedagogiki Specjalnej.

Pracownicy naukowo-dydaktyczni Instytutu Pedagogiki od kilku lat w sposób szczególny zajmują się problematyką dotyczącą wsparcia środowiska osób z autyzmem. Od dwóch lat w ramach pedagogiki specjalnej jest prowadzona specjalność: edukacja i rehabilitacja osób z autyzmem, a od czterech są realizowane kolejne edycje studiów podyplomowych dotyczące diagnozy, terapii i edukacji osób z autyzmem. W ostatnich latach gościliśmy z wykładami na Wydziale wielu znakomych gości, m.in. prof. Marion Hersh, dr. Petera Szmidta czy Rauna Kaufmana – najlepszych „self-advokatów” środowiska osób z autyzmem. W kwietniu 2015 r. wykłady na Wydziale prowadził Jake Greenspan z The Greenspan Floortime Approach z USA, prezentując podejście DIR/Floortime. W kwietniu 2016 r. gościliśmy, oprócz wspomnianego Rauna Kaufmana, prof. Tadeusza Gałkowskiego, pierwszego polskiego psychologa badającego dzieci z zaburzeniami ze spektrum autyzmu oraz dr Joannę Kwasiorską-Dudek z Uniwersytetu Warszawskiego, prezentującą Early Start Denver Model (Metodę Wczesnego Startu) dla małych dzieci z zaburzeniami ze spektrum autyzmu.

Prelegentami podczas seminarium „Responsywność w terapii dziecka z autyzmem” byli: Eric de Labarthe, współtwórca i instruktor Metody 3i z Autisme Espoir

Versl'École (AEVE), dr Simon Procter, dyrektor programu kształcenia muzykoterapeutów w Nordoff-Robbins Music Therapy Center w Londynie, Urszula Szrednicka, terapeuta i superwizor metody wideotreningu komunikacji z Maltańskiego Centrum Pomocy Niepełnosprawnym Dzieciom i Ich Rodzinom w Krakowie oraz Kamil Łodziński ze Specjalnej Społecznej Szkoły Podstawowej

• Dr Simon Procter

i Gimnazjum „Zakątek” w Poznaniu, prezentujący metodę The Grouththrough Play System.

Podczas seminarium szukano odpowiedzi na pytanie, czy i jak być responsywnym w pracy z dzieckiem z autyzmem. Osoba jest responsywna w kontakcie z drugą osobą, jeżeli jej zachowanie i wypowiedane słowa stanowią odpowiedź na działania partnera – responsywność [od ang. *response*, franc. *réponse*] to odpowiedź. Zarówno język, jak i kompetencje społeczne i emocjonalne każde dziecko zdobywa przez więź z drugim człowiekiem opartą na emocjonalnie znaczących wymianach. Terapeuta czy rodzic gotowy do interakcji musi być bardzo uważny, aby dostrzec każdy moment, w którym dziecko gotowe jest do kontaktu. Wymaga to szczególnej uwagi i specjalnych warunków, swoistych kompetencji, których uczestnicy doświadczali podczas przygotowanych przez prelegentów warsztatów kończących obrady.

Dr Anna Prokopiak

Warsztaty dla uczniów i nauczycieli polonijnych w USA

Fot. Bartłomiej Maliszewski

W dniach 6–18 października 2016 r. pracownicy Centrum Języka i Kultury Polskiej dla Polonii i Cudzoziemców UMCS przeprowadzili zajęcia w ramach projektu „Język polski drogą do sukcesu! Warsztaty powtórzeniowe dla uczniów szkół polonijnych w USA ze szkoleniem uzupełniającym dla nauczycieli polonijnych”, współfinansowanego przez Senat RP w ramach zadania publicznego „Współpraca z Polonią i Polakami w roku 2016”.

Jest to kontynuacja przedsięwzięcia zrealizowanego w ubiegłym roku w tych samych lokalizacjach. Celem projektu jest wspieranie uczniów i nauczycieli polskich szkół w Stanach Zjednoczonych w przygotowaniach do egzaminu certyfikowanego z języka polskiego jako obcego/drugiego. To szczególne ważne zadanie w obliczu zmian w systemie poświadczania znajomości języka polskiego, polegających na umożliwieniu ośrodkom zagranicznym organizowania egzaminów certyfikowanych.

Głównym działaniem w ramach tego przedsięwzięcia były warsztaty językowe dla uczniów, obejmujące zapoznanie uczestników z technikami rozwiązywania zadań certyfikowanych ze wszystkich sprawności językowych testowanych na egzaminach: rozumienia ze słuchu, poprawności gramatycznej, rozumienia tekstu pisanego, pisania i mówienia, głównie na poziomach B1 i B2, najczęściej wybieranych przez zdających w USA. Omówione zostały poszczególne typy

zadań, plan testu, sposoby oceniania i ewaluacji, metody zarządzania czasem.

Warsztaty odbyły się w dniach 6–12 października w Chicago oraz w dniach 13–18 października w Nowym Jorku. Uczestniczyło w nich ok. 160 uczniów polskich szkół sobotnio-niedzielnich w tych lokalizacjach. Dołączyli do nich przedstawiciele innych stanów, które dotychczas nie brały udziału w eg-

zaminach certyfikowanych: Missouri, Florydy i Connecticut.

Zajęcia prowadzili doświadczeni nauczyciele i metodycy nauczania języka polskiego jako obcego – pracownicy CJKP UMCS, w tym dr hab. Anna Dunin-Dudkowska – Dyrektor CJKP, członek Państwowej Komisji ds. Poświadczania Znajomości Języka Polskiego jako Obcego przy Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz członkowie Zespołu Egzaminatorów, Autorów Zadań i Weryfikatorów przy tejże Komisji: dr Grażyna Przechodzka i dr Bartłomiej Maliszewski. Warsztaty językowe cieszyły się ogromnym zainteresowaniem młodzieży, zarówno tej planującej zdawanie egzaminu certyfikowanego w najbliższym czasie, jak i uczniów klas młodszych. Niektórzy po raz pierwszy zetknęli się z wybranymi typami zadań i standardami wymagań egzaminacyjnych. Napisać także test próbny, który po sprawdzeniu, wraz z informacją zwrotną o osiągniętych wynikach, został przekazany uczniom i ich nauczycielom.

Warsztaty pomogły też wielu uczniom w zdiagnozowaniu kompetencji językowej albo potwierdzając dokonany już przez nich wybór poziomu egzaminu, albo sugerując zmianę poziomu na niższy (zazwyczaj z B2 na B1). Większość kandydatów ma na-

Fot. Bartłomiej Maliszewski

dzieję na przystąpienie do egzaminu w czasie sesji wiosennej w dniach 1–2 kwietnia 2017 r. Dużo uwagi poświęciliśmy kształtowaniu motywacji uczących się, przedstawiając młodej Polonii możliwości, jakie niesie za sobą certyfikat języka polskiego. Chcieliśmy pokazać, że znajomość języka polskiego może być uważana za wartość, którą można wykorzystać w edukacji, poszukiwaniu dobrej pracy i rozwoju własnej osobowości.

W warsztatach uczestniczyli też nauczyciele polonijni pragnący uczyć zgodnie z najnowszymi tendencjami metodycznymi w Polsce i na świecie, by dobrze przygotowywać uczniów do egzaminów. Uczestnicy warsztatów w anonimowej ankiecie bardzo wysoko ocenili ich przydatność, wyrażając jednocześnie nadzieję na ich kontynuację w przyszłości. Wszyscy mieli możliwość uzyskania odpowiedzi na indywidualne pytania i wątpliwości. Przedstawiliśmy także nowy podręcznik do nauki języka polskiego jako obcego na poziomie B1/B2 pt. *Z polskim w świat*, przygotowany przez pracowników CJKP: mgr Różę Ciesielską-Musameh, mgr Barbarę Guziuk-Świcę i dr Grażynę Przechodzką, a wydany przez Wydawnictwo UMCS.

W czasie pobytu naszych wykładców w USA odbyły się też dodatkowe szkolenia uzupełniające dla nauczycieli polonijnych. Omówione zostały głównie kwestie związane z reformą systemu certyfikacji. Obydwa ośrodki zaangażowane są w tworzenie lokalnych ośrodków licencjonowanych do przeprowadzania egzaminów certyfikacyjnych. CPSD w Nowym Jorku oraz ZPN w Ameryce w Chicago pragną też uczestniczyć w szkoleniu nauczycieli-egzaminatorów certyfikacyjnych. Ośrodek chicagowski kontynuuje współpracę z nami w nowej dziedzinie związanej z wprowadzaniem oferty egzaminu z języka polskiego jako drugiego *Seal of Bilateral*. W szkoleniach uczestniczyło ponad 70 nauczycieli w obu ośrodkach.

Środowisko polonijne w USA jest żywo zainteresowane nauką języka polskiego i zmianami w polskim systemie edukacji. Na warsztaty i szkolenia przychodzili rodzice troszczą-

cy się o zapewnienia dobrego wykształcenia swoim dzieciom. Pytali o możliwość studiów w Polsce, systemem stypendialny, kwestie nostryfikacji dyplomów i uznawalności polskiego wykształcenia w świecie. Pracownicy CJKP zostali zaproszeni do radia polonijnego, gdzie uczestniczyli w audycji promującej naukę języka polskiego, egzaminy certyfikacyjne i *Seal of Biliteracy*, a także wartość bilingwizmu i różnokulturowości we współczesnym świecie. Wzięliśmy także udział w obchodzonych w tym czasie Świątecznych Dniach Dwujęzyczności.

Jesteśmy w stałym kontakcie mailowym z nauczycielami i uczniami, którzy uczestniczyli w warsztatach i szkoleniu. Mamy nadzieję, że współpraca ta będzie trwała długie lata i przyniesie wiele korzyści zarówno uczniom, jak i nauczycielom polonijnym. CJKP jest gotowe uczestniczyć w zmianach, jakie zachodzą w systemie certyfikacji i pomagać obydwu ośrodkom w organizowaniu lokalnych centrów egzaminacyjnych. W czasie najbliższych sesji nasi przedstawiciele będą pełnić funkcję przewodniczących komisji egzaminacyjnych w tych ośrodkach.

Działania nasze wpisują się w szeroki nurt współpracy CJKP UMCS ze środowiskami zajmującymi się oświatą polonijną w USA. W ubiegłym roku zorganizowaliśmy podobne warsztaty językowe i metodyczne w tych ośrodkach dla ponad 220 osób. Przypomnijmy, że w 2013 r. CJKP zorganizowało w Nowym Jorku i Chicago warsztaty metodyczno-psychologiczne dla nauczycieli polonijnych, w których uczestniczyło ponad 200 osób, a wcześniej przeprowadziliśmy dwie amerykańskie edycje studiów podyplomowych dla nauczycieli języka polskiego jako obcego, w których wzięło udział ponad 110 słuchaczy.

Anna Dunin-Dudkowska

Fot. Bartłomiej Maliszewski

Działalność Centrum Europy Wschodniej

21 października 2016 r. w Kijowie odbyła się konferencja „Традиційна культура України XXI століття як складова культурної політики: сучасний стан, загрози, перспективи”, zorganizowana przez Ukraińskie Centrum Badań Kulturowych Ministerstwa Kultury Ukrainy, Narodowe Centrum Kultury Ludowej „Muzeum Iwana Honczara” oraz Instytut Kulturologii Narodowej Akademii Sztuki Ukrainy. Centrum Europy Wschodniej reprezentowała dr Nadia Gergało-Dąbek, która przedstawiła referat „Мовний аспект культурної безпеки України”.

24 września 2016 r. we Lwowie odbyła się VI Annual International Scientific and Practical Conference „Security in an international system of modern transformation challenges and prospects”, zorganizowana przez: Wydział Stosunków Międzynarodowych Narodowego Uniwersytetu im. Iwana Franki we Lwowie oraz Instytut Politologii i Wydział Teologii Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie. W konferencji czynny udział wzięła dr Nadia Gergało-Dąbek z Centrum Europy Wschodniej, która zaprezentowała referat „Kwestia językowa a bezpieczeństwo kulturowe Ukrainy”.

18 października 2016 r. dr Nadia Gergało-Dąbek wzięła udział w IX Forum Informatycznego Zarządzania Uczelnią pt. „Narzędzia informatyczne dla kadry akademickiej”, zorganizowanym przez Centrum Promocji Informatyki. W programie zaprezentowano takie tematy jak: narzędzia informatyczne wspomagające ewaluację pracowników i sprawozdania okresowe; rola Internetu w upowszechnianiu edukacji szkolnictwa wyższego; przetwarzanie i wizualizacja danych dla potrzeb dydaktyki akademickiej – przegląd metod i narzędzi informatycznych; narzędzia cyfrowe w edukacji – komputerowe wspomaganie dydaktyki; wykorzystanie otwartych zasobów edukacyjnych (OZE) w pracy akademickiej; z praktyki e-learningu na platformę Moodle i in.

Opracowanie:

Nadia Gergało-Dąbek

Konferencja „40 lat KOR”

Wydział Politologii UMCS był współorganizatorem konferencji „40 lat Komitetu Obrony Robotników”, zainicjowanej przez Ludwikę i Henryka Wujców, członków-założycieli KOR. Honorowym patronatem spotkanie objął Krzysztof Żuk, prezydent Lublina.

Wydarzenia konferencyjne odbywały się w dniach 20–22 października 2016 r. m.in. w Teatrze NN, Teatrze Starym, Bibliotece Uniwersyteckiej KUL. O znaczeniu wydarzenia zdecydował fakt udziału w nim świadków epoki, twórców i działaczy KOR – wspomnianych L. i H. Wujców, Mirosława Chojeckiego, Wojciecha Onyszkiewicza, Wojciecha Samolińskiego i Danuty Kuronowej. Różne miejsca spotkań na mapie Lublina, realnie lub symbolicznie związane z działalnością KOR, organizatorzy wybrali świadomie, podkreślając pierwszeństwo miasta w ruchu niezależnych czasopism i kultury w połowie lat 70. XX w.

Konferencję rozpoczęto wernisazem wystawy „Zaczęło się w Lublinie... na KUL. Od Nieocenzurowanej Oficyny Wydawniczej do NOW-ej 1976–1989”, a następnie wykładem prof. Andrzeja Friszkego „KOR – bunt, rozważa, droga do wolności”. Profesor A. Friszke jest wybitnym znawcą tematu i autorem kilku monografii opozycji w PRL. Wykład w Auli im. Ignacego Daszyńskiego na Wydziale Politologii zyskiwał historyczny kontekst dzięki przypomnieniu przez Profesora okoliczności powołania Tymczasowego Rządu Ludowe-

go Republiki Polski w tym właśnie miejscu, w nocy z 6 na 7 listopada 1918 r. Odnosząc się do genezy i uwarunkowań działania KOR, prof. A. Friszke wiele uwagi poświęcił moralnej i etycznej wymowie akcji pomocy dla robotników aresztowanych i represjonowanych w wyniku protestów w Radomiu i Ursusie.

Pierwszego dnia konferencji odbyła się także dyskusja pt. „Ponad granicami. Chrześcijańskie inspiracje KOR”, poprzedzona pokazem filmu *Prorok*. Film ten obrazuje życie ks. Jana Ziei, którego autorytet wiele znaczył dla twórców KOR w ich walce o sformalizowanie działalności Komitetu. W dyskusji prowadzonej przez o. Tomasza Dostatniego udział wzięli Ludwika i Henryk Wujcowie oraz Hanna i Wojciech Samolińscy. Dopełnienie wątków tej rozmowy odbyło się podczas spotkania okrągłego stołu pod hasłem „Lublin a KOR – wartość KOR dzisiaj”. Uczestniczyli w nim, poza wyżej wymienionymi, prof. Iwona Hofman, prof. Jan Skórzyński, dr Jan Olaszek, Maciej Sobieraj, Wojciech Onyszkiewicz, Mirosław Chojecki. Formuła rozmowy, umożliwiająca swobodne wyrażanie poglądów, wzbudziła żywe zainteresowanie publiczności – wśród słuchaczy znajdowali się bowiem mieszkańcy Lublina i Świdnika dobrze pamiętający atmosferę spontaniczności, która towarzyszyła początkom KOR. Dążąc do usystematyzowania intuicyjnych odczytów współczesnych wartości Komitetu, zgromadzeni wymieniali najczęściej przeświadczenie o słuszności działania, solidarność, otwartość i wrażliwość na problemy innych ludzi. Henryk Wujec kilkakrotnie użył określenia „reszta”, mając na myśli tę część społeczeństwa, którą

wówczas, w PRL, pozbawiono godności jako najstąbiej opłacanych robotników. Zgodzono się, że zawsze jest jakaś „reszta” (pojęcie to bliskie jest konstrukcji semantycznej „innego”, „obcego”).

Finalnym wydarzeniem konferencji był wykład prof. Pierre’a Rosanvallon, wybitnego europejskiego historyka i socjologa, zatrudnionego w Collège de France. Profesor P. Rosanvallon przyleciał z Paryża do Lublina tylko na jedno spotkanie, które służyło objaśnieniu idei „Parlamentu Niewidocznych”. Esej pod takim tytułem, wydany we Francji w 2014 r., a teraz udostępniony w publikacji Wydawnictwa UMCS w Polsce, stał się zaczynem kampanii społecznej przeciwdziałającej wykluczeniu, a nawet subiektywnym odczuciom marginalizacji. Przedstawiając projekt, dr Jolanta Kurska, prezes Zarządu Fundacji „Centrum im. prof. Bronisława Geremka” powiedziała m.in.: „Rosanvallon zauważa, że nieprzejrzystość obrazu społeczeństw jest pożywką dla wszelkich populizmów, a brak obywatelskiego upodmiotowienia – owa niewidoczność – to powód rozczarowania polityką i utrata wiary w zdolność wpływania na nią”.

Dlatego właśnie ten profesor prestiżowej Collège de France stworzył projekt „Opowiedzieć życie”. Dzięki partycypacyjnemu portalowi internetowemu oraz publicznym debatom i publikacjom powołał symboliczny Parlament Niewidocznych, wydobywający z cienia jednostki niereprezentowane w publicznych dyskusjach. Portal ukazuje ich losy i trudy życia codziennego, pozwala wsłuchać się w głosy dotąd słabo brzmiące, zauważyć „innych”, promować

społeczne i obywatelskie inicjatywy. Tworzy ramy demokracji nowego typu: demokracji narracyjnej, opartej na żywych relacjach międzyludzkich, zaufaniu, otwartości i na uważności wobec innych. Wykładowi prof. P. Rosanvallona przysłuchiwał się prezydent Krzysztof Żuk, który następnie opowiedział o swoich

doświadczeniach politycznych związanych z ideą Parlamentu. Profesor odpowiadał na wiele pytań, a słuchacze wykładu otrzymali polskojęzyczną wersję eseju.

W innej płaszczyźnie bohaterem obchodów 40. rocznicy powstania KOR był o. Ludwik Wiśniewski, dominikanin, duchowo stymulujący środo-

wisko lubelskiej (i nie tylko) opozycji w okresie do 1989 r., obchodzący właśnie 80. urodziny.

Konferencja „40 lat KOR” stanowiła ważne ogniwo obchodów, a o jej prestiżu świadczy obecność twórców Komitetu oraz przyjazd prof. Pierre’a Rosanvallona.

Sylwia Skotnicka

Wieści z Muzeum UMCS

W Instytucie Historii UMCS w dniu 11 czerwca 2016 r. miało miejsce uroczyste spotkanie uczestników Zjazdu Absolwentów Historii 1976. Przewodniczył mu prof. Henryk Chałupczak. Uczestniczyli w nim również dziekan Wydziału Humanistycznego prof. Robert Litwiński oraz ówczesny dyrektor Instytutu Historii prof. Dariusz Słapek. Dziekan zgromadzonym absolwentom zaprezentował aktualny obraz Wydziału, a dyrektor Instytutu wspominał o licznych sukcesach lubelskich historyków, nakreślił również plany na najbliższą przyszłość. Potem nastąpiły krótkie wystąpienia kilku absolwentów, którzy z wielkim sentymentem wspominali swoich mistrzów. Jednym z nich był prof. Wiesław Śladkowski, zaproszony na spotkanie.

Na zakończenie prof. Henryk Chałupczak ogłosił decyzję, konsultowaną ze swoimi przyjaciółmi z roku, o przekazaniu do zbiorów Muzeum UMCS Pucharu Dziekana Wydziału Humanistycznego przyznawanego w piłce siatkowej mężczyznom w latach 1973–1975. Puchar był przechodni, ale, jak stwierdził prof. Chałupczak, po trzech kolejnych zwycięskich latach przeszedł na własność drużyny siatkarskiej historyków. Prof. Henryk Chałupczak długo zastanawiał się, co należy zrobić z tym trofeum. Ostatecznie podjął decyzję, że należy przekazać tę pamiątkę do uniwersyteckiego Muzeum. Gdy usłyszałem o tym, był to prawdziwy miód na serce muzealnika i również absolwenta historii UMCS. Przyjąłem ten dar z wielką wdzięcznością i obiecałem, że w Muzeum będzie on odpowiednio zabezpieczony i opisany. Będzie mógł być zaprezentowany na okolicznościowej wystawie.

Tą drogą serdecznie dziękuję Panu Profesorowi i jego kolegom z drużyny siatkarskiej za ten gest, który bez wątpienia świadczy o świadomości konieczności zachowania dla przyszłych pokoleń świadectw naszej przeszłości i dziejów naszego Uniwersytetu. Jeszcze raz serdecznie dziękuję.

Wykorzystując łamy „Wiadomości Uniwersyteckich”, ponowię apel do profesorów UMCS o udostępnienie muzealnikom swoich prywatnych zbiorów fotografii z czasów studenckich i późniejszej naukowej kariery w UMCS. Wciąż planujemy przygotowanie wystawy o studentach – dzisiejszych profesorach naszego Uniwersytetu. Bardzo liczę na Państwa przychylność i otwartość na współpracę z uniwersyteckim Muzeum.

Jerzy Kasprzak

• Puchar Dziekana Wydziału Humanistycznego

Fot. Jerzy Kasprzak

Źródło: www.e-naukowice.eu

Naukowcy z UMCS prekursorami nowej humanistyki w Polsce

Humanistyka nie ma ostatnio najlepszej prasy. Jest często obwiniana o niewielką użyteczność, nadmierne zaangażowanie ideologiczne, archaiczne metody kształcenia czy brak perspektyw na rynku pracy dla absolwentów większości kierunków humanistycznych. Lubelscy uczeni pracujący na UMCS udowadniają i pokazują, że może być inaczej.

W nauce światowej dyscypliny wiedzy opatrywane mianem humanistycznych przeszły i przechodzą duże przemiany. Zmiany te wynikają z ogromnych transformacji zachodniej cywilizacji i ogólnych przemian w skali całego globu. Wobec podważenia przez postmodernistów w II poł. ubiegłego stulecia (lata 70. i 80.) tradycyjnego ideału wiedzy prawdziwej, obiektywnej czy neutralnej aksjologicznie – badacze-humaniści zaczęli coraz bardziej angażować się w węzłowe problemy współczesności. Jednym słowem, zamiast tylko przyglądać się światu, zaczęli interweniować w jego strukturę. W dobie licznych konfliktów, migracji ludności, narastających nierówności czy różnych form opresji głos ludzi nauki ukazujący mechanizmy kontroli społecznej, niewidzialne formy przemocy, różne stereotypy marginalizujące ludzi czy wykluczające ich z głównego nurtu kultury/ur okazał się niezwykle waż-

ny zarówno od strony symbolicznej, jak i pragmatycznej. Ukształtowały się różne nowe nurty badań (humanistyka ekologiczna, postkolonialna, performatywna, posthumanistyka, queer studies, animals studies, studia etniczne), których znakiem firmowym stała się troska, emancypacja czy terapia. Okazało się bowiem, że tradycyjny przedmiot badań humanistów, czyli kultura w różnych formach i postaciach staje się motorem napędowym współczesnego świata, w tym także gospodarki. Bariery kulturowe mogą przyspieszać bądź hamować rozwój, ułatwiać inwestycje bądź je ograniczać, czynić życie lepszym od strony moralnej bądź gotować „piekło”. Nowy humanista troszczy się o wykluczonych czy zmarginalizowanych. Zachęca ich do emancypacji (kobiety oraz wszelkiego typu mniejszości). Wreszcie stara się nas „wyleczyć” z pewnych przekonań powodujących niesprawiedliwość, cierpienie czy poniże-

nie. Przykładem tego podejścia są np. badania w ramach nurtu animal studies, które prowadzi dr Magdalena Dąbrowska z Instytutu Kulturoznawstwa UMCS.

Drugim paradygmatem, którego ekspansja postępuje błyskawicznie, jest humanistyka cyfrowa. Na dobre zaczęła się ona kształtować już w XXI w. Rodowód ma więc stosunkowo krótki, lecz skala zmian, których dokonała, jest niezwykle imponująca i to zarówno w samej praktyce naukowej, jak i w otoczeniu nauki. Jest ona „dzieckiem” rozwoju współczesnych technologii i stanowi próbę zmierzenia się z tychże technologii wytworami i wyzwaniem, które niosą.

Humanistyka cyfrowa, mówiąc w ogromnym skrócie, to stosowanie narzędzi cyfrowych do pozyskiwania, przetwarzania, analizowania i komunikowania danych, źródeł czy informacji. To także nowe formy współpracy, nowe metody badawcze, nowe narracje i nowe kompetencje, które musi posiadać badacz, aby móc w pełni wykorzystać możliwości, jakie niosą technologie informatyczne czy telekomunikacyjne.

„Nauka w erze cyfrowej – jak mówi Andrzej Radomski (jeden z prekursorów tego nurtu badań w Polsce – wywodzi się z uczelni – dosłownie i w przenośni. Mamy przecież za pomocą szybkich łącz internetowych (teraz już w technologii LTE) dostęp do wszystkich zasobów bazodanowych i to z praktycznie każdego miejsca

Archiwum Andrzeja Radomskiego

• Warsztaty z humanistyki cyfrowej na UMCS (10–11 października 2016 r.)

na kuli ziemskiej. Fakt ten nie tylko ułatwia pracę, lecz ma ważne konsekwencje dla sposobu funkcjonowania całej praktyki naukowej i jej związków ze społeczeństwem. Działalność badawczą może teraz prowadzić potencjalnie każdy". Aby być cyfrowym humanistą, trzeba biegle posługiwać się różnego typu oprogramowaniem (opcjonalnie znać jakiś język/i programowania, np. środowisko R, Processing czy jakiś język webowy), a szkoły i uczelnie tego nie uczą (za wyjątkiem studiów informatycznych). Humanista cyfrowy pracuje na zdigitalizowanym materiale, który jest dostępny dla każdego użytkownika sieci. Nie musi on znać całego dotychczasowego dorobku naukowego, wybitnych dzieł czy teorii. Humanista cyfrowy bowiem analizuje wielkie zespoły danych (big data), relacje sieciowe, szuka dominujących wzorów, trendów czy prawidłowości. „Pierwsza generacja cyfrowych humanistów, podkreśla Radomski, to najczęściej samoucy”.

On sam jest takim przykładem. „Nauczyłem się obsługi pakietu Adobe, programów do infografik, HTML, CSS i podstaw języka Ruby i JS (JavaScript), tworzenia i zarządzania serwisami internetowymi, a także tworzenia cyfrowych, zwizualizowanych narracji (ang. *digital storytelling*). Podobnie moi współpracownicy i doktoranci. Kompetencje informatyczne, które nabyłem, postanowiłem użyć wraz z moimi najbliższymi współpracownikami [tu wskazuje na dr. Radosława Bombę] do zmiany sposobu uprawiania humanistyki: przedmiotu badań, narzędzi, metod i komunikacji (każdy z nas np. prowadzi bloga naukowego). Taką ważną cezurą w tym procesie było utworzenie w ramach nowo powstałego Instytutu Kulturoznawstwa UMCS: Zakładu Teorii Kultury i Metodologii Nauk o Kulturze – co nastąpiło w roku 2004. Nasze działania przebiegały równoległe na kilku płaszczyznach”.

Andrzej Radomski wymienia kolejne płaszczyzny, a są to: 1) nauka – czyli wejście na zupełnie dziewiczy wtedy obszar badań, jakim była humanistyka cyfrowa. Jak wspomina prof. Andrzej Radomski: „Zaczęliśmy badać wielkie kolekcje cyfrowych

obrazów oraz analizować i wizualizować sieci społeczne występujące na znanych portalach typu: Facebook czy Twitter. Następnie organizowaliśmy konferencje i wydawaliśmy monografie poświęcone temu paradygmatawi badań”; 2) organizacyjnej – tu Radomski wymienia rozwój czasopisma elektronicznego „Kultura i Historia” (www.kulturaihistoria.umcs.lublin.pl), które jest najstarszym internetowym periodykiem w polskiej humanistyce, ukazującym się nieprzerwanie od 2001 r. „Ogromnym przełomem było ukazanie się na łamach pisma, podkreśla z radością, pierwszego w polskiej nauce numeru multimedialnego »KiH« (nr 29, 2015), przełamującego hegemonię tekstu w prezentowaniu wyników badań naukowych”. Kolejnym ważnym przedsięwzięciem było założenie wydawnictwa E-naukowiec (www.e-naukowiec.eu), działającego w ramach Fundacji 5Medium. „To realizacja nowego modelu polityki wydawniczej i promocji nauki w społeczeństwie” – twierdzi lubelski badacz. E-naukowiec wydaje e-booki na licencji CC – czyli takie, które są całkowicie darmowe. „Wyszliśmy bowiem z założenia, że jeśli badania naukowe są finansowane z budżetu państwa, to społeczeństwo musi mieć do nich darmowy dostęp, a nie go kupować”. Podobną funkcję pełni portal Wiedza i Edukacja (www.wiedzaiedukacja.eu). „Wydawanie e-booków, dodaje, jest szybkie oraz tanie i każdy może sobie je ściągać z witryny wydawnictwa”; 3) edukacja – w tym punkcie prof. Radomski wskazuje na realizację zupełnie nowego modelu kształcenia studentów. Został on najpierw przetestowany na specjalizacji cyberkultura realizowanej w latach 2011–2014 ze środków unijnych, a następnie szeroko wdrożony na nowatorskim kierunku studiów: technologia cyfrowe w animacji kultury. „Wzorem był dla nas model kształcenia na MIT – podkreśla Radomski. „Studenci realizują określone projekty, które są podstawą do zaliczenia zajęć z danego przedmiotu. Wyeliminowaliśmy z części przedmiotów tradycyjne egzaminy”. Wszystkie prowadzone przez siebie wykłady prof.

Radomski nagrał własnoręcznie kamerą i umieścił na swoim kanale na YouTube oraz uniwersyteckiej platformie Moodle. Studenci nie muszą już uczęszczać na wykłady i mogą uczyć się we własnym tempie. Jak zresztą daje się zauważyć, sale wykładowe i tak świecą pustkami. Ten wzorec przekazywania wiedzy staje się, w erze Internetu, coraz mniej efektywny. Tym tropem idą też inne Wydziały, tworząc innowacyjne kierunki studiów, jak chociażby: produkcja medialna, architektura informacji czy społeczeństwo informacyjne.

Lubelska humanistyka cyfrowa to nie tylko pracownicy Instytutu Kulturoznawstwa. W tym gronie znajdują się bowiem badacze z Instytutu Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej (prof. Zbigniew Osiński, prof. Piotr Trafiłowski czy mgr Kamil Stępień), Instytutu Historii (dr Piotr Witek i dr Ewa Solska), Wydziału Politologii (prof. Piotr Celiński), a także twórcy unikatowego Centrum Badania Gier Wideo (profesorowie Paweł Frelik, Piotr Celiński, dr Radosław Bomba i grono młodszych współpracowników).

Lubelscy humaniści cyfrowi wykazują się również ogromną aktywnością w Konsorcjum DARIAH.PL (największej tego typu instytucji w dziejach polskiej humanistyki), a także w DARIAH.EU – najważniejszej instytucji unijnej propagującej rozwój humanistyki cyfrowej. Przejawem tego są organizowane międzynarodowe konferencje, warsztaty z humanistyki cyfrowej oraz liczne publikacje.

Marta Kostrzewa

Fot. Andrzej Radomski

Fot. P. Zagórski, źródło: www.geogafn.umcs.lublin.pl/wyprawy

• Stacja Polarna w Calypso Bay

Politolog ds. arktycznych

W bieżącym roku UMCS świętuje 30-lecie wypraw polarnych organizowanych przez lubelskich naukowców. Badania prowadzone m.in. na Stacji Polarnej UMCS Calypso w Belsundzie na Svalbardzie oraz uzyskiwane dzięki nim osiągnięcia naukowe stanowią wyjątkową wizytówkę naszej Uczelni zarówno na arenie krajowej, jak i międzynarodowej.

W tym kontekście warto zwrócić uwagę, iż regiony polarne, a szczególnie Arktyka, to nie tylko miejsce badań prowadzonych przez naukowców UMCS w zakresie nauk przyrodniczych, lecz od niedawna także z zakresu nauk politycznych, co akurat w Polsce jest nadal czymś wyjątkowym.

Od kilku lat badania dotyczące polityki międzynarodowej na Dalekiej Północy z dużym powodzeniem prowadzi politolog dr hab. Michał Łuszczuk z Zakładu Stosunków Międzynarodowych Wydziału Politologii.

Bazując na wysokich kompetencjach badawczych (uzyskanych podczas studiów na Wydziale Politologii UMCS, a następnie rozwijanych podczas staży naukowych zagranicą), dr hab. Michał Łuszczuk stale pogłębia swą wiedzę na temat regionu Arktyki, a zwłaszcza politycznego wymiaru zachodzących w nim zjawisk i procesów. Ogólnym celem jego badań jest poznanie oraz wyjaśnienie specyfiki zmiany międzynarodowego

znaczenia regionu Arktyki, szczególnie w kontekście następstw zmian klimatu i procesów globalizacji.

Dorobek naukowy M. Łuszczuka, jego wyjątkowe kompetencje oraz liczne kontakty stanowią potencjał, z którego od kilku już lat korzystają polskie instytucje zainteresowane międzynarodową sytuacją w Arktyce (Kancelaria Prezydenta RP, MSZ, MNiSW czy też Polski Instytut Spraw Międzynarodowych). Obok przygotowywania ekspertyz (m.in. jako współautor książki wydanej przez MSZ pt. *Cele i narzędzia polskiej polityki arktycznej*) dr hab. Łuszczuk uczestniczy w pracach Grupy Roboczej ds. Polarnych w Ministerstwie Spraw Zagranicznych oraz bierze udział w spotkaniach dotyczących współpracy w ramach Rady Arktycznej, w której Polska posiada status obserwatora.

W dowód uznania dla zaangażowania we wspieranie pozycji Polski na arenie międzynarodowej Minister Spraw Zagranicznych przyznał dr. hab. Michałowi Łuszczukowi odznakę honorową „Bene Merito”. Naj-

nowszy zaś osiągnięciem badacza w roli eksperta był udział w spotkaniu ministrów nauki poświęconym współpracy naukowej w Arktyce, które odbyło się w Białym Domu pod koniec września 2016 r.

Dr hab. M. Łuszczuk pełni funkcję Sekretarza Naukowego Komitetu Badań Polarnych PAN (2015–2018). Jest autorem ponad 30 opracowań dotyczących różnych aspektów zmieniającej się dynamicznie w ostatnich latach sytuacji międzynarodowej w Arktyce, m.in. w 2015 r. w Wydawnictwie UMCS ukazała się jego książka pt. *Ewolucja ról międzynarodowych w regionie Arktyki*. Dr hab. Łuszczuk realizował własne projekty naukowe zagranicą (np. w Fridtjof Nansen Institute w Oslo), bierze też udział w międzynarodowych projektach badawczych (np. EU-Polarnet).

W 2015 r. politolog z UMCS został także stypendystą Komisji Fulbrighta, co umożliwiło mu prowa-

dzenie badań dotyczących Arktyki w renomowanym ośrodku z zakresu stosunków międzynarodowych – Elliot School of International Relations w George Washington University w Waszyngtonie.

Z dr. hab. Michałem Łuszczukiem z Wydziału Politologii UMCS rozmawia Marta Kostrzewa z redakcji „Wiadomości Uniwersyteckich”.

Jaka jest aktualna sytuacja geopolityczna Arktyki?

Pomimo iż region ten doświadcza obecnie wyjątkowej transformacji – w dużej mierze wynikającej z następstw zmian klimatu oraz procesów globalizacji – to jego sytuacji geopolityczna jest jak na razie dość stabilna, przez co rozumiem, że wszyscy aktorzy przestrzegają obowiązujących regulacji międzynarodowych. Jednocześnie jednak wyraźnie widać, że z powodu tej transformacji wiele państw i to praktycznie z całego świata jest dużo bardziej niż wcześniej zainteresowanych tym obszarem. Ta sytuacja stanowi wyzwanie dla dotychczasowego stanu stosunków międzynarodowych w Arktyce. Nieco upraszczając, należy ona do pięciu państw leżących nad brzegami Oceanu Arktycznego i to właśnie one w dużej mierze decydują o tym, co się dzieje w tej części świata. Arktyka przez bardzo długi okres była przedmiotem zainteresowania głównie ludzi nauki, lecz teraz, kiedy rośnie międzyna-

Fot. Z. Klimowicz, źródło: www.geografia.umcs.lublin.pl/wyprawy

• I Wyprawa Polarna UMCS (1986)

dowe zainteresowanie tym regionem, państwa te stają się bardziej ostrożne w zakresie udostępniania swych obszarów naukowcom, ale też międzynarodowym korporacjom.

Wspomniał Pan o kwestiach naukowych dotyczących Arktyki, a temat wiąże się przecież z niedawnym spotkaniem ministrów nauki, które odbyło się we wrześniu w Waszyngtonie. Brał Pan w nim udział jako ekspert polskiej delegacji. Czy mógłby nam Pan opowiedzieć nieco więcej o tym spotkaniu i jego znaczeniu?

Zacznijmy może od tego, że dwa lata temu instytucja, która wspiera współpracę międzynarodową w Arktyce, czyli Rada Arktyczna, zaczęła prace nad umową dotyczącą wzmocnienia współpracy naukowej w Arktyce. Wbrew nazwie, umowa ta oznacza, że w zakresie współpracy międzynarodowej prawdopodob-

nie może być niestety jeszcze więcej trudności dla naukowców z państw niearktycznych, niż było dotychczas. Wszystko tak naprawdę będzie zależać od dobrej woli współpracy między poszczególnymi państwami. W obecnej sytuacji międzynarodowej – w cieniu napięć między Rosją a Zachodem, nie zawsze o taką wolę jest łatwo i to niestety w projekcie tej umowy można to dostrzec. Mówiąc krótko, swoboda prowadzenia badań naukowych w Arktyce ulega stopniowemu ograniczeniu i to ze względów politycznych. Jednocześnie jednak znaczenie badań nad procesami i zjawiskami obserwowanymi wokół bieguna północnego jest ważniejsze niż kiedykolwiek wcześniej.

W takiej sytuacji Stany Zjednoczone wyszły z pomysłem zorganizowania spotkania „White House Arctic Ministerial”, w którym udział mogłyby wziąć zarówno państwa arktyczne, jak i niearktyczne, które są zainteresowane badaniami w Arktyce. Jego celem było zidentyfikowanie dotychczasowego zakresu badań arktycznych, dokonanie przeglądu już realizowanych projektów badawczych i określenie ram rozwoju współpracy, m.in. na drodze realizacji wspólnych priorytetów. Chodzi więc o pogłębienie wiedzy o Arktyce, jednak z naciskiem na efektywność badań, maksymalnie szeroki dostęp do danych i ze świadomością konieczności kształcenia kolejnych pokoleń polarników. Kwestie te są wyrażone w deklaracji wydanej przez ministrów oraz dokładnie przedstawione w materiałach uzupełniających

Fot. J. Reider, źródło: www.geografia.umcs.lublin.pl/wyprawy

• III Wyprawa Polarna UMCS (1989)

Fot. P. Demczuk, źródło: www.geografica.umcs.lublin.pl/wyprawy

• XXI Wyprawa Polarna UMCS (2009)

– swoistym katalogu najważniejszych projektów badawczych w Arktyce.

Warto też wspomnieć, iż planowane jest kolejne spotkanie na tak wysokim szczeblu, tym razem odbędzie się ono w Europie.

Jak widzę tematyka badań polarnych jest Panu bardzo bliska, ale skąd w ogóle wzięło się Pańskie zainteresowanie polityką międzynarodową na Dalekiej Północy?

Polityka międzynarodowa dotycząca Arktyki była w pewnym sensie niszową dziedziną, którą dotąd nikt w Polsce tak poważnie i konsekwentnie się nie zajmował. Uważam, że w nauce dobrze jest zajmować się czymś oryginalnym i ciekawym. Ponad dziesięć lat temu w Arktyce zaczęło się dziać wiele rzeczy interesujących z punktu widzenia politologa, np. pojawiły się wyzwania związane z ustalaniem granic państw oraz ich stref morskich na obszarach, które dotąd pokrywała pokrywa lodowa, państwa arktyczne zaczęły ogłaszać swoje strategie arktyczne, media donosiły o potencjalnych konfliktach itp. Chcąc poznać i zrozumieć te procesy, szybko przekonałem się, że polska literatura naukowa na ten temat niemal nie istnieje, a jeżeli już się o Arktyce wspomina to – tak jak w kilku podręcznikach do prawa międzynarodowego – niestety nie zawsze prawidłowo.

W mojej ocenie jest to przykład na to, jak nadal mało w Polsce wiemy na temat Arktyki z punktu widzenia

właśnie prawa międzynarodowego czy stosunków międzynarodowych. Co ciekawe, już od ponad 80 lat polscy badacze samodzielnie prowadzą swoje prace w Arktyce i do tej pory wiele się dowiedzieliśmy na temat różnorodnych aspektów przyrodniczych, geograficznych i biologicznych tego regionu. Wciąż jednak brakuje wiedzy na tematy, którymi zajmują się nauki społeczne oraz humanistyczne.

Rozumiem, że Pańskie badania w jakimś stopniu tę sytuację zmieniają. A czy może Pan wyjaśnić, w jaki sposób zmieniło się międzynarodowe polityczne znaczenie regionu Arktyki w ostatnich latach? Czy według Pana jest to zmiana na lepsze?

Jest to dość podchwytliwe pytanie, a odpowiedź niestety nie może być prosta. Przede wszystkim należy zacząć od tego, iż „znaczenie” jest kategorią nieco subiektywną, a to oznacza, że kluczową rolę w jego określeniu ma wiedza na dany temat. O Arktyce zrobiło się głośno na świecie dopiero w 2007 r., gdy Rosjanie postawili swą flagę na dnie Oceanu Arktycznego, na biegunie północnym. Wówczas doszło wręcz do wybuchu zainteresowania regionem ze strony światowych mediów, a w konsekwencji też części polityków w wielu państwach, arktycznych i tych położonych poza regionem. W ten sposób w sumie jedynie symboliczny gest Rosji (nie narusza-

jący z resztą żadnych regulacji prawa międzynarodowego) nadał Arktyce wielkie znaczenie geopolityczne, podczas gdy istotne znaczenie tego regionu dla całego świata na płaszczyźnie np. klimatycznej czy środowiskowej ogłoszone w raporcie wydanym przez Radę Arktyczną trzy lata wcześniej mało kogo zainteresowało.

Jeszcze innym kontekstem związanym z międzynarodowym znaczeniem Arktyki jest jej potencjał gospodarczy – nieodkryte jeszcze surowce energetyczne, potencjalnie bogate zasoby ryb czy możliwości rozwoju szlaków morskich. Tutaj również media i politycy kładą nacisk na nowe możliwości i związane z nimi perspektywy zysków. Ale rzeczywistość nie jest aż tak różowa – tzw. „otwieranie się Oceanu Arktycznego”, wynikające z ocieplenia regionu i polegające na topnieniu pokrywy lodowej, przede wszystkim generuje wiele nowych problemów i niebezpieczeństw. Nawet tak neutralne, jak mogłoby się wydawać, procesy jak rozwój turystyki polarnej (na pokładach wielkich wycieczkowców pływających np. w okolicach Grenlandii czy Svalbardu) ma swoje negatywne skutki dla nadzwyczaj wrażliwych ekosystemów arktycznych oraz wbrew pozorom także dla ludzi mieszkających w Arktyce. Dla nich następstwa zmian klimatu, globalizacja i modernizacja to sytuacja wręcz ekstremalna, a adaptacja do niej w tak krótkim czasie jest wręcz niemożliwa.

Podsumowując, wzrost znaczenia międzynarodowego Arktyki to nie-

• XXVI Wyprawa Polarna UMCS (2012)

Źródło: www.geografica.umcs.lublin.pl/wyprawy

stety rezultat zmian zachodzących w regionie, a wiele z nich trudno uznać za pożądaną.

Rozumiem, że jakkolwiek zakończył Pan pewien etap badań dotyczących stosunków międzynarodowych w Arktyce, to nie zmieni Pan obszaru swych zainteresowań. Jakie są zatem dalsze plany politologa ds. Arktyki?

Faktycznie, pewien etap prac badawczych się zakończył – jego efektem jest książka nt. ewolucji tzw. polityk arktycznych państw regionu analizowanych przy wykorzystaniu teorii ról międzynarodowych. Obecnie jestem zaangażowany w prace o bardziej praktycznym charakterze, a mianowicie w przygotowanie założeń polskiej polityki polarnej. Od kilku lat współpracuję dość blisko z Ministerstwem Spraw Zagranicznych i kooperacja ta w minionym roku zaowocowała książką, którą przygotowałem z trzema młodymi badaczami – na co dzień prowadzącymi badania w państwach skandynawskich. Publikacja ta stanowi swoiste kompendium wiedzy na temat stosunków międzynarodowych w Arktyce oraz miejsca Polski w tym regionie. Teraz jednak mamy przygotowywać dokument nie tyle naukowy, co polityczny. I w tym przypadku faktycznie wykształcenie politologiczne ponownie procentuje.

Na płaszczyźnie naukowej mam z kolei nadzieję, że w najbliższych latach uda mi się rozwinąć badania w kierunku zgodnym z międzynarodowymi wytycznymi, a więc w stronę bardziej interdyscyplinarnego podejścia. To oczywiście wymaga pozyskiwania odpowiednich partnerów oraz środków, jednak mam nadzieję, że z tym zadaniem będzie można sobie poradzić. Poza tym, Arktyka jest zbyt ważnym miejscem na mapie świata, a jej badania mają zbyt duże praktyczne znaczenia, aby nie próbować ich prowadzić na jak najwyższym poziomie oraz oczywiście w międzynarodowej skali. Myślę, że takie podejście dla wielu badaczy UMCS jest czymś naturalnym i wspólnie będziemy mogli to w przyszłości zaprezentować.

Wizyta studyjna pracowników Zakładu Dydaktyki w Norwegii

Archiwum Małgorzaty Chojak

• Od lewej: dr Zofia Maleszyk, dr Bernardyna Ceglińska, dr Beata Bednarczuk, dr Krystyna Kusiak, dyrektor Bambini Montessoribarnehage Rigmor Rønning Myrvang, dr hab. Teresa Parczewska, dr Małgorzata Chojak

W dniach 6–13 sierpnia 2016 r. sześciu pracowników Zakładu Dydaktyki Instytutu Pedagogiki odbyło wizytę studyjną w Bambini Montessoribarnehage w Hamar, w Norwegii. Wyjazd realizowany został w ramach Funduszu Stypendialnego i Szkoleniowego, który powstał na mocy Memorandum of Understanding wdrażania Mechanizmu Finansowego Europejskiego Funduszu Finansowego pomiędzy Islandią, Księstwem Liechtenstein i Królestwem Norwegii a Polską. Wizyta studyjna wpisuje się w potrzeby pracowników Zakładu Dydaktyki UMCS związane z organizacją kształcenia studentów nowo otwartej specjalności – pedagogika Marii Montessori z zarządzaniem oświatą na studiach drugiego stopnia na kierunku pedagogika. Program wyjazdu obejmował przeprowadzenie studium przypadku placówki opiekuńczo-wychowawczej założonej w 2002 r. w oparciu o zasady pedagogiki Montessori – Bambini Montessoribarnehage.

Kadra instytucji goszczącej liczy 23 nauczycieli oraz asystentów, którzy opiekują się grupą 86 dzieci w wieku od 10 miesięcy do szóstego roku życia. Właścicielka szkoły Eva Bækkel, dyrektor Rigmor Rønning Myrvang oraz wicedyrektor Jennifer Varbanov

zapoznali pracowników UMCS z historią placówki, zasadami jej funkcjonowania od strony programowo-organizacyjnej i administracyjno-prawnej, a także ze specyfiką projektowania, zarządzania oraz adaptowania do potrzeb wychowanków grup żłobkowych i przedszkolnych „montessoriańsko przygotowanego otoczenia”. Zaprezentowały wypracowaną w placówce metodę prowadzenia obserwacji dzieci i monitorowania ich postępów, omówiły wdrożony system pedagogizacji rodziców. Uczestnicy grantu prowadzili hospitacje zajęć, które ewaluowali wspólnie z kadrami Bambini.

Pedagodzy z instytucji goszczącej są otwarci na dalszą współpracę, wielu z nich to uznani eksperci z zakresu pedagogiki Montessori, posiadający doświadczenie w prowadzeniu szkoleń oraz kursów. Być może warto włączyć ich w tok kształcenia studentów wspomnianej wcześniej specjalności, co może stanowić długoterminowy rezultat wizyty studyjnej. Do krótkoterminowych efektów należy zaliczyć pozyskanie materiałów do prowadzenia analiz przez pracowników Zakładu Dydaktyki oraz studentów, podjęcie starań o zgodę na uzyskanie dostępu do norweskiego programu kształcenia dzieci według zasad pedagogiki Montessori.

Dr Beata Bednarczuk

Dysleksja i dyskalkulia – obszary ciągle naukowo ważne

W dniach 21–24 września 2016 r. odbyła się Międzynarodowa Konferencja European Dyslexia Association – „EDA 2016: 5th All European Dyslexia Conference”, poświęcona zagadnieniom dysleksji i dyskalkulii, która odbywa się co trzy lata w innym kraju Europy. Każdy z nich jest wybierany drogą długiego procesu aplikacji. W tym roku zwycięskim krajem były Włochy, a miejscowością Modena. Konferencja została zorganizowana przez Università Degli Studi Di Modena E Reggio Emilia (University of Modena and Reggio Emilia) w budynku Wydziału Medycyny i Chirurgii.

Modena jest miastem położonym na północy Włoch, niedaleko Bolonii oraz Mediolanu. Słynie z wytwórni octu balsamicznego oraz produkcji samochodów wyścigowych. W tym mieście urodził się i mieszkał Enzo Ferrari, który z kierowcy rajdowego stał się konstruktorem najszybszych samochodów na świecie. W Muzeum Ferrari odbyła się uroczysta kolacja inauguracyjna tegoroczną Konferencję EDA. Jest to również miasto rodzinne L. Pavarottiego.

W konferencji wzięło udział ponad 400 osób – pracownicy nauki i badacze z wiodących ośrodków akademickich Europy, Stanów Zjednoczonych, Nowej Zelandii i Kuwejtu oraz praktycy zajmujący się wspomaganiem uczniów, studentów i osób dorosłych z dysleksją i dyskalkulią. Większość obrad odbywała się w języku angielskim, choć były też sesje prowadzone w języku włoskim, które cieszyły się powodzeniem głównie lokalnych słuchaczy ze względu na brak tłumaczenia na język angielski. Wydział Pedagogiki i Psychologii UMCS reprezentowany był aktywnie przez prof. dr hab. Grażynę Krasowicz-Kupis (poster), dr hab. Urszulę Oszwę (*oral presentation*) oraz dr Katarzynę Wiejak (poster).

Konferencję otworzył uroczyste Przewodniczący EDA Michael Kalmar oraz Rektor University of Modena and Reggio Emilia – Angelo Oreste Andriano. W ciągu trzech dni obrad ogłoszono osiem wykładów (*keynotes*). Zaproszonymi wykładowcami byli profesorowie: Usha Goswami (University of Cambridge), Aryan van der Leij (University of Amsterdam), Karin Kucian (University Children's Hospital in Zurich), Arnold Wilkins (University of Essex), Gerd Schulte-Korne (University of Munich), Monica Melby Lervag (University of Oslo), Giannis Karagiannakis (University of Athens), Cesare Cornoldi (University of Padova). Ponadto, odbyło się 40 warsztatów, sympozjów i seminariów tematycznych dotyczących: wczesnej diagnozy i interwencji trudności w czytaniu i liczeniu, metod skutecznego przewyższania trudności o charakterze dyslektycznym, mechanizmów powstawania, diagnozowania oraz wspomagania uczniów z dyskalkulią rozwojową, zastosowania technologii informatyczno-komunikacyjnych we wspomaganiu dysleksji i dyskalkulii, diagnozy i terapii trudności w pisaniu, zaburzeń emocjonalnych towarzyszących dysleksji i dyskalkulii, zaburzeń funkcji zarządzających i uwagi w dysleksji, nowatorskim metodom nauczania matematyki (*Singapore system*), zaburzeniom językowym w dysleksji, dysleksji dorosłych, profilów funkcjonowania poznawczego osób z dysleksją, dysleksji w drugim języku u osób dwujęzycznych, analiz EEG i programów interwencji z ich wykorzystaniem stymulacji fal mózgowych, specjalistycznych treningów dla nauczycieli pracujących z uczniami z dysleksją, społecznej percepcji dysleksji, współwystępowania dysleksji z ADHD. Niektóre obszary były kilkuetapowe, kontynuowane na kolejnych sesjach.

W prezentowanych wystąpieniach wybrzmiewało przesłanie ważności

dyskusowanego zagadnienia, jakim są specyficzne trudności w czytaniu, pisaniu i liczeniu, zarówno z punktu widzenia badawczego, naukowych analiz, jak i opracowywania i doskonalenia narzędzi diagnozy oraz wczesnej interwencji. Nowymi nurtami badawczymi były prezentacje neurobiologicznych uwarunkowań dyskalkulii z analizą deficytów ogólnych (*domain-general*) i specyficznych (*domain-specific*) dla posługiwania się liczbami, a także liczne badania ewaluacyjne ukierunkowane na ocenę skuteczności i trwałości zastosowanych strategii wspomagających i programów interwencyjnych.

Konferencja była okazją do wymiany doświadczeń, inspiracją do podejmowania badań, a także sposobnością do nawiązania kontaktów z przedstawicielami uczelni, które mogą stać się w przyszłości partnerami badawczymi i dydaktycznymi UMCS. Rozpoczęto w tym kierunku wstępne rozmowy z badaczami z uniwersytetów w Rumunii, Danii, Kuwejcie, Izraelu oraz na Malcie. Zdobyte informacje naukowe będą przekazywane i dyskutowane w ramach wykładów i ćwiczeń ze studentami pedagogiki i psychologii. Dodatkowym nieoczekiwanym przeżyciem była spontaniczna wizyta w Czytelnicy Manuskryptów Biblioteki Uniwersytetu w Bolonii, najstarszej na świecie uczelni, założonej w 1088 r., czyli przed University of Oxford (1096), University of Paris (Sorbona – 1150) i University of Cambridge (1209). To właśnie w jej murach ministrowie szkolnictwa wyższego z 29 krajów Europy podpisali w 1999 r. Deklarację Bolońską, dzięki której studenci państw członkowskich mogą w trakcie studiów zdobywać wiedzę również poza murami macierzystych uczelni.

Podróże kształcą. Zdecydowanie i wielowymiarowo.

Dr hab. Urszula Oszwa

Konferencja „Obraz między sacrum i profanum”

• Otwarcie konferencji

Fot. Krzysztof Rojek

znać się z 35 wystąpieniami, którym towarzyszyły równie liczne dyskusje.

Przyjazna atmosfera skłaniająca do swobodnej wymiany poglądów towarzyszyła uczestnikom w trakcie całego wydarzenia. Przedsięwzięcie po raz kolejny okazało się sukcesem, a organizatorzy żywią nadzieję, że następna edycja konferencji z cyklu „Co i jak poznajemy przez obrazy?” ponownie spotka się z zainteresowaniem badaczy świata kultury i nauki. Ze *stricte* naukowym rezultatem obrad konferencji „Obraz między sacrum i profanum” można będzie zapoznać się za sprawą powstającej monografii pokonferencyjnej.

Krzysztof Rojek

W dniach 12–14 października 2016 r. odbyła się Trzecia Ogólnopolska Konferencja Interdyscyplinarna „Obraz między sacrum i profanum”, zorganizowana na Wydziale Filozofii i Socjologii UMCS w Lublinie oraz w Domu Pracy Twórczej Stowarzyszenia Dziennikarzy Polskich w Kazimierzu Dolnym nad Wisłą. Ponownie stanowiła wynik owocnej współpracy Zakładu Filozofii Kultury UMCS z przedstawicielami ogólnopolskich ośrodków badawczych oraz instytucji kultury.

Za sprawą otrzymanego patronatu Muzeum Lubelskiego w Lublinie uczestnicy mieli możliwość zwiedzenia Kaplicy Trójcy Świętej. Nie mniej cenna była też możliwość wizyty w Parafii pw. św. Andrzeja Boboli w Lublinie, z której inspirującym wnętrzem oraz fachową ekspertyzą twórcy mogli zapoznać się uczestnicy. Patronat medialny nad wydarzeniem objęły TVP 3 Lublin i Polskie Radio Lublin oraz czasopismo „Filozofuj!”.

Obrady konferencyjne rozpoczęła sesja plenarna na Wydziale Filozofii i Socjologii UMCS, w ramach której prof. dr hab. Karola Klauza podjął się rozważań na temat relacji „Transcendencji z historią na przykładzie ikony chrześcijańskiej”. W dalszej kolejności uczestnicy mieli możliwość zapoznania się ze wspomnianymi elementami

mi kultury Lublina, po czym miejscem konferencyjnych obrad stał się – jak co roku – Kazimierz Dolny. W Domu Dziennikarza, w dziewięciu panelach, uczestnicy podejmowali się odpowiedzi na interdyscyplinarne pytania, jakie formułowali wspólnie z organizatorami. W obradach uczestniczyli m.in.: dr hab. Dobrosław Bagiński (UPH w Siedlcach), dr hab. Paweł Bytniewski (UMCS), dr hab. Józef Dębowski, prof. nadzw. (UWM), dr hab. Mariola Kuszyk-Bytniewska (UMCS), prof. dr hab. Urszula Mazurczak (KUL), prof. dr hab. Jadwiga Mizińska (UMCS), dr hab. Romuald Piekarski, prof. nadzw. (UG), dr hab. Małgorzata Kowalewska, prof. nadzw. (UMCS) oraz przewodniczący Komitetu Organizacyjnego – dr hab. Maciej Teodor Kociuba (UMCS). Łącznie można było zapo-

• Sesja plenarna. Od lewej: prof. dr hab. Karola Klauza (KUL) i dr hab. Maciej Teodor Kociuba (UMCS)

Fot. Krzysztof Rojek

• Uczestnicy konferencji

Fot. Krzysztof Rojek

20 października 2016 r. na Wydziale Ekonomicznym UMCS odbyło się uroczyste otwarcie Szkoły Giełdowej, która powróciła do Lublina po trwającej osiem lat przerwie. W wydarzeniu uczestniczyła m.in. prof. Małgorzata Zaleska, Prezes Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie, która optymistycznie wypowiadała się na temat założeń Szkoły oraz jej wpływu na późniejsze decyzje zawodowe osób, które ją ukończyły. „Chcemy Państwa przekonać, że finanse, rynek kapitałowy i giełda to nic trudnego” – tak prof. Zaleska zachęcała studentów.

Otwarcie Szkoły Giełdowej na Wydziale Ekonomicznym UMCS

• Prof. Zbigniew Pastuszak i prof. Małgorzata Zaleska

Przedsięwzięcie będzie realizowane przez Giełdę Papierów Wartościowych, która może pochwalić się już 25-letnią historią oraz faktem, że jest największą giełdą w Europie Środkowej. To właśnie w mieszczącej się w Warszawie GPW pozyskiwany jest realny kapitał wykorzystywany za pomocą nowoczesnego systemu transakcyjnego, gdzie podczas jednej sekundy przyjmowanych jest 20 000 zleceń, a odpowiedź na jedno zlecenie zajmuje jedynie jedną tysięczną sekun-

dy. Podczas spotkania prof. Zaleska podkreślała, że należy uwierzyć, że inwestując na giełdzie, można ponadprzeciętnie zarobić bez ponadprzeciętnego ryzyka.

Prezes GPW przekonywała także, że kursy Szkoły Giełdowej adresowane są do każdego i pozwolą wszystkim zainteresowanym na podjęcie prób inwestowania w praktyce. Uczestnicy kursów zdobędą nie tylko wiedzę, ale nauczą się też świadomego poruszania się po rynku.

Na otwarcie Szkoły Giełdowej przyszło wiele osób, głównie jej przyszłych studentów. Zebranych gości przywitał Dziekan Wydziału Ekonomicznego UMCS, dr hab. Zbigniew Pastuszak, prof. nadzw., który wyraził zadowolenie z faktu powstania ośrodka lubelskiego właśnie na naszej Uczelni: „To strzał w dziesiątkę, bo to dziesiąta Szkoła Giełdowa otwarta w Polsce” – stwierdził podczas inauguracji.

Na zakończenie uroczystości dr Roman Asyngier z UMCS, koordynator Szkoły Giełdowej ośrodka lubelskiego, wygłosił wykład pt. „25 lat Giełdy oczami inwestora”. Stwierdził, że: „weekendowe kursy Szkoły Giełdowej na Wydziale Ekonomicznym UMCS prowadzone są przez prak-

tyków rynkowych i wykładowców wyższych uczelni. Szkolenia przeznaczono dla każdego, kto chce poznać mechanizmy funkcjonowania rynków kapitałowych i dokonywać inwestycji na giełdzie, bez względu na wiek i wykształcenie. Ośrodek lubelski Szkoły Giełdowej jest dziesiątym w skali kraju. Zebrany zespół wykładowców, z udziałem m.in. licencjonowanego maklera i doradcy inwestycyjnego, dwóch biegłych sądowych, prezesów firm – jest gwarantem najwyższej jakości szkoleń”.

Szkoła Giełdowa to inicjatywa Fundacji GPW pod honorowym patronatem Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie i wiodących ośrodków akademickich w Polsce. Najbliższy kurs podstawowy ośrodka lubelskiego Szkoły Giełdowej odbędzie się w dniach 25–27 listopada br. Decyzją Dziekana WE UMCS, prof. Zbigniewa Pastuszaka, wszyscy studenci Wydziału Ekonomicznego mogą ubiegać się o dofinansowanie udziału w szkoleniach. Wszystkie informacje o Szkole Giełdowej można znaleźć na stronach internetowych Giełdy oraz Wydziału Ekonomicznego UMCS.

Marta Kostrzewa

• Wykład dr. Romana Asyngiera

Fot. Bartosz Profil

• Prof. Małgorzata Zaleska

Poniżej prezentujemy krótki wywiad, którego udzieliła nam prof. Małgorzata Zaleska.

Jakie są główne założenia Szkoły Giełdowej?

Głównym celem Szkoły Giełdowej jest edukowanie polskiego społeczeństwa, przede wszystkim młodych ludzi. Chcemy przekonać Polaków, że finanse nie są trudne czy nudne, a wręcz przeciwnie – ciekawe, a przede wszystkim potrzebne w codziennym życiu, i że pomogą nam funkcjonować w dzisiejszym świecie.

Otwieramy i kontynuujemy Szkołę Giełdową w tej chwili w dziesięciu miastach w Polsce przy współpracy z uczelniami wyższymi, z kolejnymi trzema ośrodkami prowadzimy rozmowy, w każdym z nich chcemy

oferować dwojakiemu rodzajowi kursy: podstawy inwestowania na giełdzie, czyli jak stawiać pierwsze kroki; i później drugi kurs, bardziej zaawansowany, polegający na pokazaniu już różnych możliwości i strategii tego inwestowania. Te kursy są weekendowe, kilkunastogodzinne. Mamy nadzieję, że zbudujemy nową grupę inwestorów indywidualnych, którzy są potrzebni na giełdzie i którzy będą mogli na niej oszczędzać długoterminowo.

Jakie perspektywy są przewidywane dla tych studentów, którzy ukończą Szkołę Giełdową?

Ci, którzy ukończą Szkołę Giełdową, przede wszystkim zdobędą, moim zdaniem, ciekawą i potrzebną wiedzę, która przyda im się w codziennym życiu, ale obok tego wszyscy Ci, którzy ukończą Szkołę Giełdową, otrzymają certyfikat potwierdzający zdobycie określonej wiedzy i umiejętności.

Jak dostać się do Szkoły Giełdowej i czy każdy może w niej uczestniczyć?

Szkoła Giełdowa jest dostępna w zasadzie dla wszystkich, którzy chcą zdobyć podstawową wiedzę o funkcjonowaniu giełdy i o inwestowaniu na niej. W związku z powyższym zapraszamy szerokie gremium osób zarówno tych którzy studiują na UMCS, jak i wszystkich zainteresowanych spoza Uczelni.

Rozmawiała: Marta Kostrzewa

Konferencja „Ciało, strój, biżuteria...”

Przygotowana przez prof. dr hab. Ewę Letkiewicz z Zakładu Historii Sztuki Instytutu Sztuk Pięknych UMCS konferencja „Ciało, strój, biżuteria w kontekście przemian kulturowych, społecznych i politycznych pierwszej połowy XX w.,” która odbyła się w dniach 10–11 października 2016 r. w Inkubatorze Medialno-Artystycznym UMCS, była drugą odsłoną ogólnopolskich spotkań badaczy wokół tytułowej problematyki rozpatrywanej w perspektywie historii sztuki. Pierwsza odbyła się w tym samym miejscu dwa lata temu, kolejna, planowana za dwa lata, będzie dotyczyła drugiej połowy XX w. i współczesności.

Patronat honorowy nad spotkaniem badaczy zajmujących się przede wszystkim rzemiosłem artystycznym i sztukami użytkowymi z wielu ośrodków naukowych w kraju objął Rektor UMCS prof. dr hab. Stanisław Michałowski, a gości w imieniu władz Uczelni powitali prorektor prof. dr hab. Urszula Bobryk i prodziekan Wydziału Artystycznego dr hab. Alicja Snoch-Pawłowska. Obrady dedykowano pamięci prof. Ireny Huml – niedawno zmarłej wybitnej badaczki rzemiosła artystycznego w Polsce.

Referat wprowadzający wygłosił ks. dr hab. Janusz Węgrzecki, prof. UKSW, który problematykę konferencyjną umieścił w kontekście przemian

Fot. Bartosz Profil

Fot. Barbara Niścior

mieszczkańskiego społeczeństwa, podkreślając, w świetle koncepcji Ernsta Jungera, proces upowszechniania wzorów i nowych form ubioru wśród mas. W tej części spotkania (skoncentrowanej wokół problematyki ciała) mowa była przede wszystkim o nieco utopijnych dążeniach polepszenia człowieka w dobie modernizmu.

Najobszerniejsza część konferencji objęła referaty o stroju, które skoncentrowane były wokół kontekstów świata mody, polityki i obyczajów. Mowa była o strojach polskich – codziennych i odświętnych, ludowych i mieszczańskich, traktowanych jako kod społeczny. Charakteryzowano semiologię ubioru na wybranych przykładach regionów (np. Mazowsza czy Pogórza Przemyskiego), jak też określonych grup społecznych. Część konferencji poświęconą strojom europejskim rozumianym jako komunikat osobowości rozpoczęła prof. dr hab. Grażyna Bobilewicz z Instytutu Sławistyki PAN, prezentując znakomity referat o upodobaniach w zakresie ubioru najwybitniejszej chyba rosyjskiej poetki XX w. Anny Achmatowej. Kolejne referaty przyniosły różnorodność omawianych wątków tematycznych. Można było np. dowiedzieć się o zwyczajach związanych z noszeniem turbanu, szczególnie w okresie dwudziestolecia międzywojennego (referat dr Katarzyny Bogackiej z SGGW); mowa była o zjawisku domowej produkcji ubiorów w Holandii w okresie okupacji (referat dr Marty Kargól z Muzeum Miasta Rotterdam w Holandii); poruszane były zagadnienia stroju rozumianego jako od-

zwierciedlenie postaw życiowych, obyczajów i przekonań ideowych, a nawet politycznych (referat mgr Zuzanny Żubka-Chmielewskiej z Instytutu Historii PAN).

Wiele wystąpień dotyczyło problematyki mody. Prof. dr hab. Anna Sieradzka z Instytutu Historii Sztuki UW omówiła zjawisko upowszechniania tkanin batikowych w modzie kobiecej pierwszych dziesięcioleci XX w. Tkaniły te wykonywano ręcznie za pomocą techniki malarskiej, polegającej na nakładaniu wosku i kąpielach tkaniny w barwniku, który farbował miejsca niepokryte woskowaniem. W ten sposób powstawały unikatowe wzory, które cieszyły się dużą popularnością wśród kobiet poszukujących oryginalności. Prof. dr hab. Zbigniew Zaporowski z Instytutu Historii UMCS mówił o społecznym kontekście kobiecej mody pierwszej połowy XX w. na przykładzie swoistej ewolucji sukienki od form jeszcze XIX-wiecznych (związanych z gorsetem), aż do form w pełni już współczesnych, takich jak mini. Dr hab. Jerzy Żywicki przywołał prognozy modowe wybitnego przedstawiciela krawiectwa paryskiego międzywojnia Paula Poireta, które publikowała w 1936 r. prasa lubelska. Dr Piotr Majewski omówił estetyczne dążenia w fotografii modowej, skutecznie wypierającej techniki graficzne i rysunkowe w czasopiśmiennictwie modowym pierwszych dekad XX w.

W trzeciej części konferencji (dotyczącej biżuterii i akcesoriów stroju) mowa była m.in. o nurcie klasycznym biżuterii warszawskiej pierwszej poło-

wy XX w. (dr Ewa Wieruch-Jankowska z Muzeum Warszawy). Dr Małgorzata Kierczuki-Macieszko (Instytut Historii Sztuki KUL) zaprezentowała wyniki badań skupionych na działalności jubilerów lubelskich z XIX i początku XX w., prowadzonych na podstawie zasobów Archiwum Państwowego w Lublinie. Konferencję zamknął wnikliwy referat prof. dr hab. Ewy Letkiewicz, prezentujący przykłady projektowania biżuterii i akcesoriów stroju przez artystów reprezentujących nurty awangardowe w sztuce pierwszej połowy XX w. (m.in. Pablo Picasso czy Salvador Dali).

Materiały z pierwszej konferencji ukazały się w formie książkowej (pod red. Ewy Letkiewicz, Lublin 2015). Planowane są kolejne wydawnictwa. W ten sposób spotkania wraz z publikacjami stanowić będą ważny przegląd problematyki z zakresu historii stroju i jego akcesoriów w epoce nowoczesności.

Przewodnicząca konferencji:

dr hab. Ewa Letkiewicz; sekretarz konferencji: dr Barbara Niścior. Komitet Naukowy: prof. dr hab. Anna Sieradzka (UW); prof. dr hab. Grażyna Bobilewicz (Instytut Sławistyki PAN); dr hab. Almut Bues (Niemiecki Instytut Historyczny w Warszawie); dr hab. Agnieszka Bender, prof. nadzw. (UKSW); dr Małgorzata Możdżyńska-Nawotka (Muzeum Narodowe we Wrocławiu); dr hab. Michał Woźniak, prof. nadzw. (UMK w Toruniu); Ryszard Bobrow (Muzeum Narodowe w Warszawie).

Piotr Majewski

Fot. Barbara Niścior

Fot. Barbara Niścior

Konferencja archiwalna „Obraz i dźwięk. Oferta współczesnego archiwum”

Fot. Piotr Życieński, źródło: www.ipn.gov.pl

• Dr hab. Krzysztof Szwagrzyk

W Światowym Dniu Dziedzictwa Audiowizualnego, czyli 27 października 2016 r., miała miejsce kolejna już konferencja zorganizowana przez Centrum Edukacji IPN im. Janusza Kurtyki w Warszawie. Motywem przewodnim była oferta wykorzystania nieaktowej dokumentacji archiwalnej zgromadzonej w Narodowym Archiwum Cyfrowym, Filmotece Narodowej, Archiwum IPN, Ośrodku Dokumentacji i Zbiorów Programowych TVP S.A., Muzeum Powstania Warszawskiego, Europejskim Centrum Solidarności oraz Ośrodku KARTA

W programie konferencji, przygotowanej przez Biuro Udostępniania Archiwizacji Dokumentów IPN, uwzględniono zasób, metody pracy, problemy związane z opracowaniem i udostępnianiem zbiorów oraz dotychczasowe osiągnięcia.

W zastępstwie dr. Jarosława Szarka obrady otworzył jego zastępca dr hab. Krzysztof Szwagrzyk, który w kilku zdaniach przedstawił ogólny zasób Archiwum IPN z uwzględnieniem zbioru dokumentacji nieaktowej, a więc fotografii, nagrań i filmów. Wystąpienie to zostało uzupełnione głosem prof. Michała Kleibera o tożsamości działania Komisji Polskiej UNESCO oraz uchwale Zgromadzenia Narodowego tejże organizacji dotyczącej audiowizualnego dziedzictwa narodowego.

Właściwe obrady, moderowane przez kierownika Sekcji Opracowania Dokumentacji Audiowizualnej Archiwum IPN dr. hab. Jacka Sawickiego, dotyczyły problemów opracowania i udostępniania zasobu w pierwszej dekadzie istnienia IPN, ale prezentowały też wymierne osiągnięcia w tej dziedzinie, np. wykorzystanie programu ZEUS do opracowania fotografii. W trakcie kolejnych wystąpień okazało się, że system ZEUS wykorzystywany jest do opracowania fotografii także w innych instytucjach, np. w Narodowym Archiwum Cyfrowym. Zaproponowano tu uproszczony opis fotografii, któ-

źródło: www.ipn.gov.pl

ry umożliwi opracowanie większej liczby obiektów jednak kosztem ich szczegółowości.

O dylematach technicznych i etycznych w procesie restauracji polskich filmów okresu międzywojennego oraz o zaletach i kłopotach związanych z cyfrową rewitalizacją archiwalnych zbiorów filmowych mówili: Paweł Śmietanka, kierownik Zespołu Restauracji Taśmy Filmowej Filmoteki Narodowej oraz Edward Suchowski, kierownik Działu Technicznego TVP S.A. Okazało się, że zasadnicze problemy wynikają ze zróżnicowania zbiorów pod względem wieku, jakości technicznej i formatów, a obowiązujące prawodawstwo, przede wszystkim ustawa o ochronie własności intelektualnej, wprowadza istotne ograniczenia często hamujące postęp prac.

Ostatnia grupa zagadnień obejmowała tematy nieco węższe i dotyczyła spraw budowania archiwum filmowego i mediateki Europejskiego Centrum Solidarności i pomysłów na modne ostatnio archiwa społeczne oraz rolę fotokarty w zakresie pomocy tymże archiwum.

Wiele zaprezentowanych podczas konferencji zagadnień towarzyszy codziennej pracy w archiwach uczelnianych, które posiadają z zasobie wiele materiałów audiowizualnych, ale nie mają możliwości opracowania ich w takim stopniu, jak robi się to w wymienionych instytucjach. Przygotowany przed laty w Archiwum UMCS program częściowej digitalizacji zasobu upadł z powodów finansowych, dlatego kilkutyśyczny zbiór fotografii zgromadzony w zasobie Archiwum i Muzeum UMCS pozostaje wyłącznie w formie tradycyjnej.

Anna Łosowska

Fot. Piotr Życieński, źródło: www.ipn.gov.pl

Fot. Grzegorz Kuprianowicz

• Wręczenie medalu CEW UMCS św. św. Cyryla i Metodego. Od lewej: prof. W. Baluk, prof. S. Michałowski i prof. M. Malski

KIEW: Bezpieczeństwo w Europie Wschodniej

Lubelski Kongres Inicjatyw Europy Wschodniej wpisał się już w kalendarium wydarzeń, które są miejscem refleksji nad współczesnością i przyszłością wschodniej części kontynentu. Tegoroczny, piąty już Kongres, odbył się w dniach 29 września – 1 października 2016 r. i został zorganizowany przez Centrum Kompetencji Wschodnich, Miasto Lublin oraz Województwo Lubelskie.

W tym roku miejscem obrad międzynarodowego forum stało się nowo otwarte Lubelskie Centrum Konferencyjne. Tradycyjnie już jedna z linii programowych Kongresu nosiła nazwę „Bezpieczeństwo w Europie Wschodniej”, a partnerami przy jej organizacji były Centrum Europy Wschodniej oraz Wydział Politologii UMCS we współpracy z Instytutem Stosunków Międzynarodowych Ki-

jowskiego Uniwersytetu Narodowego im. Tarasa Szewczenki, Przykarpackim Uniwersytetem Narodowym im. Wasyla Stefanyka w Iwano-Frankowsku oraz Wydziałem Stosunków Międzynarodowych Białoruskiego Uniwersytetu Państwowego w Mińsku. W panelach poświęconych bezpieczeństwu wzięli udział badacze i eksperci z Polski, Ukrainy, Gruzji i Rosji.

Panele dyskusyjne linii programowej „Bezpieczeństwo w Europie

Wschodniej” odbyły się 30 września 2016 r. Obrady rozpoczęły się uroczystością wręczenia medalu Centrum Europy Wschodniej UMCS św. św. Cyryla i Metodego byłemu ambasadorowi Ukrainy w RP i dziekanowi Wydziału Stosunków Międzynarodowych Lwowskiego Uniwersytetu Narodowego im. Iwana Franki prof. dr. hab. Markijanowi Malskiemu. Wyróżnienie to wręczyli Rektor UMCS prof. dr hab. Stanisław Michałowski i Dyrektor Centrum Europy Wschodniej UMCS prof. dr hab. Walenty Baluk.

Wykład wprowadzający otwierający panele w ramach linii programowej „Bezpieczeństwo w Europie Wschodniej” wygłosił prodziekan Wydziału Politologii UMCS prof. dr. hab. Marek Pietraś. W wystąpieniu pt. „Wojny hybrydowe w stosunkach międzynarodowych w XXI w.” zwrócił uwagę na fakt, iż termin ten po raz pierwszy został użyty kilkanaście lat temu przez amerykańskiego analityka Franka Hoffmana i opisuje zjawisko, które staje się typowe dla konfliktów XXI w.

Po słowie wprowadzającym dyrektora Centrum Europy Wschodniej UMCS prof. dr. hab. W. Baluka rozpoczął się pierwszy panel pt. „Bezpieczeństwo polityczne państw Europy Wschodniej”, podczas którego wystąpili: prof. dr hab. Mykoła Dorozko z Instytutu Stosunków Międzynarodowych Kijowskiego Uniwersytetu Narodowego, prof. dr hab. Wasyl Kłymonczuk z Przykarpackiego Uniwersytetu Narodowego w Iwano-Frankowsku, dr Roman Sawienkow z Katedry Socjologii i Politologii Wydziału Historycznego Uniwersytetu Woroneskiego (Rosja) oraz członek Rady Programowej Kongresu i przewodniczący Centrum Badań Strategicznych w Kijowie dr Pawło Żownirenko.

Moderatorem drugiego panelu pt. „Bezpieczeństwo militarne i konflikty zbrojne w Europie Wschodniej” był dr Jakub Olchowski z Wydziału Politologii UMCS. Jego uczestnikami byli: dr hab. Agnieszka Legucka z Instytutu Stosunków Międzynarodowych Akademii Obrony Narodowej w Warszawie, dyrektor Biura

Fot. Grzegorz Kuprianowicz

Fot. Grzegorz Kuprianowicz

Przeciwdziałania Wojnie Hybrydowej doc. dr Jewhen Mahda z Narodowego Technicznego Uniwersytetu Ukrainy „Kijowski Instytut Politechniczny”, gruziński ekspert Georgij Tarchan-Mourawi z Instytutu Polityki Publicznej w Tbilisi, prof. dr hab. Hryhorij Perepełycia z Instytutu Stosunków Międzynarodowych Kijowskiego Uniwersytetu Narodowego oraz dr hab. Ireneusz Topolski z Wydziału Politologii UMCS.

Zakończeniem linii programowej „Bezpieczeństwo w Europie Wschodniej” stały się dwa ostatnie panele pt. „Bezpieczeństwo informacyjne i kulturowe państw Europy Wschodniej” oraz „Polska w kształtowaniu syste-

mu bezpieczeństwa Europy Wschodniej w warunkach dekompozycji ładu europejskiego”, które moderowała dziekan Wydziału Politologii UMCS prof. dr hab. Iwona Hofman. Podczas paneli głos zabrali: doc. dr Ołena Dobrzańska z Instytutu Stosunków Międzynarodowych Kijowskiego Uniwersytetu Narodowego, dr Eleonora Kirwiel z Wydziału Politologii UMCS, prof. dr hab. Mychajło Nahorniak z Przykarpackiego Uniwersytetu Narodowego, dr hab. Agata Włodkowska-Bagan z Instytut Stosunków Międzynarodowych AON w Warszawie, kierownik Katedry Stosunków Międzynarodowych Wydziału Historii, Politologii i Stosun-

ków Międzynarodowych Czerniowieckiego Uniwersytetu Narodowego prof. dr hab. Jurij Makar, a także prof. dr hab. W. Baluk oraz dr Grzegorz Kuprianowicz.

Każdy z paneli kończył się dyskusją, w której głos zabierali uczestnicy Kongresu. Linia programowa „Bezpieczeństwo w Europie Wschodniej” wzbudziła duże zainteresowanie uczestników Kongresu. Wygłoszone wystąpienia zostaną opublikowane w periodyku „Wschód Europy. Studia humanistyczno-społeczne”, wydawanym przez Centrum Europy Wschodniej UMCS oraz Wydział Politologii UMCS.

Grzegorz Kuprianowicz

Fot. Sylwia Skomłoda

II Kongres Edukacji Medialnej w Lublinie

W dniach 17–18 października 2016 r. w Lublinie odbył się II Kongres Edukacji Medialnej, zorganizowany przez Polskie Towarzystwo Edukacji Medialnej i Wydział Politologii UMCS. Tegoroczne spotkanie przebiegło pod hasłem „Praktyki Edukacji Medialnej. Strategie użytkowania mediów – nowe formy zachowań społecznych i kulturowych”.

Celem Kongresu była refleksja nad problematyką miejsca mediów w życiu jednostki i społeczeństwa, szans i zagrożeń wynikających chociażby ze zmian modelu użytkowania nowych technologii. Ważną kwestią podnoszoną w dyskusji była rola edukacji medialnej we współczesnym świecie. Prelegenci zwracali uwagę m.in. na różne aspekty edukacji medialnej, jej roli w kształtowaniu świadomego użytkownika mediów w kontekście funkcjonowania społeczeństwa obywatelskiego, integracji społecznej oraz jej znaczenia w przeciwdziałaniu wykluczeniu cyfrowemu. Przedmiotem dyskusji były ponadto zagrożenia wiążące się z użytkowaniem mediów. Podczas Kongresu wystąpiły również osoby prowadzące działalność służącą promowaniu idei edukacji medialnej w skali lokalnej, regionalnej oraz globalnej, a także

liderzy edukacji medialnej. Uczestnicy mieli możliwość wzięcia udziału w warsztatach poświęconych sposobom wykorzystywania obrazów filmowych w celu przeciwdziałania przemocy oraz kreatywnemu użytkowaniu mediów. Spotkanie było szansą na wymianę poglądów i obserwacji dotyczących zagadnienia edukacji medialnej oraz integrację teoretyków i praktyków zajmujących się tym tematem. Kongres stał się płaszczyzną wspólnych działań badaczy edukacji medialnej, nauczycieli, animatorów kultury i wszystkich innych zainteresowanych problemem.

Podczas II Kongresu Edukacji Medialnej odbył się Walny Zjazd Członków Polskiego Towarzystwa Edukacji Medialnej (18.10.16 r.), podczas którego wybrano nowe władze PTEM na kadencję 2016–2020. W skład Zarządu oraz Komisji Rewizyjnej weszli pracownicy i doktoranci Wydziału Politologii UMCS. Dr hab. Danuta Kępa-Figura została członkiem Zarządu PTEM, mgr Ilona Dąbrowska sekretarzem PTEM, dr Magdalena Pataj została wybrana do Komisji Rewizyjnej PTEM. Decyzją członków PTEM prof. dr hab. Tomasz Goban-Klas został honorowym członkiem towarzystwa.

Magdalena Pataj

W dniach 20–21 października 2016 r. odbyła się XIII Konferencja Datowanie Mineratów i Skał oraz II Konferencja „Bio-Geo”. W jej ramach wspomniano prof. Włodzimierza Żuka w setną rocznicę jego urodzin, a prof. Jan Burchart z Warszawy zaprezentował swoją monografię pt. *Izotopowy zapis przeszłości Ziemi*.

Część sesji pierwszego dnia spotkania odbyła się wspólnie z 701. posiedzeniem Oddziału Lubelskiego Polskiego Towarzystwa Fizycznego, a w drugim dniu odbyło się uroczyste uruchomienie spektrometru masowego zbudowanego przez zespół prof. Stanisława Hałasa. Konferencja została organizowana przez Instytut Fizyki

oraz Wydział Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej UMCS. W Komitecie organizacyjnym znaleźli się: prof. dr hab. Stanisław Hałas oraz dr inż. Miłosz Huber, dr Tomasz Pieńkos, dr hab. Tomasz Karpiński i dr Artur Wójtowicz. Patronami konferencji zostali prof. dr hab. Radosław Dobrowolski, Prorektor ds. Nauki i Współpracy Międzynarodowej UMCS, prof. dr hab. Jerzy Żuk, Prezes lubelskiego oddziału PTF, prof. dr hab. Stefan Zbigniew Korczak, Dziekan Wydziału Matematyki, Fizyki i Informatyki,

z referatem pt. „Fluids attack the citadel of zircon: some case studies”. Pierwszy dzień konferencji zakończyła uroczysta kolacja w Hotelu Huzar w Lublinie.

W drugim dniu, po słowie wstępnym wygłoszonym przez dr. inż. Miłosza Hubera, referaty wygłosili: Sándor Kele z Budapesztu („Clumped isotopes”), prof. Stanisław Hałas z UMCS („Towards determination of multiple sulfur isotope fractionation”), prof. dr hab. Zdzisław Migaszewski z Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach („Stable

XIII Konferencja Datowanie Mineratów i Skał

• Prof. Stanisław Hałas

ki, prof. dr hab. Sławomir Terpiłowski, Dziekan Wydziału Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej.

Pierwszego dnia, po ceremonii otwarcia konferencji, słowo wstępne wygłosił prof. dr hab. Stanisław Hałas. Następnie referaty wygłosili: dr Michał Banaś z PAN w Krakowie („From MS20 to NU Noblesse: a short story of K-Ar dating in Kraków”), dr Zbigniew Czupryt z Państwowego Instytutu Geologicznego w Warszawie („SHRIMP IIe/MC ion microprobe”), dr Sylwia Kowalska z PGNG z Warszawy („Methodological aspects of K-Ar dating in application to sedimentary basins thermal history reconstruction”). Po wystąpieniach odbyła się promocja monografii prof. Jana Burcharta, który wygłosił także kilka bardzo cennych słów na temat metodologii datowania oraz leżących u jej podstaw przesłanek fizycznych i filozoficznych.

Po przerwie, w ramach połączonych sesji konferencji oraz posiedzenia PTF, prof. dr hab. Monika Kusiak z PIG w Warszawie wygłosiła referat pt. „How far we can get with high-spatial resolution geochronology for U-Pb dating of ancient rocks”, a następnie wystąpił prof. Daniel Dunkley z Australii

S and O isotopes in the Wiśniówka acid mine drainage water bodies /Holy Cross Mountains, Poland/), mgr Adrian Pacek z UMCS („A novel ion source for TIMS /used in ${}^7\text{Li}/{}^6\text{Li}$ and ${}^{39}\text{K}/{}^{41}\text{K}$ ratios/”) i dr inż. Miłosz Huber z UMCS („Sulfur isotope geochemistry of basic and ultrabasic complexes of the Kola Peninsula”). Następnie odbyła się sesja posterowa, w której zaprezentowano dziewięć posterów.

Zwieńczeniem spotkania było uroczyste uruchomienie spektrometru masowego nowej techniki, zbudowanego przez zespół prof. Stanisława Hałasa. Dokonały tego symbolicznie prof. dr hab. Agnieszka Gałuszka z UJK w Kielcach oraz prof. dr hab. Monika Kusiak z PIG w Warszawie. Konferencja zakończyła się poczęstunkiem w Zakładzie Spektrometrii Mas wraz z prezentacją sprzętu. W tym czasie prezentowane postery zostały zawieszony na drzwiach tegoż Zakładu, w korytarzu Instytutu Fizyki.

Szczegółowe informacje wraz z abstraktami i obszernym załącznikiem fotograficznym zostały umieszczone na stronie: www.datowanie.umcs.lublin.pl.

Dr inż. Miłosz Huber

Studenci rusycyści powrócili z tarczą z V Europejskiego Festiwalu Rusycystów

Fot. Leszek Mikrut

Kolejny już raz grupa studentów filologii rosyjskiej z Instytutu Filologii Słowiańskiej UMCS brała udział w Europejskim Festiwalu Studentów Rusycystów „Przyjaciele, przepiękna jest nasza przyjaźń!”. Była to już piąta edycja tego niepowtarzalnego przedsięwzięcia.

Główny organizator Festiwalu to rosyjska Fundacja „Russkij Mir”, zaś koordynatorem ze strony naszego ośrodka akademickiego jest rokrocznie Centrum Języka i Kultury Rosyjskiej UMCS. Tym razem pięciodniowa impreza (19–23 września 2016 r.), w której wzięły udział drużyny żaków studiujących język rosyjski z całej Europy, odbyła się na bułgarskim czarnomorskim wybrzeżu w miejscowości Kamczija.

Na miejsce grupa z UMCS dotarła wraz z reprezentacjami trzech pozostałych polskich centrów Fundacji „Russkij Mir” (Kraków, Wrocław, Słupsk, Lublin), zwiedzając po drodze jeszcze Budapeszt. Po wyposażeniu przez organizatorów w materiały promocyjne goście odbyli wycieczkę pogładową po przepięknych, robiących ogromne wrażenie obiektach

Kompleksu Sanatoryjno-Uzdrowskiego „Kamczija”, gdzie byli zakwaterowani. Grupy uczestniczyły w krótkich warsztatach literacko-muzycznych, zwiedziły amfiteatr, obiekty sportowe z boiskiem halowym i bieżnią, basenem o olimpijskich wymiarach oraz Centrum Kosmonautyki, gdzie największe zainteresowanie wywołał model lądownika statku kosmicznego wykonany w skali 1:1. Finałowym elementem wycieczki był niezapomniany seans w planetarium.

Pierwszego dnia podczas konferencji prasowej dyrektor wykonawczy Fundacji „Russkij Mir” Władimir Koczin podkreślił, że idea Festiwalu powstała w Krakowie na Uniwersytecie Pedagogicznym, który był jednocześnie gospodarzem dwóch pierwszych edycji imprezy. Biorąc pod uwagę ten fakt, Fundacja do udziału w Festiwalu zaprasza każ-

dorazowo największą liczbę drużyn studenckich właśnie z Polski. W tym roku do Kamcziji przyjechało prawie 30 grup, a niektóre z nich, jak np. ze Słowacji czy z Malty, po raz pierwszy.

Władimir Litarienko, dyrektor Oddziału Centrów Fundacji „Russkij Mir” zauważył, że z roku na rok rośnie poziom współzawodnictwa, a tegoroczni laureaci zostaną w nagrodę zaproszeni na Międzynarodowy Festiwal Młodzieży, który w październiku 2017 r. odbędzie się na terenie kompleksu obiektów olimpijskich w Sochi w Federacji Rosyjskiej. Natomiast dyrektor Fundacji „Trwały Rozwój Bułgarii” Stanka Szopowa podkreśliła znaczenie zarówno samego Festiwalu Studentów Rusycystów Fundacji „Russkij Mir”, jak i przede wszystkim języka rosyjskiego, którego po pewnym okresie stagnacji uczy się coraz więcej osób nie tylko w Europie.

Następnego dnia prawie 300 uczestników V Europejskiego Festiwalu Studentów Rusycystów, poświęconego w całości Rokowi Kina Rosyjskiego, zebrało się na tradycyjnym powitaniu chlebem i solą. Odbyła się także parada drużyn uniwersyteckich. Wśród gości był Konsul Federacji Rosyjskiej w Warnie oraz delegaci buł-

Fot. Leszek Mikrut

garskich lokalnych władz samorządowych i organizacji społecznych.

Zmagania konkursowe rozpoczęły się od zademonstrowania najlepszych trzyminutowych prezentacji filmowych, które każda drużyna przygotowywała o swych uczelniach i uczestnikach. Był to jednocześnie początek festiwalowego konkursu fotografii reportażowej. Następnie 30 drużyn akademickich odpowiadało już na pytania testowe z zakresu znajomości twórczości rosyjskich reżyserów, ich dzieł, muzyki filmowej. Później młodzież uczestniczyła w konkursie kapitanów drużyn, który przewidywał prezentację przez nich swych koleżanek i kolegów w formie kolażu poetycko-muzycznego, skeczu, piosenki czy wiersza. Finałowym punktem tego dnia był niezapowiedziany konkurs polegający na tworzeniu jak największej liczby słów z liter jednego zaproponowanego przez organizatorów.

Dzień trzeci Festiwalu był najważniejszy ze wszystkich, gdyż wtedy odbywały się przesłuchania drużyn w ramach konkursu muzycznego. Regulamin jego był prosty – w ciągu maksymalnie pięciu minut występu należało zaprezentować wystąpienie

artystyczne związane tematycznie z dowolnym rosyjskim lub radzieckim filmem. Tym samym podkreślony został związek Festiwalu z trwającym Rokiem Kina Rosyjskiego. Sama forma stylistyczna zaprezentowana przez poszczególne grupy była dowolna – od układów tanecznych, a nawet taneczno-akrobatycznych, poprzez piosenki i pieśni, na recytacjach i skeczach kończąc.

Ośmioosobowa drużyna z UMCS zademonstrowała publiczności własną wizję artystyczną kultowej *Piosenki o niedźwiedziach* ze słynnego radzieckiego filmu z 1966 r. *Kaukaska branka* w reżyserii Leonida Gajdaja. Śpiewany na konkursie przez Tetyanę Lyashecką przebój sprzed 50 lat wzbogacony został układem choreograficznym w wykonaniu: Natalii Żuk, Sylwii Iwaniuk, Pauliny Piech, Łukasza Kieliszka, Jacka Staszewskiego i kapitana lubelskiej grupy Krystiana Szprucha. Gościnnie studentom filologii rosyjskiej UMCS pomagał Krzysztof Mazurek (również student UMCS). Składająca się z trzech zwrotek piosenka od razu po pierwszej z nich podchwyciona została przez publiczność, która do końca występu już na stojąco oklaskiwała lublińnian. Pięcioosobowe jury nie miało w tej sytuacji innego wyjścia, jak tylko przyznać grupie z Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej maksymalną liczbę punktów – po 10 od każdego z członków.

Nieco później odbył się konkurs ortograficzny oraz turniej wiedzy o historii światowych festiwali młodzieży i studentów. Wieczorem żacy podzieleni zostali na zespoły tematyczne i wzięli udział w różnorodnych warsztatach, np. rzemiosła artystycznego, krótkometrażowego filmu, autorskich programów radio-telewizyjnych, kuchni rosyjskiej i bułgarskiej.

Kolejny dzień Festiwalu był w dużej mierze dniem wycieczkowo-rekreacyjnym. Uczestnicy autokarami przewiezieni zostali do Warny, aby tam wziąć udział w uroczystym pochodzie ulicami miasta. Wszyscy byli ubrani w koszulki i czapeczki ozdobione emblematami Fundacji „Russkij

Mir”, nieśli swe flagi narodowe oraz tabliczki z nazwami krajów i uczelni. Pochód studentów z 15 europejskich państw połączony był ze Światowym Dniem Pokoju (21 września) oraz z bułgarskim Dniem Niepodległości (22 września). W rytmie wykonywanej przez orkiestrę dętą muzyki marszowej prawie 300-osobowa grupa dotarła do Parku Nadmorskiego, a następnie przeszła do Portu Morskiego. Tam uczestnicy Festiwalu z okrętowani zostali na kilka statków wycieczkowych stylizowanych na pirackie jednostki i wyruszyli w prawie trzygodzinny rejs po Morzu Czarnym oraz po połączonym z nim kanałem Jeziorze Warneńskim.

Do południa w ostatnim już finałowym dniu Festiwalu w Kamcziji przeprowadzone zostały dyscypliny konkursowe stanowiące połączenie zawodów sportowych i intelektualnych. Zadaniem mieszanych zespołów akademickich było jak najszybsze odnalezienie na terenie Kompleksu Sanatoryjno-Uzdrowskiego „Kamczija” miejsc wskazanych w indywidualnych dla poszczególnych zespołów instrukcjach. Dodatkowo w danym miejscu należało zrealizować zadanie, które zespół zastał tam do wykonania. Liczyła się przede wszystkim jakość realizacji zadań, a jury przyznawało bonus za szybkość dotarcia do mety, która znajdowała się na plaży. Motyw przewodni zmagania konkursowych stanowił, podobnie jak i w poprzednich dniach, jeden z kultowych filmów rosyjskich. Tym razem były to *Przygody Sherlocka Holmesa i doktora Watsona* w reżyserii Igora Maslennikowa, obraz z 1979 r.

Po południu na uroczystej ceremonii zamknięcia Festiwalu dyrektor wykonawczy Fundacji „Russkij Mir” Władimir Koczin podkreślił, iż główne zadanie imprezy – wielkie święto studentów uczących się języka rosyjskiego, nawiązywanie podczas niego nowych znajomości i przyjaźni, radość osiągnięta ze wspólnej zabawy – to wszystko zostało osiągnięte. Nagrodami uznaniowymi w postaci „Złotych Róż” za całokształt dotychczasowej pracy na rzecz pięciu już festiwali uhonorował on Uniwer-

Archiwum Leszka Mikrut

Fot. Leszek Mikrut

sytyet Pedagogiczny z Krakowa oraz Państwowy Uniwersytet Moskiewski. Trzecim wyróżnionym został organizator tegorocznego Festiwalu – bułgarska Fundacja „Trwały Rozwój Bułgarii”. Jednocześnie dyrektor W. Koczin zapowiedział, iż na przyszłoroczny Festiwal Młodzieży i Studentów do Soczi zostanie zaproszonych w nagrodę aż 100 osób spośród obecnych na sali drużyn.

Dalszą część uroczystości celebrował Władimir Litarienko, dyrektor Oddziału Centrów Fundacji „Russkij Mir”, wręczając nagrody książkowe, wielofunkcyjne zegary i dyplomy za poszczególne konkurencje. Drużyna z naszego Uniwersytetu otrzymała dwie – za aktywny udział w przeprowadzeniu V Europejskiego Festiwalu Studentów Rusycystów „Przyjaciele, piękne są nasze przyjaźnie” oraz za zwycięstwo w intelektualnym ringu „Czy znacie rosyjskie kino?”. Z urokliwej czarnomorskiej Kamcziji studenci filologii rosyjskiej UMCS powrócili więc z tarczą, a właściwie z dwiema tarczami!

Jak przystało na imprezę propagującą osiągnięcia radzieckiej i rosyjskiej kinematografii, codziennie odbywały się projekcje obrazów, które dziś stanowią już klasykę nie tylko kina naszych wschodnich sąsiadów, ale i światowego. Uczestnicy Festiwalu mieli więc możliwość obejrzenia takich tytułów jak: komedia kryminalna z 1969 r. *Brylantowa ręka* w reżyserii Leonida Gajdaja czy współczesne filmy – *Bikiniarze* (2008) w reżyserii Walerija Todorowskiego oraz *Niewidzialni* (2013) w reżyserii Siergieja Komarowa.

Kolejny dzień był czasem pożegnań i wyjazdów poszczególnych ekip do swoich krajów. Dla wszystkich polskich drużyn był on jednak dniem wspaniałego wypoczynku w promieniach gorącego, ale jesiennego już słońca nad brzegiem Morza Czarnego, gdyż bułgarscy organizatorzy imprezy zafundowali krakowianom, lublinianom, wrocławianom i słupczanom możliwość spędzenia jednego dodatkowego dnia w czarnomorskim klimacie.

Leszek Mikrut
Pracownia Glottodydaktyki
Instytut Filologii Słowiańskiej UMCS

21 października 2016 r. Lublin odwiedził znany dziennikarz i prezydent telewizyjny Marcin Meller. Został zaproszony przez Studenckie Koło Dziennikarskie UMCS. Spotkanie odbyło się w Chat-

Fot. Karolina Krupa

ce Żaka, a przyjąć i zadać pytanie autorowi książki *Sprzedawca arbuźów* mógł każdy. Przed otwartym spotkaniem Marcin Meller udzielił wywiadu redakcji magazynu „Polformance”, a następnie udał się na salę widowiskową ACK, gdzie poprowadził luźną rozmowę z publicznością.

Spotkanie składało się z dwóch części. Pierwsza miała kształt dialogu prowadzonego przez organizatorów, podczas którego dziennikarz opowiedział o początkach swojej kariery, sposobach przetrwania w Gruzji, a także próbach zmiany formatu polskiej edycji miesięcznika „Playboy”. W trakcie spotkania gość zachowywał się w sposób przyjazny, swobodnie próbując żartować z prowadzącymi oraz słuchaczami. Nie brakowało w jego wypowiedziach również samokrytyki.

Na najbardziej intrygujące pytanie – „Jak się stało, że historyk został dziennikarzem?” – odpowiedział: „Jeszcze w liceum dziennikarstwo mnie ciągnęło. Razem z kolegami i koleżankami robiliśmy gazetkę szkolną. To były moje pierwsze próby dziennikarskie. Ale dziennikarzem nie chciałem być, dlatego że były to czasy cenzury i ja nie wyobrażałem sobie, że będę dziennikarzem w cenzurowanych mediach. Przyszł rok 1989, powstały nowe media, stare otworzyły się na

Spotkanie ze „sprzedawcą arbuźów”

nowych ludzi, cenzura zniknęła. Ja szukałem pracy na wakacje, przekładałem gazety w archiwum tygodnika »Polityka«. Dziennikarze byli na urlopach, a mi w redakcji zaproponowali napisanie tekstu, więc napisałem. Spodobał się. Zapytali, czy nie chcę zostać na stażu. I tak miesiąc zamieniłem się w dwa miesiące stażu, dwa w trzy, a trzy miesiące w dwanaście lat”.

Następnie każdy obecny na sali mógł zadawać Marcinowi Mellerowi pytania, który chętnie udzielał odpowiedzi w formie długich i interesujących historii. Redaktor „Newsweeka” zachęcał studentów do mocnego zaangażowania w świat mediów już w czasie nauki, a także proponował tworzenie własnych projektów medialnych. Najstydniejszy „sprzedawca arbuźów” w Polsce nie zapomniał przy okazji pochwalić się swoją znajomością ze znanym youtuberem Maciejem Dąbrowskim. A historie z jego dzieciństwa i młodości świetnie się wpisały w nieformalną atmosferę spotkania.

Nie zabrakło także rad od doświadczanego dziennikarza. Między innymi poruszył on wątek wpadek telewizyjnych, które zdarzały się w jego karierze zawodowej, złego odbierania jego felietonów przez czytelników i inne media, a także możliwych konfliktów z redaktorem naczelnym podczas realizacji różnych tematów. Powiedział też kilka zdań na temat tego, jak sobie radzić z falą tzw. hejtu po takich zdarzeniach. Na koniec spotkania została zorganizowana sesja zdjęciowa, a każdy chętny mógł poprosić Marcina Mellera o autograf.

Oleksia Abramov

Fot. Karolina Krupa

Polsko-ukraińska wymiana studencka

Studenci Wydziału Ekonomicznego z Koła Naukowego Ekonomistów w dniach 14–21 października 2016 r. przebywali na Ukrainie w ramach wymiany studenckiej pomiędzy UMCS a Narodowym Uniwersytetem Politechnika Lwowska. Uczestniczyli w konferencji naukowej pt. „Problems of Accounting, Control and Analysis in Economy of Ukraine”, zorganizowanej przez Instytut Ekonomiki i Zarządzania Narodowego Uniwersytetu Politechnika Lwowska we Lwowie, prezentując wyniki swoich badań.

Z kolei w dniu 24 października 2016 na Wydziale Ekonomicznym odbyła się V Międzynarodowa Konferencja Naukowa pt. „Tendencje rozwoju współczesnej rachunkowości finansowej i zarządczej”, zorganizowana przez studentów z Koła Naukowego Ekonomistów (opiekun naukowy – dr Agnieszka Kister). Była okazją do wymiany doświadczeń w zakresie zmian w rachunkowości krajowej i międzynarodowej. Jej uczestnicy, studenci i doktoranci, z różnych ośrodków naukowych Polski oraz Ukrainy zaprezentowali wyniki badań na temat kształtu systemów rachunkowości w teorii oraz w praktyce przedsiębiorstw i instytucji. Efektem tej konferencji jest recenzowana monografia.

Agnieszka Kister

Fot. Michał Chaban

nadzorował prace na terenach położonych między ul. Nadbystrzycką a rzeką Bystrzycą. Trzecim opiekunem ćwiczeń był dr Piotr Demczuk, który czuwał nad poprawnym przebiegiem ćwiczeń w wąwozie przy osiedlu Poręba.

Zadaniem wszystkich zespołów było porównanie stanu rzeczywistego z tym przedstawionym na mapie zasadniczej, w którą wyposażeni byli studenci. Klu-

Prezentacja wyników prac inwentaryzacyjnych studentów gospodarki przestrzennej

24 października 2016 r. na Wydziale Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej UMCS odbyła się XXXIII Studencka Debata z cyklu „Gospodarka przestrzenna w teorii i praktyce”, organizowana przez członków Studenckiego Koła Naukowego Planistów pod kierownictwem dr Dagmary Kociuby. Celem spotkania było przedstawienie wyników prac inwentaryzacyjnych studentów I roku gospodarki przestrzennej. W debacie uczestniczyli głównie studenci UMCS. Ponadto gościliśmy przedstawiciela kadry naukowej – prof. Jana Rodzika.

Inwentaryzacja przeprowadzona na obszarze Lublina odbyła się w ramach ćwiczeń terenowych, które stanowią jeden z wymogów programu studiów na kierunku gospodarka przestrzenna. Mają one za zadanie sprawdzenie teoretycznej wiedzy studenta w praktyce. Stanowią świetną okazję do tego, by młodzi ludzie nabrali doświadczenia w pomiarach rzeczywistych przestrzeni, ich szacowaniu oraz porównaniu z tymi oznaczonymi na mapie.

W roku akademickim 2015/2016 ćwiczenia terenowe odbywały się na przełomie maja i czerwca. Prace inwentaryzacyjne koordynowało troje przedstawicieli kadry naukowej. Grupa będąca pod opieką dr Dagmary Kociuby badała cztery obszary: Konstantynów, Węglin – Północ, Helenów oraz Zimne Doły. Dr Piotr Bartmiński

czowym elementem ćwiczeń było nanoszenie na arkusze zmian zagospodarowania terenu, a także dokumentacja fotograficzna i pisemna poczynionych prac. Po ukończeniu działań w terenie następował czas na prace kamealne. Studenci badający cztery wymienione wyżej osiedla aktualizowali mapy zasadnicze, wprowadzając stosowne oznaczenia i dane. Następnie arkusze map były skanowane i łączone przy pomocy programów graficznych. Podsumowanie wszystkich przeprowadzonych prac danej grupy stanowiła prezentacja multimedialna zawierająca charakterystykę oraz cechy szczególnie analizowanego obszaru.

Omawiane spotkanie miało szczególne znaczenie dla studentów I roku gospodarki przestrzennej, którzy zmierzają z podobnym zadaniem wiosną przyszłego roku. Mieli oni okazję skonfrontować swoje oczekiwania z doświadczeniami starszych studentów oraz zapytać o szczegóły stojącego przed nimi wyzwania.

*Aniela Krupińska
Studenckie Koło Naukowe Planistów*

Fot. Ewa Glowacka

Razem, aby ratować

Fot. Włodzisław Kostko

mowania czynności ratunkowych w zakresie podstawowej pierwszej pomocy. Dzięki odpowiednio dobranym ćwiczeniom językowym oraz zadaniom praktycznym studenci doskonalią biegłość komunikacyjną w sytuacjach nietypowych. Uczestnicy zajęć wymieniają polskie numery alarmowe, układają podstawowy meldunek do pogotowia, uwzględniając istotne informacje, poznają zawartość apteczki pierwszej pomocy i wyjaśniają zastosowanie jej wyposażenia. Studenci oceniają także przytomność i oddech poszkodowanego

oraz układają go w pozycji bocznej ustalonej, a podczas ćwiczeń z wykorzystaniem fantomów wykonują resuscytację krążeniowo-oddechową.

Zajęcia praktyczne prowadzi nauczyciel oraz ratownik medyczny Katarzyna Nagacz, a współpracuje z nią Joanna Poleszak, nauczyciel języka polskiego jako obcego. Działania warsztatowe wspiera grupa uczniów Gimnazjum nr 7 z klas przedmedycznych, objętych patronatem Wojewódzkiego Pogotowia Ratunkowego w Lublinie. 25 października 2016 r. warsztaty zorganizowano już po raz piąty.

Joanna Poleszak
Katarzyna Nagacz

Centrum Języka i Kultury Polskiej dla Polonii i Cudzoziemców od wielu lat współpracuje z Gimnazjum nr 7 w Lublinie, prowadząc dla studentów zajęcia warsztatowe z zakresu bezpieczeństwa i pierwszej pomocy.

Celem tych działań jest przygotowanie obcokrajowców do podej-

Fot. Włodzisław Kostko

Fot. Włodzisław Kostko

15 października 2016 r. studenci Centrum Języka i Kultury Polskiej UMCS wzięli udział w grze miejskiej „Czy znamy Lublin?”. Reprezentanci sześciu grup wędrowali po Lublinie, wykonując dziesięć zadań. Między innymi musieli znaleźć „kamień nieszczęścia”, rozpoznać wiele lubelskich obiektów, a także kupić cebularza. Efekty swoich zmagania dokumentowali zdjęciami, które po powrocie były prezentowane całej społeczności Centrum. Najlepsze drużyny otrzymały symboliczne nagrody w postaci gadżetów UMCS.

Barbara Guziuk-Świca

Czy znamy Lublin?

Fot. Włodzisław Kostko

Archiwum CJKP UMCS

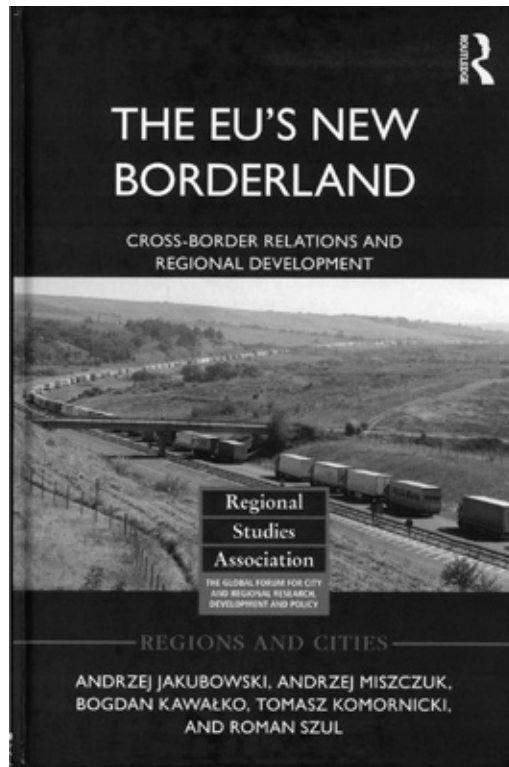
Archiwum CJKP UMCS

W dniu 21 września 2016 r. nakładem brytyjskiego wydawnictwa Routledge ukazała się monografia pt. *The EU's New Borderland: Cross-border relations and regional development (Regions and Cities)* autorstwa dr. Andrzeja Jakubowskiego (UMCS), prof. dr. hab. Andrzeja Miszczuka (UW), Bogdana Kawałko (Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego), prof. dr. hab. Tomasza Komornickiego (Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN, UMCS) oraz prof. dr. hab. Romana Szula (UW). W publikacji podjęto tematykę polsko-ukraińskiej współpracy transgranicznej i powiązań transgranicznych na wschodniej, zewnętrznej granicy UE w kontekście przemian geopolitycznych w Europie Środkowo-Wschodniej. Jej zasadniczym celem jest ukazanie, w jaki sposób rozwija się polsko-ukraińska współpraca

dwustronna w kontekście zmieniających się warunków geopolitycznych, w odpowiedzi na nowe wyzwania.

Na rynku wydawniczym notuje się deficyt publikacji kompleksowo podejmujących temat polsko-ukraińskiej współpracy transgranicznej. Omawiana książka w istotnej części wypełnia lukę informacyjną w tym zakresie. Jednocześnie ze względu na interdyscyplinarny charakter, obejmujący m.in. zagadnienia z zakresu geografii politycznej, stosunków międzynarodowych oraz ekonomii, jest publikacją aktualną i unikalną, o dużych walorach poznawczych, eksplanacyjnych oraz prognostycznych.

Monografia *The EU's New Borderland* składa się z czterech części. W dwóch pierwszych przedstawiony został szeroki kontekst polsko-ukraińskiej współpracy transgranicznej w perspektywie historycznej, umożliwiającą identyfikację podsta-

Monografia „The EU's New Borderland”

wowych czynników determinujących jej współczesny kształt i charakter. Na tle stosunków polsko-ukraińskich dość przejrzysto ukazana została historia pogranicza polsko-ukraińskiego. Omówiona została również kwestia zmian geopolitycznych, w tym zmian w przebiegu granic, które na przestrzeni burzliwego XX w. wpływały na kształt tego obszaru, oddziałując m.in. na więzi funkcjonalno-przestrzenne, przeobrażenia struktury narodowości czy też przynależności pogranicza. Przedstawiono także odmienne modele transformacji ustrojowej i społeczno-gospodarczej zaadaptowane w Polsce i na Ukrainie.

Pozostałe dwie części książki mają charakter empiryczny – zostały oparte na analizie danych statystycznych pochodzących z różnych źródeł. Ukazano i zawarto w nich opis potencjałów pogranicza polsko-ukra-

ińskiego w zakresie środowiska naturalnego, demografii i gospodarki, a także pozycję polsko-ukraińskiego obszaru transgranicznego na tle regionów europejskich. Przedstawiono diagnozę istniejących powiązań transgranicznych oraz form realizowanej współpracy transgranicznej, identyfikację podstawowych efektów i barier współpracy transgranicznej oraz ich ocenę.

W oparciu o przyjęte założenia wskazano także na możliwe scenariusze rozwoju stosunków polsko-ukraińskich z projekcją ich konsekwencji dla współpracy transgranicznej i rozwoju pogranicza polsko-ukraińskiego. Publikacja wskazała na szanse oraz wyzwania, które stoją przed polsko-ukraińską współpracą transgraniczną zarówno w kontekście krajowych i regionalnych dokumentów strategicznych, jak i międzypaństwowych stosunków bilateralnych, rozwoju polityki wschodniej UE oraz wykorzystania Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa i realizowanego w jej ramach programu Polska – Białoruś – Ukraina.

Monografia skierowana jest głównie do odbiorcy anglojęzycznego, zainteresowanego sytuacją społeczno-gospodarczą i polityczną na wschodniej, zewnętrznej granicy Unii Europejskiej, pograniczem polsko-ukraińskim, wymiarem wschodnim Europejskiej Polityki Sąsiedztwa, a także przemianami geopolitycznymi w Europie Środkowo-Wschodniej. Interdyscyplinarny charakter publikacji, łączącej w sobie zagadnienia z zakresu geografii politycznej, historii, stosunków międzynarodowych oraz ekonomii, a także aktualność podejmowanej tematyki sprawia jednak, że krąg potencjalnych czytelników może być znacznie szerszy.

AJ

**CHATKA
BLUES FESTIVAL**

7-8.10.2016 r.

Fot. Mateusz Adamski

KONTO GODNE POLECENIA

Studenci nie płacą za kartę

Załącz konto w promocji
i weź dziekanę na opłaty

☎ 1 9999 🖥 bzwbk.pl

 Santander
UNIVERSIDADES

Bank Zachodni WBK

 Grupa Santander

Szczegóły oferty, informacje o opłatach, prowizjach i oprocentowaniu oraz regulamin promocji „Weź dziekanę na opłaty II” dostępne są w placówkach banku oraz na bzwbk.pl i pod numerem infolinii 1 9999 – opłata zgodna z taryfą danego operatora. Organizatorem promocji „Weź dziekanę na opłaty II”, trwającej do 30.09.2017 r., jest Bank Zachodni WBK. Do promocji przystąpić można do 31.03.2017 r. Mobilne zbliżeniowe płatności za zakupy dostępne są na telefonach z systemem Android w wersji minimum 4.4, wyposażonych w antenę NFC. Stan na 6.10.2016 r.